

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 199

**NE VJERUJ
NITKOVI!**

H. S. SHARON

NE VJERUJ NITKOVU!

»Laso« Nova serija 1977.

H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVI!

Naslov originala: TRAU NIEMALS EINEM BASTARD

(Copyright: Pabel-Verlag, Rastatt)

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Prijevod: Tomislav Odlešić

Urednik: Marcel Čukli

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i
odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR No-
vinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Za-
greb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb

Pretplata po broju 5 d (Pretplata se prima na onoliko brojeva koliko želi pret-
platnik). Uplata na račun 30101-833-42 »Vjesnik«.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF
74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

Uplate na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Zagreb (za
»Vjesnik«)

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata
za prosvjetu, kulturu i tiskovnu kulturu SRH broj 2935/1 — 1973. Od 26. XI 1973.

I

John Tilman iznenada skoči i udari šakom u bradu čovjeka kraj barske tezge. Guy Gretty bubne leđima o tezgju i jedva jedvice se održi na nogama.

Barske se djevojke, vrišćući, razbježe, a krčmar se zakloni iza bara.

Iskoristivši trenutak dok se Guy Gretty nije pokrivao rukama, John ga još jednom pogodi u lice. Guy zastene, zakoluta očima i stropošta se.

John se povuče korak-dva i nehajno pljesne rukom o ruku, kao da s njih otreša prašinu.

— Nije platio — reče debeli krčmar, provirivši iza tezge.

— To je Guy Gretty — odvrati John i rukavom obriše zvijezdu šerifova pomoćnika što ju je nosio na prsima.

— Pa, što?

— Zar nikada niste čuli o njemu?

— Nisam, šerife. — Krčmar zatrese glavom. — A što je s njim?

— Ništa osobito. — John se bljedo osmjehne. — Ponajčešće popije u krčmama sve što se nađe, a potom ne plati. Dobro, koliki je račun?

— Oko pedeset dolara.

John kimne, sagne se i pretraži onesviještenog Grettyja. Nekoliko bakrenih novčića što ih je našao baci na tezgju rekavši:

— Evo, ima još toliko. Jeste li zadovoljni?

— Pa, tu nema ni pola dolara, šerife!

— Vidim.

— Hoću cijelu svotu.

— Nema više.

John Tilman pogleda problijedjele i pripite barske djevojke, koje su se opet približile.

I nekoliko se postarijih muškaraca, koji su se povukli do zidova i u polumračnu pozadinu, ponovo okupilo oko tezge. Svi su oni zdušno pili s Guyem Grettyjem, vjerujući da će on platiti. Baš zato što se vladao tako velikodušno, prevario je i krčmara i naveo ga na potpuno pogrešan zaključak da su mu džepovi puni para.

— Znači, vi ga poznajete? — promrm-lja zlovoljno krčmar.

— Da, imao sam već čast da ga sret-nem. Nije loš momak, samo malčice neobuzdan. Hoćete li postaviti bilo kakav zahtjev?

— Razumije se. Želim svoj novac.

— Na to ima pravo — suglasi se jedan od prisutnih. Ostali kimnuše.

— Dobro, onda ću ga pritvoriti.

— John se sagne, uhvati onesviještenoga za ovratnik, pa ga odvuče iz krčme u svoj ured.

Prostorija je bila podijeljena rešetkom na ured i ćeliju, u kojoj je bio drven ležaj, umivaonik i stolčić. Prilično visoko na zidu nalazio se prozorčić s rešetkom ali bez stakla.

John otključa ćeliju, dovuče Grettyja do ležaja, izađe i opet zaključa vrata. Tada sjedne za писаći stol.

Guy Gretty se pomakne tek za nekoliko minuta. Zastenjao je i opipao lice.

John je sjedio ispruženih nogu, bubnjajući prstima po naslonu stare stolice. Navršio je dvadesetosam godina, a bio je visok i vitak, širokih ramena. Kosa mu je bila svijetla, oči sive po-

put kamena. Nosio je šarenu košulju kao kauboji, izlizane hlače, kožnatu vjetrovku na kojoj je bila zvijezda i ulašten opasač s revolverom.

Guy zastenje glasnije. Pomakne noge, spusti ih s ležaja i sjedne. Strese se kao pas koji je pao u hladnu vodu. baci crni šešir na pod i prođe prstima kroz svilenkastu crnu kosu, što mu je na potiljku dosegala do ovratnika. Tada uperi tamne, svjetlucave oči u Johna i nasmiješi se.

— Brada ti je staklena kao i prije — progovori nehaljno John, ne pomaknuvši se.

Guy Gretty ustane, protrlja šiju i opipa lice. Bio je visok i mršav, i dvije godine stariji od Johna. Nosio je crnu bluzu, crne hlače, revolver nisko o boku i kratke crne čizme, tako da se sve na njemu doimalo tamno i opasno, baš kao i njegov svjetlucavi pogled.

Vidio sam te prije dva sata kako ulaziš u grad, Guy.

— Tako?

— Da.

— Zašto si, onda, tako kasno dotrčao u krčmu?

— Nisam trčao, Guy. — John Tilman još više ispruži noge.

— Ipak, zašto nisi prije došao?

— Krčmar me tek tada pozvao. Očito, vjerovao je da će dobro zaraditi, a ja nisam mogao znati da li si se poslije našeg posljednjega susreta izmijenio ili nisi.

Prišavši rešetki, Guy uhvati dvije prečke i pokuša uzdrmati pregradu, ali to mu ne uspije.

— Čvrsto su napravljene te prečke — promrmlja John i osmijehne se. — Sasvim su drugačije od onih u Hays Cityju.

— Tada si još bio kauboji. — Guy pusti prečke. — Ili predradnik.

— U tome nema nikakve razlike.

— Za tebe možda nema. Sada si šerif.

— Šerifov pomoćnik — ispravi ga John. — Okani se pretjerivanja.

— U čemu je razlika između šerifa i šerifova pomoćnika, John?

— Pa, i naziv ti to već govori. U svakom je okrugu samo jedan šerif. Prema broju gradića u svom okrugu određuje broj pomoćnika. Ja imam ovdje

stalno zaposlenje i ne biraju me ljudi, kao okružnog šerifa.

— Aha!

— A ti?

— Što, ja?

— Pa, kako si živio otkad se nismo vidjeli? Zar ti je još glavna zabava ispijanje besplatnog viskija u raznim gradovima?

— Nemoj tako, šerife! Prije toga pojeo sam i dva izvrsna odreska, a umalo sam se uspio s jednom djevojkom zavući u krevet. Međutim, onaj prokleti krčmar ne bi, čini mi se, vjerovao ni vlastitoj materi. Odjednom je rekao da želi vidjeti novac. Samo vidjeti! Rezumiše me?

— Posao je posao, Guy. Vjerojatno se bojavao da bi ti mogao zadrijemati s djevojkom i zatim se noću potajno i tiho odšunjati. Uostalom, to svi namjeravamo.

— To je bestidna laž.

— Uistinu?

— Sastat ću se ovdje s jednim čovjekom koji mi duguje novac. Danas će mi platiti.

— O kome je riječ?

— Ti ga ne poznaješ.

John ustane i počne koračati amotamo ispred rešetke.

— Dabome, danas će doći ovamo, šerife. Kunem ti se da smo se dogovorili!

— Međutim, ti nisi sasvim siguran da će doći. Nije li tako, Guy?

— Dakako, siguran mogu biti samo u sebe. — Zatvorenik se nakesi. — I ti znaš da se nikome ne može vjerovati, zar ne?

— Znaš što, Guy? Ti se nisi baš ni malo izmijenio.

— Ali govorim istinu, šerife! Mogao bih se zakleti.

— Nemoj, rasplakat ću se, Guy.

John Tilman okrene leđa zatvoreniku priđe prozoru i zagleda se van.

Bijeli su zidovi kuća tako blještali na suncu da su ga zaboljele oči. Iza mjestanca zrak je treperio zbog vrućine tako da je stijenje Big Bend na istoku nalikovalo beskrajnu moru.

— Što namjeravaš sa mnom? — zapita zatvorenik. — Ta, mi smo stari prijatelji, John. Sjećaš li se još kako te

u Abileneu htio onaj stari pljačkaš napasti s leđa?

— Znam da si mi jednom spasio život. — John se okrene i vrati do rešetke. — Neću to zaboraviti, Guy, ako me i ne budeš neprekidno podsjećao. No, ja sam ovdje šerifov pomoćnik a ne kauboj kao nekoć, i ne mogu ti pokazati svoju zahvalnost kako mi se protije.

— Što to znači?

— Dogodit će se ono što bude zahtijevao krčmar. Naravno, u skladu s njegovim zakonskim pravima.

Zatvorenik puhne kroz nos, vrati se do drvenog ležaja i sjedne.

— Baš si nekakav čudan prijatelj, šerife.

— Učinit ću sve što mogu, Guy. Vjerojatno će to biti dovoljno da nestaneš odavde. Kamo si krenuo?

— A kamo bih se mogao uputiti ako sam već stigao do Big Benda, do vraga!

— U Meksiko?

— Naravno!

John opet sjedne na rasklimanu stolicu i počne bubnjati prstima po naslonu.

Guy Gretty je povremeno dizao glavu i pogledavao ga. Nakon pola sata nije više mogao šutjeti.

— Dobro, kad ćeš već jednom nešto poduzeti? — zapita nestrpljivo.

— Pričekaj!

Vani su se postepeno produžavale sjene. Grad je još pritiskala vrućina i nije popuštala. Gretty je psovao, povremeno ustajao i hodao, zastajkivao kraj rešetke, opet kleo i vraćao se do ležaja.

— Moraš se strpjeti do večeri — reče John.

— Zašto?

— Zato što ti je želudac još pun. Treba da bocnem krčmara ondje gdje ga najviše boli. Vjerujem da nipošto nije voljan još i trošiti novac na tebe.

— Ne shvaćam te.

— Nije ni važno, Guy. Samo, u mom gradu ne pokušavaj više nikada nešto takvo. Da li ti je jasno?

— Dobro. No, doista nisam mogao znati da si prešao među čuvare zakona, i to baš ovdje gdje ćeš se za dvije-tri godine osušiti kao šiba. K vragu, mući me paklena žed.

— Zato što si po takvoj vrućini popio mnogo viskija — objasni mu John, ali ne pokaže nikakvu namjeru da mu donese vode.

x x x

Iz smjera El Pasa dojuri u grad poštanska kočija. Pucketao je bič i kočijaš je nemilosrdno tjerao umorne konje, premda se već približio poštanskoj stanici, a onda je naglo povukao uzde i svom se težinom naslonio na polugu kočnice.

Gradom se poput golema oblaka proširi gusta, žućkasta prašina i obavije kuće. Negdje netko zakašlje i srdito opsuje kočijaša.

— Hej, danas vozim šesnaest tisuća dolara — vikne kočijaš. — Dolare od čista zlata, Nathane. Treba da ih vidiš.

Stojeći pred svojim uredom, John ugleda krčmu na suprotnoj strani ulice kako se ponovo pojavljuje iz prašine. Siđe s drvenog nogostupa i krene preko ulice.

— Čujete li, kočijaš vozi zlato — odvratit Tilman, prođe kraj čovjeka i uđe u krčmu.

Unutra je bilo polumračno i ugodno svježe. Na stubama što su vodile na gornji kat sjedile su djevojke u tankim haljinama sa šljokicama i tupo buljile pred sebe.

Ugledavši Johna krčmar se malo zapjuri.

— Zar nećete tog lupeža odvesti k najbližem sucu, šerife? — progunda.

— Zasad sam ga zatvorio, kako ne bi mogao pobjeći. Što će se dalje dogoditi, ovisi o vama.

— Odvedite ga k najbližem sucu!

— Dobro. Da, mogu to učiniti. Trebat će nam tri dana da stignemo tamo. A i dok ne bude osuđen, morat ćemo se brinuti o njemu. Dakle, možete očekivati oko trideset dolara troškova.

— Ja? — Krčmar se mesnatim rukama osloni o težu. — Meni to govori-te?

— Zao mi je, ali to je neizbježno. Moj starješina neće preuzeti troškove, jer nije posrijedi kršenje javnog reda. Svota o kojoj je riječ premalena je i troškovi će premašiti štetu.

— Razumijete li? Prema tome, sve ovisi o vama, Boise.

Krčmaru su se ljeskale oči kao u ribe. Udari šakom bijesno po tezgi tako da su čaše poskočile i zazveckale.

— Možete razmisliti — predloži John.

— Dajte mi samo neko jelo za njega.

— Što? Što hoćete?

— Gladan je, i mora dobiti jelo, Boise. On je, tako reći, vaš zatvorenik. Razgovarao sam s ljudima u gradu. Nitko se ne želi brinuti o njemu. Svi kažu da se to tiče samo vas. Ja ga, s obzirom na to da zarađujem samo pedeset dolara, ne mogu nikako hraniti.

— Ako mu ništa ne dam?

John ustukne dva-tri koraka.

— Onda moram osloboditi zatvorenika, Boise. Ne smijem ga držati u ćeliji i mučiti glađu.

— Vi ste protiv mene. Poznajete tog nitkova.

— Ne brbljajte gluposti!

— Ipak, vi ga poznajete.

— Da, poznajem. No to vam ne daje pravo da brbljate gluposti, Boise. Gretty živi onako kako je ovdje dokazao. Izleti iz svakog grada u koji ujaše. Svi zaključe kako je najpametnije da ga otjeraju. To im je najjeftinije. Ne mislite li i vi tako?

— Prodajte njegova konja. Vidio sam da je dojahao ovamo.

— Ako ne bude imao konja, nećemo ga se moći riješiti. Mogao bih prodati jedino njegovo sedlo.

— Za nj ćete dobiti najviše dvadeset dolara. Konjušar, taj prokleti gulikoz, neće vam ponuditi više.

John se osmijehne, zamišljajući već Grettyja kako bez sedla jaše iz grada. Smatrao je da je zaslužio to neugodno iznenađenje.

— Vi odlučite što ćemo učiniti — reče. — Ja bih, svakako, radije uzeo dvadeset dolara nego ništa.

— Onda mu prodajte i pušku. Vidio sam da ima pušku »cencer« sa sedam metaka. I ona nešto vrijedi. Ponudite je trgovcu.

— Neću!

— Zašto?

— Guy Gretty bi mogao na putu do Rio Grandea nabasati na Apaše ili Komanče. Tada se mora braniti. Nitko nema pravo da mu oduzme oružje.

Dakle, Boise, možete dobiti novac od sedla, ili ništa. Rekao bih, računica je vrlo jednostavna.

Krčmar je razjareno kleo i udarao šakom tako dugo po tezgi dok se jedna boca nije prevrnula. Bijesno ju je podigao i rekao: — Dobro, prodajte sedlo i donesite mi novac. No, vrag me odnio ako još ikada natočim piće prije nego što vidim novac.

— Budete li se tako vladali, ubrzo ćete opaziti što misle vaši gosti o takvu postupku.

Tilman izide iz krčme i krene koso preko ulice prema javnoj konjušnici.

Stari ga je konjušar, srebrnaste kose, veselo gledao treptajući očima.

— Jeste li čuli, šerife? — prozbori. — Kočija je dovezla iz El Pasa šesnaest tisuća dolara za Del Rio.

— Da, čuo sam. Kočijaš je tako vikao da su ga svi mogli čuti. Slušajte, koliko biste dali za sedlo onoga momka koji je danas dojahao u grad?

— Guya Grettyja?

— Da.

— Lukav je to momak. Konjušar se nasmije, izbjegavajući odgovor i počeo se po bradi. — Lijepo je nasamario škrtog Boisea.

— Ja govorim o njegovu sedlu. Vrijedi oko pedeset dolara.

— Što! Ta starudija? — Konjušar se u hipu uozbilji i postane promućuran kao Boise, kojem se maločas rugao.

— A koliko biste vi dali? — upita predstavnik zakona.

— Najviše dvadeset.

— To sam i mislio — promrmlja John Tilman, kimajući. — Zapravo, svi ste vi jednaki. Dajte mi tih dvadeset dolara. Boise neće ništa zaraditi na Guyu, ali troškovi su mu i te kako pokriveni.

x x x

Na grad su se spuštale noćne sjene. Iz daljine, s Big Benda, zavlaičila se svježina među kuće.

Guy Gretty je stajao kraj prozora u uredu i gledao svog neosedlanog konja, privezanog za prečku.

— Puška je na stolu — reče mu John. — Ne zaboravi je.

— Zar ćeš me zaista pustiti bez sedla preko Rio Grande? — promrmlja Guy okrenuvši se.

— Tvoje sam sedlo prodao, Guy. Dru-
gim riječima: ne mogu ti pomoći.
Krčmar je imao pravo na to da mu se
nadoknadi bar dio gubitka. A novac
je mogao dobiti samo tako da prodam
tvoje sedlo.

— Praviš se svetac! — progunda
Guy, srdito gledajući šerifova pomoćni-
ka u polutami. — Znam da mi se potaj-
no smiješ što ću bez sedla napustiti
Teksas. Dabome, to se samo meni
može dogoditi.

— Ipak — reče Tilman, sjednuvši za
stol i ispruživši opet noge — drago mi
je što sam te opet vidio, Guy, i što
sam ti mogao pomoći.

— Pomoći? Kažeš da si mi pomo-
gao?!

— Tako je, Guy.

— Baš si ti nekakav čudak.

— Ipak, vjerujem da će ti ovo pomo-
ći, Guy. Možda ćeš ubuduće biti oprez-
niji.

— Još mi se rugaš?

Gretty priđe stolu i posegne za svo-
jom puškom.

— Nije napunjena — pospano će
John. — Osim toga, najbolje bi bilo da
što tiše odjašeš iz grada.

— Zvijezda ti odlično pristaje, Joh-
ne — promrmlja Gretty, povlačeći se
natraške prema vratima. — U početku
sam pomislio da ti ona pristaje kao
šaka na oko, no prevario sam se. Baš
je lijepo što je nosiš.

— Ne zaboravi da te više ne želim
vidjeti ovdje. — John izazovno zijevne.
— Znaš, ne bih htio da se remeti mir
u mom gradu. Momci poput tebe zada-
ju mi samo posla, Guy, pa je bolje da
mi ne dolaze na oči.

— A da li znaš da je krčmar tražio
mnogo više nego što sam pojeo i po-
pio?

— Pa, dobio je samo dvadeset dola-
ra.

— Dvadeset?! Za onako lijepo sed-
lo?!

— Da, samo dvadeset. Svi se bogate
na tvoj račun, to je sasvim jasno
Guy.

— Vrag odnio te gulikože!

— Ja bih doista pokušao živjeti dru-
gačije — John, ustane i zaobide stol. —
Jednog će te dana linčovati ako osta-
neš na starom putu.

— Pazi da se ne rasplačeš nada
mnom, šerife — odvрати prijezirno Guy.
— Možda bi ti se to bilo već ovdje
dogodilo.

— Zbog nekoliko čašica viskija?

— Nemaš, doduše, ni jednog jedinog
dolara, ali ti je oprema prilično dobra,
Guy. Imaš revolver, pušku i konja. Za
njih bi se dobila poprilična svotica.
Uvjeran sam da su ovdje mnogi raz-
mišljali o tome.

— Hoćeš me uplašiti, ha? — Guy
obriše nadlanicom lice.

— Zar nije sasvim prirodno što o
tome razmišljaju? Što je kraj siromaš-
niji, to ljudi imaju manje obzira. A
ovdje i u Sonori ljudi su vrlo siromaš-
ni.

Guy Gretty posegne iza sebe za kva-
kom i otvori vrata.

— Pri tome vjeruju da su potpuno u
pravu — nastavi John. — Gotovo nitko
ne bi rekao da su pogriješili. Uosta-
lom, ti si ih naveo na takve misli.

— Opsjednut si zakonom. — Guy se
kratko naceri. — No, na mene tvoje ri-
ječi ne ostavljaju nikakav dojam. Pa
ipak, hvala ti. A što se tiče sedla, još
ćemo o tome razgovarati.

— Zašto?

— Zato što vidim da te to zabavlja
No, odužit ću ti se, budi siguran!

Pustolov iziđe iz ureda i zalupi za
sobom vratima.

John priđe prozoru i zagleda se van.

Guy Gretty je odvezao uzda, doveo
konja do nogostupa i popeo se opet uz
stube. S nogostupa je skočio konju na
leđa i odjahao niz ulicu. Ubrzo ga je
progutao mrak.

II

Tišinu koja je vladala gradom preki-
ne pucnjava. U oboru kraj poštanske
stanice rzali su konji i usplahireno
skakali.

Spavajući u prigradnji kraj ureda,
John naglo ustane, navuče hlače i,
uzevši opasač, požuri prema vratima.
Kad je zakoračio na ulicu, ugledao je
nekog jahača koji je već projurio kraj
ureda.

Iz poštanske se stanice užurbano pucalo i meci su zujali ulicom.

Jahač se izgubi. Johna obaviye prašina. Držao je u rukama revolver, ali nije pucao, jer nije znao što se zbiva.

— Prepad! — vikao je upravitelj pošte — Napadnuti smo. Ukraden je sav novac!

Posvuda su se pojavljivali ljudi, i sve više je prozora bilo osvijetljeno.

— Prepad? — zapita krčmar. — Evo vam sada. Trebalo je odmah objesiti onog prokletog razbojnika!

U donjem dijelu grada odjekne opet nekoliko hitaca. Međutim, topot se kopita brzo udaljavao.

— Što sam vam govorio? — opet uzvikne krčmar. — Ja bih tog lupeža bio objesio na najbliže drvo.

— Ma, o kome ti pričaš? — upita upravitelj pošte, dolazeći ulicom.

— O onom nitkovu koji me opljačkao. O onom... Ma, kako se zove?

John siđe s nogostupa i krene prema okupljenim građanima. Imao je dojam kao da hođa po žeravici i neprekidno se pitao da li se uistinu tako prevario u Grettyju.

— Guy Gretty — reče brijač. — Tako se zove, Boise.

— U pravu si. O taj prokleti Gretty! Ta hulja pljačkaška!

— Gretty? — Upravitelj pošte zatrese glavom. — Onaj koji je ukrao novac zove se, navodno, Ed Catto. Kočijaš ga je vidio.

John Tilman odmah odahne i oslobodi se čudnog pritiska u prsima.

— Hej, Saule, gdje si? — vikne upravitelj. — Pokaži se već jednom! Ti si ga vidio, zar ne?

Pojavi se kočijaš.

— Učinio je to Ed Catto — reče. — Potpuno sam zaboravio da se već sinoć vrzmao oko stanice u kojoj sam prenoćio. No, nije se usudio napasti. Ovdje mu se prilika činila povoljnijom. Hej, šerife, što čekate? Riječ je o Edu Cattu. Odnio je sav novac. Bisage pune zlatnika.

— Da, da, čuo sam sve.

John se vrati u kuću i, pipajući u mraku, stigne do tvrdog ležaja. Obuje čizme i obuče košulju. Još je osjećao olakšanje. Bili bi ga optužili da je, brzopleto pustivši Grettyja, skrivio napad na poštansku stanicu.

Ustane, navuče vjetrovku, stavi šešir na glavu i posegne za puškom. Izišavši na ulicu, čuo je upravitelja pošte kako priča okupljenim građanima:

— Mislio sam da me uši varaju kad sam ušao u prostoriju gdje je blagajna. Međutim, netko je šušкао u mraku. Kažem vam da nisam slučajno naišao, ne bismo bili ništa opazili do svitanja.

— Što je bilo zatim? — nestrpljivo upita trgovac.

— Strpao je već sav novac u bisage i bio spreman za polazak. Vjerojatno je i on mene čuo, jer je odmah opalio. Bacio sam se na pod. Što sam drugo mogao učiniti? Uostalom, u ugovoru ne piše da moram stavljati glavu na kocku zbog poštanskog novca. Uto je već došao kočijaš i rekao da je napadač Ed Catto.

— Vidio sam ga — progovori kočijaš, okružen ljudima. — I to kad je izišao na ulicu. Sjedio je već na konju, pa sam ga promašio. Na sreću novac je osiguran.

— Znači li to da nećete krenuti u potjeru za pljačkašem? — zapita John.

Nekoliko se ljudi makne u stranu, kako bi mogao ući u krug koji se povećavao.

— Ja moram produžiti kočijom. Ima svoj vozni red. — reče kočijaš.

— A ja moram nadzirati svoju stanicu. — Upravitelj pošte sklježe ramenima. — Žao mi je, šerife.

— Nas ostale nije briga za novac bogate pošte — izjavi trgovac u ime svih građana.

Suglasili su se s njim, mrmljajući i kimajući glavama.

— Međutim, vi kao šerif treba da krenete za razbojnikom — progovori opet upravitelj pošte.

— Znam. Hvala vam što ste me podsjetili.

— Nema na čemu, šerife. — Upravitelj se podrugljivo naceri. — To će unijeti malu promjenu u vaš dosadni posao.

Konjušar je već dovodio Johnova osedlana konja.

— Evo, sve je spremno, šerife — reče. — U čiturnama je voda, a u navlaci na sedlu vaša je puška. Pripremio sam vam i hranu. Razbojnik je odja-

hao prema jugu. Vjerojatno želi pobjeći s novcem preko granice.

— Onda je vrlo mala nada da će ga šerif doći prije granice — progovori brijač. — Zapravo nema nikakva smisla da jaše za njim.

— Granica je daleko — promrmlja kočijaš. — Uostalom, možda ni granica neće spriječiti tako sposobna šerifa da obavi dužnost. Poznajete li Eda Catta, šerife?

— Vidio sam ga u zatvoru u El Pasu, kad sam postao šerifov pomoćnik. To nije bilo baš davno.

— Odande je uspio pobjeći s još jednim zatvorenikom, ali taj drugi je ustrijeljen. Catta su smatrali tako sitnom ribom da nisu raspisali ni nagradu na njega.

— Onda ne postoji baš nikakav razlog da me pratite — zajedljivo odvratit Tilman.

— Trebalo bi da se radujete što krivac nije onaj lupež kojega ste pustili, šerife — progunda krčmar.

— Dobro, što još hoćete, Boise? Zar niste dobili dvadeset dolara?

— Bio mi je dužan pedeset.

John prijeđe pogledom po građanima, zatim se ponovo zagleda u krčmaru.

— Znete li vi, zapravo, koliko se viskija za pedeset dolara može kupiti, na primjer, u El Pasu? — upita.

Krčmar pocrveni. Šutio je.

— Kočijašu, koliko biste viskija dobili u El Pasu za pedeset dolara? — zapita John, ne skidajući pogled s Boisea.

— O, za te bi se pare šest ljudi moglo opiti dvaput do besvijesti — uzviknu kočijaš.

— Čujete li, Boise? Šest bi se muškaraca moglo dvaput opiti! Drugim riječima; moglo bi se napiti dvanaest muškaraca. U vašoj je krčmi bilo najviše deset muškaraca i djevojke, koje su bile malčice pripite.

John Tilman priđe konjušaru, uzme z njegove ruke uzde i skoči u sedlo.

— Ja mogu za svoj viski zahtijevati koliko hoću — gundao je krčmar. — To je moje pravo. Uostalom, živimo u slobodnoj zemlji.

John cmokne jezikom i odjaše ulicom razmišljajući.

Ridokosi mu Ed Catto, kad ga je vidio među zatvorenicima u El Pasu, nije osobito upao u oči, niti je slutio da bi se Catto mogao usuditi sam napasti poštansku stanicu usred grada.

Krajolikom se prelila srebrna mjesečina, ali je ipak bilo suviše mračno da bi mogao uspješno tražiti tragove. Stoga je nasumce jahao na jug.

Gradić Terlingua ostao je već daleko iza njega.

* * *

Drugog dana oko podneva približio se Tilman nekom malom ranču. U oboru kraj kućice bila su mršava goveda i dvije mazge. Kukuruz se na obližnjem polju tako osušio da je požutio poput slame.

Iz kuće iziđe mršava žena s puškom u ruci i dade je muškarcu kojeg je John već neko vrijeme gledao kraj obora.

— Čini mi se da je to neki šerif — reče muškarac i nasloni pušku na ogradu obora.

Tilman se zaustavi u dvorištu, ispriča što se dogodilo u gradu i upita ono što ga zanima.

— Vidjeli smo dva jahača — reče rančer, priđe crpki i napuni vodom korita za napajanje. — Jednoga jutros. Ondje. — Pokaže na jugoistok. — A drugog prije jednog sata. Ili je, možda, prošlo više vremena, Martha?

— Da, prošlo je malo više. No, možda to šerifu nije osobito važno.

— Važno je.

John sjaše, držeći čvrsto uzde. Htio je da se konj malo ohladi prije nego što počne piti vodu, ali životinja ga je tako vukla prema koritu da je uskoro popustio.

Rančer je u međuvremenu pokazao gdje je vidio drugoga jahača, i John se ponada da će pronaći tragove. Budući da Cattova prednost nije velika, možda ga ubrzo sustigne.

— Koliko ima još do Rio Grande?

— Desetak kilometara — odgovori rančer i pokaže na brežuljke na jugu. — Ondje je.

— Tako blizu?

John se okrene i pogleda ženu, ali u mislima je bio već na razbojnikovu tragu. Neće ga uhvatiti prije Rio Gran-

de, osim ako se dogodi neko čudo. No, čudo ne može očekivati.

— Zamisli da mi imamo šesnaest tisuća dolara — reče rančer ženi kad je šerifov pomoćnik odjahao.

— Ne bismo znali što ćemo s njima — odvratila ona zlovoljno i vratila se u kuću.

John je jahao u smjeru koji mu je pokazao rančer. I uskoro doista otkrio tragove konja. Jahao je slijedeći ih.

Kad se uspeo na drugo brdo, ugleda u daljini srebrnastu traku Rio Grande, koja se svjetlucala usred gustog grmlja što je raslo duž obala.

Uporno slijedeći tragove, Tilman stigne kasno popodne do šikare; ona je počinjala gotovo dva kilometra od obale. Ponajviše su tu rasle kržljave topole i žalfijino grmlje. Kroz to zelenilo krivudala je staza.

Našavši se u šikari, John spazi polomljeno granje i duboke otiske konjskih kopita na tamnoj zemlji. Nailazio je povremeno na kaktuse i bodljikavo grmlje, a u nos mu se zavlacio sumporast smrad iz obližnjih močvara. S vremena na vrijeme čuo je pucketanje grančica, kad bi se divlje životinje uplašile i pobjegle zato što se približuju čovjek i konj.

Iznenada zasikće čegrtuša, i konj prestrašeno odskoči.

John hitro izvuče revolver iz korica, ali čegrtušu se nigdje nije vidjelo.

Konj je frktao, nozdrve su mu podrhtavale a kopita mu ni za tren nisu mirovala iako je stajao na mjestu. John ga opet potjera na jug.

Tu se pružala blaga nizbrdica. Šikara je bila sve gušća, kaktusi sve viši. Uskoro se začuje tih žubor i John ugleda kroz granje svjetlucavu srebrnastu rijeku.

Konj je još bio uznemiren zbog neobičajene, divlje prirode i počesto je frktao.

— Hajde, hajde, smiri se već jednom! — John ga potapše po vratu.

Prošli su i kroz posljednji pojas grmlja. Rio Grande se ljeskao na suncu. Usred vode vidio je svijetao pješčani sprud, rubova kojega je zapljuskivala rijeka. Tragovi su vidili u Rio Grande, ali se na sprudu nisu vidjeli.

Na meksičkoj je obali rasla zelena guštara i spajala se s vodom. Činilo se

da se u taj zeleni bodljikavi zid ne može nigdje ući.

— Hajdemo — promrmlja John.

Napeto je promatrao južnu obalu, svaki čas očekujući da se granje pomakne, izviri puščana cijev i odjekne hitac.

No, ništa se ne dogodi.

Konj je gackao kroz vodu. U to vruće, sušno godišnje doba Rio Grande bješe vrlo plitak. Između sjeverne obale i spruda dubina je iznosila samo pola metra, tako da konj nije imao baš nikakvih teškoća.

Na sprudu doista nije bilo nikakvih tragova, a kad je stigao do guštare na drugoj obali, John zamijeti da kroz nju nitko nije mogao prodrijeti.

Krenuo je kroz Rio Grande prema zapadu, protiv struje, i tražio mjesto gdje bi se mogao provući kroz guštaru. Nekoliko je puta našao vrlo uske puteljke i skrenuo na njih, tražeći tragove, ali nigdje nije bilo svježih otisaka kopita.

Poslije nekoliko sati vratio se do spruda i okušao sreću na istočnoj strani.

No, ni tu nije imao uspjeha.

Kad se počela spuštati noć, bio je oko dva kilometra od pješčanog spruda i dobro je znao da je izgubio trag pobjednog razbojnika Eda Catta.

Odjahao je malo od rijeke i zaustavio se na uzvisini iza grmlja. Na jugu se uzdizalo brdo do brda, kao da žele istisnuti jedno drugo. Ondje je tlo stjenovito, pa se nikako ne mogu naći tragovi, pomislio je.

— Ipak, negdje mora biti taj lopov — promrmlja John i ponovno potjera konja. Nije htio odustati.

Uskoro se tako smračilo da više ništa nije razabirao.

Uporno je jahao na jug, vjerujući da će naići na neki grad, neki ranč ili bilo kakvu kućicu, gdje će se raspitati o bjeguncu.

Ed Catto ima, zacijselo, određeni cilj, pa ga mora pronaći i zaustaviti prije nego što stigne do toga cilja.

Konj je koračao sve sporije. Povremeno bi čak zastajkivao i bio je sve nezadovoljniji kad bi ga iahač potjerao. Vidjevši da nema smisla mučiti životinju John odustane. Sjaše, skinе teško kaubojsko sedlo s konja i baci

ga na zemlju. Priveže dugačke uzde za grm i potom legne. Položio je glavu na sedlo i zagledao se u zvijezde na crnom nebu.

Bio je potpuno svjestan da je na tlu na kojem kao šerifov pomoćnik iz Tek-sasa, nema što tražiti. Pa ipak, namjeravao je nastaviti potragu za razbojnikom koji je opljačkao poštansku stanicu u Terlingui. Znao je da to čini prije svega zato što želi izbjeći pakosno i podrugljivo cerekanje koje bi ga dočekalo ako bi se vratio praznih ruku.

— E, to vam neću priuštiti! — promrmlja prije nego što je zaspao.

III

Ujahao je u dubok klanac. Kopita su toptala po stjenovitom tlu i taj topot se stotruko odbijao od svih litica.

Bilo je već gotovo podne, a još nije naišao ni na kakav znak da je na pravom putu.

Izenada se u usjeku među stijena-ma pred njim pojavi neki čovjek.

John odmah skoči sa konja, munjevito izvuče pušku iz navlake i pljesne konja po sapima.

Životinja zarže i poskoči udesno.

Pojave se još četiri jahača i svi istodobno opale

John se baci na tlo, povuče zatvarač i opali.

Jedan jahač prodorno krikne i sruši se s konja. Ostali podbodu konje i jur-nu u klanac. Pri tom su pucali.

John se puzeći povuče i nađe zaklon iza jednog kamena. Kad je ponovno zapucao, četiri su jahača bila već mnogo bliže.

Imali su na glavama slamnata som-brera, a lica su im bila obrasla bradama. Među njima nije bilo ričokosog Catta.

John nasluti da ga ti ljudi svakako namjeravaju ubiti. Možda su posrijedi obični drumski razbojnici, koji nema-ju baš nikakve veze s pljačkom pošte.

Klečao je i uporno pucao.

Jedan mu metak okrzne ruku. Drugi pogodi liticu, odbije se od njena ruba i zazviždi prema plavom nebu.

Uto opet pogodi jednog jahača. Momak digne ruke, ispusti pušku i jauknuvši padne s konja.

Ostalu trojicu to nimalo ne pokole-ba. Nisu se ni osvrnuli, već su dalje bjesomučno tjerali konje.

U tom se času dogodi nešto neočeki-vano. Odozgo, sa stijene, odjeknu hici; najprije je ubrzano pucala puška, onda započne revolverska paljba.

Ta iznenadna pomoć osokoli Johna. Počeo je pucati brže. Jedan od metaka što su fijukali odozgo pogodi jednog razbojnika, John pogodi drugog.

Treći naglo okrene konja i dade se u bijeg.

John pripuca za njim. I odozgo su se čuli hici. Ipak je razbojnik stigao već gotovo do kraja klanca kad mu je konj pogođen. Odletio je sa sedla, udario glavom o stijenu i ostao ležati onako kako je pao.

U klanecu su ležala tri ubijena konja, a preostala dva nestadoše s druge strane grebena, preko kojeg je vodio puteljak.

John pogleda uvis i opazi nasuprot suncu Guya Grettyja, koji je mahao puškom.

— Hej, šerife! Bilo je gusto, zar ne?

John tiho prokune.

— Pričekaj malo, šerife. Sići ću do tebe.

Gretty nestane s vidika, a John sjedne na kamen iza kojeg se bio skrivao i pogleda leševe u klanecu.

Prošlo je tek nekoliko minuta kad se na sjevernoj strani klanca pojavio pustolov i već izdaleka mahnio šešir-rom.

— Hej, šerife, kakva slučajnost! Zanimalo me tko to puca i prekida moj blaženi podnevni san. Zar nije to prava slučajnost?

— Da, svakako.

Guy Gretty zastane kraj Johna i sklizne s golih leđa svoga konja.

— Dakle — promrmlja — ipak ću se ponovno dočepati sedla. No, što ti radiš ovdje?

— Smiješ tri put pogađati.

— Nisam raspoložen za pogađanje.

John mu ispriča što se zbilo u gradu. Pustolov se veselo osmjehe i zamijeti:

— Znači, ostali su pomislili odmah da je to moje djelo, ha? Vjerojatno si se osjećao nevoljko.

— Silno nevoljko. Da li si nekoga vidio? Riđokosog jahača, možda?

— Nisam.

— Možda je čak neko vrijeme jahao duž rijeke i zatim se vratio. No, ne mogu to vjerovati.

— Zašto?

— Ed Catto je dosad bio sitna riba. Nije čak raspisivana ni nagrada na njega.

— Onda se i ne isplati tragati za njim.

Gretty priđe najbližem ubijenom konju i skinе s njega sedlo; namučio se dok ga je izvukao ispod teške lešine. Podigne pušku što je ležala u blizini i okrene se.

— Oružje i sedla moglo bi se prodati u najbližem naselju, nije li tako?

— Ja bih se okanio takvih misli.

— Zašto?

— Zato što se ne zna tko su te protu-
he i na čijoj su strani.

— Imaš pravo.

Gretty nezadovoljno odbaci pušku, vrati se do Johna i kroz smijeh reče:

— Slušaj, šerife, još se nisi ni lijepo zahvalio.

— Vrlo si mi pomogao, Gretty. Hvala ti.

— Čemu takva skromnost, šerife? — Guy zatrese glavom kao da ga kori. — Spasio sam ti život, to je nesumnjivo.

I to već drugi put. Uvijek me slučaj dovede u tvoju blizinu kad ti prigusti!

— Uistinu, čudna je to slučajnost.

— Onda, hoćemo li krenuti? — Guy se osmijehne, dobro raspoložen. — Tko zna, možda ti pomognem i da pronađeš one blistave dolare. Ja sam ti, znaš, rođen pod sretnom zvijezdom.

— Da, to sam već uvidio — promrmlja Tilman, gledajući pustolova kako stavlja na konja meksičko sedlo.

Bilo je i te kako čudno što su se ponovno sreli baš u ovom odlučnom trenutku. Da li je posrijedi samo puka slučajnost? Činjenica da mu je Guy pomogao neprijeporno dokazuje da Gretty doista nema nikakve veze s pljačkom pošte u Terlingui. Inače bi ga bio prepustio sudbini i mirno gledao razbojнике kako umjesto njega

obavljaju posao. Tako bi se, doista, najlakše oslobodio neugodnog progonitelja.

John pogleda pobijene protivnike. Sve se dogodilo tako brzo da nije ni imao vremena za razmišljanje. Prisilili su ga na borbu, pa se morao očajnički braniti.

Osedlavši konja, Gretty ga dovede do kamena i sjedne kraj Johna.

— Zašto još nosiš zvijezdu, šerife? Zar misliš da ti može ovdje pomoći? Prije bi ti mogla štetiti, rekao bih.

Razmislivši John shvati da je u pravu. Skinе zvijezdu s kožnate vjetrovke i spremi je u džep. Nekako se u posljednje vrijeme navikao na nju.

— Šesnaest tisuća dolara! — Guy Gretty zakima glavom. — Kad bih se dočepao tolike svote, riješio bih se svih briga. Za sva vremena.

— Otkad razmišljaš o tome?

— Maštam samo. Ako se ne varam, rekao si da je pošta osigurala novčanu pošiljku?

— Ništa nisam rekao.

— Ipak, takav je postupak uobičajen. Da li je novac osiguran?

— Da, osiguran je.

— Dakle, ti ne vjeruješ ni svom spasitelju. — Guy se tiho nasmije. — E, to nije lijepo od tebe, Johna. Ne bi se smio tako vladati. Dakle, kad se malo bolje razmisli, očito je da su pljačkom oštećeni samo debeli bogataši u New Yorku, Washingtonu, Bostonu ili što znam gdje. A oni imaju toliko novca da neće ni osjetiti takav gubitak.

— Kakve sve misli tebi ne padnu na um! — John iznenađen zaklima glavom. — I, dalje?

— Što, dalje?

— Htio si, očito, još nešto reći, nije li tako?

— Hm, novac je ukraden u Teksasu i sada je, vjerojatno, u Meksiku. Sjedinjene Države nemaju više nikakvu moć nad njim i zacijelo ga neće moći zakonski vratiti. Hoću reći, kad bi se sada nabasalo na kradljivce, opljačkani novac ne bi više morao vratiti u Teksas. Nijedan teksaški sudac ne može naređivati ljudima u Meksiku što će učiniti. To i ti priznaješ?

— Ne razbijaj time glavu. — John ustanе. — Najbolje je da se razidemo. Nek' svaki krene na svoju stranu.

— Bojiš se, šerife?

— Dvaput si mi spasio život, Guy. Zahvalan sam ti, i ne bih htio da se moji osjećaji prema tebi izmijene. Razumiješ me?

— Naravno, šerife.

John pođe za svojim konjem, koji se malo udaljio. Pritegne kolan, napuni vinčesterku i gurne je u navlaku na sedlu.

— Iskreno rečeno, trebalo bi da se još ljutim na tebe zbog sedla, šerife — dobaci pustolov, uzjahavši. — Paklenski je danima jahati bez sedla. Možda sam zato tako sporo napredovao.

— No, nikakvu pouku nisi, očito, iz toga izvukao.

— Možda ću ubuduće bolje pripaziti na svoje sedlo. Jesi li napokon spreman?

— Znači, jahat ćeš sa mnom? — John uzjaše.

— A što si drugo mislio? Moram paziti na tebe, šerife.

Kasno po podne ugledali su skupinu bijelih kuća, nalik mrlji u daljini. Zaustavili su konje na posljednjem brdu. Posvuda su se uokolo vidjele vulkanske stijene i osamljeni kaktusi.

Onaj peti razbojnik, koji je pao s pogođenog konja u klancu pobjegao je i poslije ga više nisu vidjeli. Zacijelo je krenuo na drugu stranu i pritajio se u brdima.

— Misiš da je Ed Catto u tom gradiću? — zapita Guy, naslonivši se na jaku sedla.

— Da budem iskren, privremeno ne razmišljam ni o čemu. Ujahat ću naprosto u grad i pokušati bilo što doznati od ljudi. Ništa mi drugo ne preostaje.

— Ako se samo malčice odmarao, onda je pred nama deset sati i više.

— Tako je — suglasi se John Tilman. — Možda ima dva naest sati prednosti, čak i četrnaest. Vjerujem da žuri. Svi su razbojnici, kad prvi put učine neko veće zlodjelo, oprezniji i žele pobjeći što dalje. Tek poslije se osmjere i postanu drski.

— Šesnaest tisuća dolara! — Guy opet zatrese glavom. — Još ne mogu shvatiti da je riječ o tako golemoj svoti.

— Ne bi li ipak bilo najbolje da se okreneš i odjašeš na drugu stranu?

Guy se samo osmjehne.

Jašući jedan kraj drugoga, počeo se spuštati niz blagi obronak, u susret bijeloj mrlji u daljini.

IV

Kad su se približili gradu, gasilo se već večernje rumenilo na dalekom obzorju i sivilo sutona potiskivala je noćna tmina.

Na ulazu u mjestance bila je daska s velikim smeđim slovima: »La Mula«.

— Da li si već bio ovdje? — Upita Guy.

— Nisam.

— Ni ja.

John je promatrao ljude što su stajali pod verandama i ispitivački gledali dvojicu stranaca. Djevojke vatrenih oči morale su se povući u kućice; majke su ih odlučno gurale kroz vrata.

— Čini mi se da nam nisu baš previše skloni — promrmlja Guy. — Bijelcima se, gdje se god pojave, odmah pripisuju zle namjere.

— Nije ni čudno.

— Kako to?

— Bijelci su dosad drugim rasama rijetko donijeli neko dobro, Guy. Uostalom, to i ti znaš — progunda John Tilman.

John krene prema krčmi, koja je bila na trgu usred mjestanca i gornji kat koje je nadvisivao sve druge građevine.

Iza kuća su kokodakale kokoši a negdje je nekoliko puta zalajao pas.

— Zdravo ljudi! — Dovikivao je prijazno Guy i, smijući se, mahao svima.

Nisu odgovarali na njegove pozdrave.

— Mani se gluposti! — promrmlja John.

— Radije misli na to da ne smiješ pokazati zvijezdu, šerife. Hej, što vam je, ljudi? — Gretty se još glasnije nasmeje i mahne jednoj crnookoj djevojci, koju nevidljive ruke odmah povuku u kuću.

Pred krčmom su stajale četiri djevojke u vrlo tankim svilenim haljinama, naslonjene na zid; tri su bile tam-

nopute Meksikanke, četvrta svijetloputa i svijetlokosa.

— Gle, gle, kakvo iznenađenje! — uzvikne Guy, potjera konja, prijeđe u galopu kratku udaljenost do prečke za vezanje i ondje naglo povuče uzde. — Zaboga, kako ste vi dolutale ovamo? Hej, ti, kako se zoveš?

— Ja sam Rita — odgovori svijetlokosa, slatko se osmjehnuvši, i napravi nekoliko koraka njišući bokovima.

— A vi, ostale? — zapita Guy, gledajući već Meksikanke, što se nije svidjelo bijeloputoj djevojci.

— Ja sam Juanita — reče visoka i vitka djevojka, dugačke crne kose. Veličke su joj se bademaste oči iskrile, a bokovima je mogla njihati još privlačnije od Rite. — Ovo su Rosita i Lissa — doda, pokazavši na ostale dvije djevojke.

John pogleda preko ramena. Muškarci i žene još su stajali pod verandama, ali se nisu približavali.

Guy skoči sa sedla, provuče se ispod stare prečke za vezanje konja, zagrli Ritu i Juanitu i uđe s njima u krčmu.

— Hej, dajte nam tekile, senor! — dovikne pustolov.

— Krčmar je Amerikanac — reče Rita tako glasno da je to i John čuo.

Iz smjera dugačke staje približavao se star, pogrbljen muškarac lukava i prodorna pogleda.

— Da se pobrinem za konje, senor? — zapita na engleskom jeziku.

— Da, to bi bilo dobro.

Tilman sjaše. Izvadi iz džepa dolar i dade ga starom Meksikancu, rekavši:

— Još nešto.

Meksikanac je već uzeo uzde, ali zastane čekajući.

— Tražimo ridokosog muškarca. Ime mu je Ed Catto, no možda se ovdje predstavio drugačije. Da li je bio ovdje?

— Da, bio je ovdje jedan gringo ride kose, senor.

— Kada?

— Malo prije podneva. Ostao je dvatrida sati i odjahao.

— Kamo?

— Na istok, senor.

Meksikanac uzme i uzde Grettyjeva konja i odvede oba konja preko trga.

Gledajući za njim, John se pitao bi li bilo bolje krenuti odmah ili pričekati

ti jutro. Naposljetku odluči da prenoći u gradu, pa krene za Guyem.

Obje djevojke kraj zida pogledaše ga razočarano kad im se nije obratio, a onda pođu za njim u krčmu.

Guy je s Ritom i Juanitom stajao uz težu, gdje je posluživao neobrijan Amerikanac u otrcanoj odjeći.

— Samo polako, stranče — govorio je krčmar. — Sada pijete viski, a poslije ćete dobiti odreske. Nemam četiri ruke, čovječe.

Johna je još kopkala misao da bi ipak trebalo odmah odjahati dalje. No, konju mu je bio potreban odmor. Ed Catto je, vjerojatno, nabavio drugog konja; njemu je lako, ima u bisagama bogat plijen i može platiti koliko god Meksikanci zatraže.

— Ali, tako sam gladan da ću se uskoro onesvijestiti — govorio je Guy. — Dobro, što je s tobom Rita,

— A što bi sa mnom bilo?

Guy je privuče k sebi i poljubi.

— Ne pitaj tako smiješno — reče joj. — Zanima me da li znaš ispeći odreske.

Djevojka uzme punu čašu i iskapljuje viski.

— Hajde, požuri, umiremo od gladi — reče joj Guy.

Rita se osvrne oko sebe, zatim ode u kuhinju. Sada su se ostale tri tiskale oko pustolova koji je sve rasipno častio pićem.

John je sjeo na stol i ispružio noge. Morao je čekati prilično dugo da bi mu krčmar prišao.

— Zar vas dvojica niste drugovi? — promrmlja iznenađeno krčmar.

— Nismo.

— Ali, dojahali ste zajedno...

— To još ne znači da smo drugovi — prekine ga John.

— Što želite?

— Viski sa sodom, neko jelo i sobu. Ako je moguće, dajte mi sve to što prije.

Krčmar se već htjede okrenuti.

— Još nešto — doda brzo John.

— Da?

— Danas je već bio ovdje jedan Amerikanac. Ridokos momak, a zove se Ed Catto. Bio je ovdje, zar ne?

I djevojke sada pogledaju Johna; okrene se čak i Gretty.

— Da, bio je, ali ne dugo. Potom je odjahao na istok.

— Što? Uistinu je bio ovdje? — začuđeno upita Guy. — Kakvu ti imaš sreću, John!

— Dakle, ipak ste drugovi — zaključio zadovoljno krčmar.

— Ne, nemamo mi nikakve veze jedan s drugim — pobuni se žustro John Tilman. — Upamtite to dobro, čovječe!

— Ja sam Ves Keenan — predstavi se krčmar i ode. Kad je donio Johnu viski i polupraznu bocu soda-vode reče: — Rita vam peče odreske. Nakon toga možete otići u sobu stotinu i osam. Ključ je u vratima.

— Hvala.

Krčmar samo zagunda i okrene se.

Gay se šalio i smijao s Meksikankama, neprekidno točeći sebi i njima viski, iako nije u džepovima imao novac kojim bi to platio.

Kad je malo poslije John krenuo uz stube što su vodile na gornji kat, u krčmi je već počela prava pravcata pijanka. Okupilo se i nekoliko Meksikanaca iz grada. Jedan je mladić svirao na gitari, dok su Guy i ostali plesali s djevojkama i pili kao spužve.

John legne i za tili čas zaspi.

Probudi ga neka strašna buka. S ulice se čuo opor i strog glas, a noć su rasvijetlile baklje.

Tada odjekne revolverski hitac i netko odrješito nešto zapovjedi.

— Pustite me, prokleti strvinari! — bunio se Guy Gretty.

John ustane, odjene se, počeshlja kosu prstima i stavi šešir na glavu. Uzme opasač i polako izađe iz mračne sobe.

Dolje je gorjelo svjetlo. Oko svjetiljaka, koje su se malo njihale, lelujala se prašina. Nad zaklopnim vratima vidio je još dim baruta; polako se razilazio. Kraj šanka su stajale blijede djevojke. Uto se pojavi pred vratima krčmar i ljutito uđe.

John siđe u prizemlje, zakopčavajući pri tome opasač. Vidio je vani baklje, sjenke i Guya, kojeg su Meksikanci vukli kroz grad.

— Prokleti nitkov, nema novca! — vikne krčmar. — Nema u džepu ni novčića. Vi ste, bez sumnje, znali da je bez novaca.

— Rekao sam vam da nemam s njim nikakve veze — odvрати John.

— Ipak, zacijelo ste to znali.

Ves Keenan pritrči vratima i na španjolskom jeziku pozove gradonačelnika.

John se nasloni na šank i pogleda blijede djevojke, koje su se naglo otrijeznile.

Preko trga potrči nekoliko Meksikanaca i upadne u krčmu. Imali su u rukama puške i revolvare i doimali se prilično ratoborno.

— Ovaj je znao istinu! — zagunda srdito krčmar.

— Ja sam s onim čovjekom samo dojahao ovamo — ponovno napomene John.

— Ako ste znali da nema novaca, zašto to niste rekli krčmaru, senor? — zapita stari gradonačelnik.

— Pa, mogao ga je osobno pitati — odgovori John. — Ja sam platio sve što sam dobio ovdje, a ostalo me se nimalo ne tiče.

Gradonačelnik se povuče i posavjetuje s Meksikancima; nekoliko su minuta svi govorili u glas. Tada starac odmahne rukom i svi izađu iz krčme.

Bijesno puhnuvši, krčmar se vrati za tezgju.

— Htjeli biste mene okriviti zbog toga što vam ne cvjeta posao, je li? — John mu se hladno osmijehne.

— Ipak, znali ste istinu.

— Ja se nikada ne mišsam u tuđe poslove. Upamtite to. Da li još što dugujem?

— Zar namjeravate otići?

— U ovom se mjestancu ne mogu odmoriti. Suviše je bučno. Dakle, dugujem li još nešto?

— Ne, sve ste platili.

— Onda mi dajte još jedan viski, ovaj put čist.

John potraži u džepu kovani novac i nehaljno ga baci na tezgju.

— Nisi ga smio odmah strpati u zatvor — reče krčmaru Rita.

Ostale su ga djevojke ogorčeno psovale na španjolskom jeziku.

— Dabome, vama se sviđa da netko pravi budalu od mene — odvрати Ves Keenan. Razjareno je kleo točeći Johnu viski; pri tome je više izlio kraj čaše nego u nju.

John ispije piće i krene prema vratima. Kiselo pozdravi i izide.

Pijesak na trgu škripao mu je pod čizmama. Kroz otvorena vrata vidio je u staji sjaj baklje. Približivši se, razabere građane, koji su se okupili oko jednog konja.

Dakle, bit će ti veselo, Guy, ako izgubiš konja, pomisli.

Kad je ušao u staju, razgovor utihnu. Svi se zagledaše u njega.

— Odlazim — reče. — Ovdje je takva galama da se ne može spavati.

Konjušar je oklijevao i upitno pogledao gradonačelnika. Starac kimne, pa ljudi pustiše Johna da prođe.

Osedlao je konja i izveo ga iz staje. Tu je uzjahao i krenuo na istok, napuštajući La Mulu.

Tražio je na mjesecini tragove na putu, i s lijeve i s desne strane. No tlo je bilo prekriveno jamama i jarcima tako da nije mogao razabrati ništa pouzdano. Pretpostavljao je da je Ed Catto odjahao na istok kako bi se na nekom pogodnom mjestu preko Rio Grandea opet vratio u Teksas. Možda namjerava doprijeti do Del Rija ili čak San Antonija, gdje i ne znaju za pljačku u Terlingui.

Nakon nekog je vremena počeo opet tražiti svježije otiske kopita, ali uzalud. Čak je sišao sa ceste, pretražio grmlje i tlo oko kaktusa i jahao privremeno duž potoka, u kojem je bilo malo vode. Nekoliko je puta pustio konja da se napije.

U svitanje ugleda pred sobom široku pustoš, uglavnom svijetao pijesak i mjestimice žućkastu travu i crne stijene.

Na istoku se obzorje obojilo vatrenim rumenilom, sunčane su se zrake uperile u nebo i počele sivilo zamjenjivati plavetnilom. Kad se pojavila plamena sunčana kugla, kao da izlazi iz zemlje, pijesak je tako zasjao da je John načas zažmirio. Noćnu je hladnoću naglo potiskivala vrućina.

Traganje za tragovima još nije bilo uspješno. U daljini se na istoku nije vidio nijedan jahač, ništa što bi se micalo.

John zastade u sjeni visoke stijene, sjaše, rasedla konja i baci sedlo na tlo. Potom sjedne na nj i ovaj put po-

gleda na zapad, onamo gdje se trag njegova konja pružao kroz pijesak poput nekakve dugačke vrpce.

U daljini se pojavio konjanik. Zbog treperenja se zraka činilo kao da jaše po vodi. Zrak ga je izobličavao; čas je bio bliže, čas dalje.

John Tilman je još sjedio u sjeni, koja se skraćivala, i promatrao tog jahača koji je nailazio po njegovu tragu. Bio je to Guy Gretty. Iako ga još nije mogao jasno razaznati, John je znao da je riječ o pustolovu.

Guy se pogurio u sedlu i doimao se kao da spava. Vidjelo se da je budan tek kad je gotovo stigao do Johna i kad se konj sam od sebe zaustavio.

— Zdravo, šerife — progovori Gretty. — Zašto nisi ostao u La Muli ako si umoran?

— Ondje mi je smetala buka, Guy.

— Da, moje su proslave uvijek bučne. — Gretty se prijazno osmjehne.

— I neslavno završe — progundā John. Gledajući pustolova, vidio je da jaše na svom konju i da ima ono meksičko sedlo kojeg se dočepao u klanacu između Rio Grandea i La Mule.

Guy napokon sjaše. Čučne pred Johnom i upitno ga pogleda.

— Nisi našao Catta?

— Nisam. Ali, kako to da imaš opet konja? Kako si ga se dočepao?

Guy se nakesi i sliježe ramenima.

— Stajao je pred zatvorom kad me gradonačelnik pustio. Otkupile su ga djevojke i prisilile me, tako reći, da ga uzmem. Što sam mogao učiniti?

— Imaš više sreće nego pameti.

— Pa, rekao sam ti da sam se rodio pod sretnom zvijezdom. No nije baš bilo lijepo što si me ostavio na cjedi-u.

— A što je trebalo da učinim? Da platim tvoju pijanku? To si htio?

— Zamisli što bi se dogodilo da mi djevojke nisu pomogle. Što bih tada učinio?

— Morao bi pobjeći, Guy. U Terlingui sam te spasio... izvukao sam te iz zatvora i omogućio ti da odjašeš, iako bez sedla... jer sam vjerovao da ćeš iz toga izvući nekakvu pouku. No, nisi se opametio. Prema tome, brini se

sam o sebi i snalazi se kako znaš i umiješ.

John ustane, podigne s pijeska sedlo i stavi ga konju na leđa.

— Nastavit ćeš tragati za Edom Cat-tom? — zapita Guy.

— Hoću.

Gretty se uspravi i uhvati uzde svog konja. Gledao je šerifova pomoćnika kako se penje u sedlo i kako, zao-blazeći stijenu, izlazi na jarko sunce. Nekoliko je trenutaka stajao kao kip, a onda uzjaše i krene za njim.

Kad ga je Guy sustigao, John povuče uzde i znatiželjno pogleda pustolova.

— Zar imaš još neki adut u rukavu? — zapita.

— Djevojke su bile uistinu dobre i susretljive, šerife.

— Vjerujem.

— Učinile su i rekle ono što drugi nisu učinili ni rekli. Uzmimo, na primjer, to s konjem. Ili, ono s Edom Cat-tom.

— Kakve imaju veze djevojke s Cat-tom? — promrmlja John, namrštivši se.

— Kažu da je škrtac.

— O?

— Oni koji ne časte viskijem i vlada-ju se prema djevojkama kao da ih i nema, nisu omiljeni u krčmama. Uo-stalom, to znaš i ti.

— Dobro, što su ti ispričale djevojke, sretniče? Govori već jednom!

— Zapravo, trebalo bi da te pustim neka jašeš na istok sve do mora. Kao što bi ti mene ostavio u zatvoru da trunem do smrti. Ne bi osjetio nikakvu grižnju savjesti, zar ne?

— Raspričaj si se danas kao baba, Guy.

— Učinilo mi se da želiš da pričam.

Šerifov pomoćnik ga uhvati za ruku i privuče k sebi.

— Odmah me pusti, inače nećeš doznati baš ništa! — progundā Guy.

John posluša. Netremice je promatrao pustolova i strpljivo čekao.

— Catto se nije obazirao na djevojke. Nije im platio nijedno piće: No, krčmaru i konjušaru zacijelo je nešto dao kako bi progoniteljima, ako naiđu, rekli laž.

— Kakvu laž?

— Da je odjahao na istok. Rita je to čula, a zatim je vidjela da je odjahao na jug.

Tilman se zagleda pred sebe. Slutio je da Guy govori istinu.

— Dakle, opet sam ti pomogao u škripcu — reče pustolov. — Kako ćeš mi se ovoga puta odužiti?

— Baš se pitam zašto to činiš, Guy. Možeš li mi odgovoriti?

— Ne znam ni ja. Vjerojatno zato što sam te zavolio, šerife.

— No, najmilije bi ti bilo da se dočepaš cijelog plijena, nije li tako?

Gretty se naceri od uha do uha.

— Taj novac nema, moglo bi se reći, vlasnika — odgovori. — Ako ga se ovdje netko dočepa, zacijelo neće ni pomisliti da ga vrati u Teksas. Trebalo bi da Teksašani zahtijevaju neka se te pare vrate, ali oni ne znaju gdje su. Kad bolje razmislim, pravda će biti potpuno zadovoljena ako uhvate Cattoa, a onim bogatašima na Istoku nema smisla vratiti noac. Dovoljno su bogati. S tim se valjda slažeš, šerife?

— Još mi nisi objasnio zašto me nisi pustio da nastavim jahati u pogrešnom smjeru.

— Riječ je o pukom čovjekoljublju, šerife. Onda, da okušamo sreću na jugu?

John se iznenada pokoleba. Možda ga Gretty želi samo skrenuti s pravog traga, spriječiti da uskoro naiđe na otiske Cattova konja. Možda će ga pokušati prevariti kad uđu dublje u Meksiko. Osim toga, u džepu mu je još zvijezda, koja bi s ove strane granice mogla biti i opasna.

— Navratit ću još jednom u grad — promrmlja zamišljeno John.

— Znači, ne vjeruješ mi?

— Tako je, Guy. Tebi je najvažnije da se dočepaš tih šesnaest tisuća doajara, a ja sam ti potreban samo zato da te dovedem do Eda Catta i novca. To je uistinu premalo da bih ti vjerovao.

John okrene konja i pojaše na zapad, ususret treperavu vrućem zraku.

— Možda bi, doista, bilo najbolje da ga pokušam sam pronaći — promrmlja pustolov. — Čudno je što sam tako prokleta slab prema tebi, šerife.

John se nekoliko puta osvrtao. Gretty je zastao kraj stijene, koja nije

sada bacala gotovo nikakvu sjenu. Činilo se da ne želi još jednom u La Mulu.

Ujahavši u grad, John zaustavi konja pred krčmom, klizne na zemlju i spusti uzde na tlo.

Pred tezgom u polumračnoj prostori-ji stajale su djevojke a iza nje krčmar. Rita odmah potrči uza stube na gornji kat, kao da pred nečim bježi.

— O, opet ste tu — progovori krčmar i počese bradu.

John odgurne djevojke u stranu, strelovito ispruži ruku i ščepa krčmara. Nekoliko se boca i čaša prevrne i zvečne.

— Hej, do vraga, što radite? — progunda zapanjeni muškarac.

Serifov pomoćnik ga tako snažno gurne da je naletio leđima na policu s bocama i ostao uz nju kao prikovani. Opet zazveckae boce i čaše.

Meksikanke vrisnu i prestrašeno potrče na gornji kat.

— Zašto si lagao? — upita odrješito John. — Ed Catto nije odjahao na istok. Koliko ti je platio da lažeš?

Krčmar problijedi i zadršće, izbezumljeno pogledavajući čas lijevo, čas desno.

John preskoči tezgju, uhvati ga za ovratnik i zamahne desnicom.

— Nemojte! Reći ću vam.

— Govoril!

— Kazao je da ga netko progoni... neki kočkar.

— Koliko ti je dao?

— Deset dolara.

— U zlatu?

— Da.

— Taj je novac odnio iz Terlingue. — John pusti prestrašenog krčmara.

— Što se događa? — dovikne neki oštar glas, a istodobno začvile nepodmazane šarke zaklopnih vrata.

John se okrene i ugleda gradonačelnika, koji je upravo ulazio držeći uperenu pušku.

— Vaši ljudi pomažu jednom američkom razbojniku, gradonačelnice — reče. — Čovjeku koji je opljačkao poštu... Edu Cattu.

— To nismo mogli znati — uzvikne krčmar. — Mislili smo da je riječ o osobnom obračunu.

Gradonačelnik spusti pušku.

— Uostalom, što se nas tiče ono što se dogodilo u Teksasu — nezadovoljno doda krčmar.

John zaobide gradonačelnika i iziđe iz krčme. Hitio je samo doznati da li Guy govori istinu, i to je sada provjerio. Bio je zadovoljan.

Popne se na konja, ne obзируć se na konjušara koji se u međuvremenu približio, i odjaše ulicom. Ne bi imalo smisla da se svađa ili čak tuče. Na kraju bi još svi navalili na njega i strpali ga u zatvor. A ne može očekivati da će mu djevojke pomoći kao što su pomogle Guyu.

Kuće su promicale mimo njega i ostajale mu iza leđa. Na jugu u daljini ugledao je točkicu, koju je tek poslije nekog vremena razabrao kao jahača.

Bio je to Guy. Zastao je među visokim kaktusima, nalaktio se na jabuku sedla i s vremena na vrijeme gutnuo iz čiturnice. Pio je vrlo razrijeđen viski, a svaki put je krivio lice od gađenja; to mu je piće, doduše, uspješno ublažavalo žeđ, ali mu nije baš nimalo prijalo.

Kad je John stigao do njega, začepio je čiturnicu, objesio je o jabuku sedla i promrmljao:

— Onda, vjeruješ li mi sada?

— Moj je zadatak da sve provjerim i da ne vjerujem tek tako, Guy.

— Dobro, to nije moja briga. Da kre-nemo? — Gretty okrene konja na jug.

Usporedo su jahali kroz pustoš, u kojoj su tek mjestimice rasli kaktusi. John je tražio tragove, a Gretty mu je pomagao, no nisu imali sreće.

— Pronaći ćemo ga — samouvjereno će Guy — pa imao i dvadeset četiri sata prednosti. Negdje se mora opskrbiti vodom i baciti nešto u usta. Uostalom, ne može vječno jahati. Da li si naučio pameti Keenana? Dao mu po nosu, kao što je zaslužio?

— Nisam.

— Zašto nisi?

— Ne znam ni ja. Vjerojatno zato što se time ne bi ništa izmijenilo.

John skrene konja na jugozapad. Nadao se da će negdje naići na tragove osamljenog jahača. No ni tu nije

imao sreće. Jedino je na cesti što je vodila na jug bilo tragova u izobilju, starijih i svježijih; potjecali su od brojnih konja i nisu se mogli razlikovati jedan od drugoga.

— Zacijelo je projahao ovuda — reče Guy.

— Odakle to znaš?

— Ne znam ja ništa, samo slutim. Razumiješ me, šerife?

Tilman nije odgovorio.

Šutke produžiše cestom, kojom su poštanske kočije vrlo rijetko vozile.

V

Prije nego što je zanoćilo, ugledali su malen ranč, oko kilometar zapadno od ceste. Iznad niskih građevina uzdizala se vjetrenjača, koja je privremeno mirovala, a nad vrućim krovovima još se vidio oblačić maglice.

John skrene konja prema ranču, a pustolov mu se odmah pridruži.

— Catto je mogao stići ovamo jučer u isto doba — promrmlja Gretty. — Prema tome, zacijelo su ga vidjeli.

— I ja tako mislim.

Kad su stigli do ranča, već se smračilo. Na otvorenim se kućnim vratima pojavio Meksikanac. O boku je držao skraćenu sačmaricu, i oba kokota te ubitačne puške bjehu napeta. Na glavi je imao probušen slamnati sombrero, kojega je obod bio napola otrgnut i visio.

Jahači su se zaustavili u dvorištu između suše i obora. John dodirne prstom obod šešira.

— Dobra večer, senor — progovori. — Imamo samo jedno pitanje. Tražimo jahača koji je jučer vjerojatno projahao cestom. Da li ste koga vidjeli?

Meksikanac odgovori na španjolskom, žustro mašući puškom.

— Jahač — reče Guy. — Čovjek na konju. Razumijete, senor? Čovjek na konju.

Meksikanac kao da je kleo i još je žustrije mahao opasnom puškom, iz koje bi se sačma tako raspršila da bi u isti čas pogodila oba jahača.

— Glumi da nas ne razumije — objasni John. — Ne želi razumjeti.

— Ponudi mu nešto.

Tilman izvuče iz džepa dolar.

— Da li ćete nas razumjeti ako dobijete dolar, senor? — upita.

— Neću imati s tim nikakve veze — osorno odgovori Meksikanac.

Guy se nagne naprijed i namršti.

— Hej, čovječe, o čemu to brbljaš? — progundā.

— Odlazite! Necu imati s tim nikakve veze.

— Ne shvaćam — promrmlja Gretty, uspravivši se. — A ti? — Pogleda Johna.

— Ni ja. — Tilman spremi dolar.

— Kakve su to čudne riječi, Meksikanče? — zapita pustolov. — Mi smo Amerikanci, a tražimo svog sunarodnjaka Amerikanca koji je možda projahao cestom i kojega si možda vidio.

— Ništa nisam vidio! Ne znam ništa i nemam s tim nikakve veze. Mi smo miroljubivi ljudi, radimo svoj posao i ne brinemo se ni o čemu drugom.

— Nešto mu se smučkalo u glavi — zaključio Gretty. — Možda mu je naudilo sunce.

— Oprostite što smo vam smetali, senor — reče John i u luku se počne vraćati prema cesti.

Uskoro se obojica nadoše s druge strane obora. Gretty se još nekoliko puta osvrne.

— Čaknuť je, šerife — promrsi.

— Ili se nečega boji.

— Ma, čega?

— To ne znam ni ja.

— Bunca — zaključio Gretty. — Ne zna što govori. Predugo je bio na suncu, pa mu se mozak osušio. Da, baš se to dogodilo.

Pogledavši iza sebe, John opazi da je ranč već utonuo u mrak.

— Vjerojatno je vidio nešto što ga je uplašilo — promrmlja. — To ništa ne znači da je lud, već se neće ni u što uplitati, kao što je otvoreno rekao.

— Ja sam stekao dojam da bulazni, iako nije svjestan toga, šerife. No, nijedan luđak ne zna da je poludio.

Za nekoliko se minuta nadoše opet na cestu, pa produže prema jugu.

— Bilo kako bilo, nekoga je vidio — odlučno izusti Tilman.

— Ali, nije Eda Catta.

— Zašto ne bi?

— Njega se ne bi uplašio, a ti tvrdiš da je prestrašen.

— Vidjet ćemo.

U početku su daleka svjetla nalikovala zvijezdama. Potom razabraše na mjesecini obrise građevina i ugledaše obor u kojem je bilo nekoliko konja. Kraj suše je stajala stara poštanska kočija.

Zastanu, razmišljajući i oklijevajući.

— Poštanska stanica — prošapće Guy. — Tu mijenjaju konje.

John kimne. Iza osvijetljenih prozora micalo su se ljudi, ali je ipak bilo pretamno da bi se mogli jasno razabrati.

— Hm, baš me zanima da li je ovdje

Gretty cmokne jezikom i potjera konja.

Produžiše prema građevinama. U oboru zarže jedan konj, a Grettyjev mu odgovori. Tada zafrku i zaržu svi konji a nekoliko ih potrči u krugu.

Svjetlo u stanici se ugasi.

Opet su zastali. Pogledaše jedan drugoga u mraku.

— Čudno, zar ne? — upita Guy.

— Vrlo čudno. No, ne diraj pušku, jer nam ionako ne bi pomogla. — John nogama potjera konja.

— Hoćeš da ti nešto kažem, šerife? — promrmlja pustolov, prateći ga.

— Reci!

Predosjećam da ovdje nije nešto u redu

— I mene muče takve slutnje, Guy.

John je pokušavao razabrati pojedinosti pred glavnim građevinom. Negdje se začu škripanje, zatim zveket. Netko je povukao puščani zatvarač.

Odmah su zaustavili konje.

— Nemamo oružja u rukama, senor — dovikne John.

— Onda dignite ruke! — naredi osoran glas.

— Htjeli bismo vas samo nešto pitati, senor.

— Sjašite!

John još nije mogao razaznati nikoga pred kućom. Iako je ondje stajao najmanje jedan čovjek. Vjerovao je, međutim, da ih je nekoliko.

— Zar niste čuli, senor?

Johnu se učini da vidi neko lice, kao svijetlu mrlju, i svjetlucave oči.

Kad je šibica bljesnula, ugleda niz ljudi u bijeloj platnenoj odjeći. Svi su bili bradati. Na glavama su imali slamnata sombrera, na prsima prekrivene redenike. Naoružani su bili revolverima i puškama, dok su im se u sarama nalazili dugački noževi.

— Pa, to su pobunjenici! — promrmlja Gretty. — Samo nam je još to nedostajalo.

Kraj gorostasnoga Meksikanca Tilman ugleda nekog mršavog Amerikanca u crnoj odjeći, koji je o bokovima nosio dva revolvera. Gorostas je imao bijelu bluzu sa zlatnim dugmadima i zlatnim ukrasima na ramenima. Bio je vrlo tamne puti, bikovske šije, i nosio je na prsima težak revolver.

Meksikanac koji je držao šibicu zapali baklju.

Gretty pogleda preko ramena.

— Hej, iza nas ih je još pet, šest — promrmlja prilično iznenađeno.

— To sam i slutio.

John se zagleda u mršavog Amerikanca među Meksikancima. Doimao se kao revolveraš, imao je zmijski pogled i blijedo lice upalih obraza.

Pri svjetlu baklje poskakivale su sjene pobunjenika pred poštanskom stanicom.

— Reci mu da tražimo samo jednog gringa — obrati se Guy revolverašu.

— Kapetan Ernesto Reata razumije sve — objasni revolveraš. — Ja sam Morgan Hill. Zašto tražite toga bijelca?

John i Guy se zagledaju.

— Tako, tražimo ga. — Guy sliježe ramenima. — Dobro ga poznajemo. Zove se Ed Catto. Da li je možda bio ovdje?

— Možda.

Revolveraš se nasmiješi i pri tome se pokažu snažni zubi.

— Neka sjašu — naredi pobunjenički kapetan.

— Jeste li čuli?

— Ne sjedimo na ušima — odvratí Guy. — Ali, zašto bismo sjahali?

Morgan Hill se još šire nasmije.

— Zato što ćemo vas inače mecima skinuti s konja — promrmlja.

Guy se opet osvrne. Pobunjenici su uperili puške i kao da su samo čekali zapovijed.

— Pametniji popušta — izjavi Gretty i polako se spusti na zemlju.

I John sjaše. Čuo je iza sebe korake i osjetio kako mu se nešto zarilo u leđa.

— Ne miči se! — reče revolveraš. — Inače ćeš brzo otputovati u pakao, druškane.

I Grettyju su priljubili puščanu cijev uz leđa. Konje su uhvatili za repove, povukli ih natrag i odveli. Krug pobunjenika, naoružanih do zuba, malo se stegne.

— Zanima nas samo da li je jučer došao ovamo jedan bijelac — još jednom reče Guy. — Čim nam odgovorite, odjahat ćemo.

— On ti je prijatelj? — upita pobunjenički kapetan.

— Da, rekao sam to već jednom, do vraga!

— Onda odmah možeš s njim razgovarati.

Kapetan mahne glavom ostalima, a oni naglo podignu puške i počnu udarati pustolova, tako da se nije ni stigao braniti.

Tilman nasluti da i njega očekuje ista sudbina. Kako bi joj izbjegao, baci se na revolveraša, ščepa ga i odgurne prema pobunjeničkom kapetanu.

No, bilo ih je previše.

Zbog snažnog udarca kundakom u leđa zateturao je mimo Hilla i naletio na zid. Još se stigao okrenuti, da ugleda pet, šest izobličjenih bradatih lica i isto toliko šaka što su sijevnule prema njemu.

Udarci ga pogodiše u lice, lupio je potiljkom o zid, i pred očima kao da su mu odjednom bljesnule tisuće zvijezda.

— Nastavite! — vikne revolveraš.

Udarali su po Tilmanu kundacima, cijevima, šakama. Nije mogao pogoditi nijednoga. Kad ga je netko udario po lijevoj nozi, pokleknuo je. Nastavili su ga mlatiti po glavi dok se polako rušio.

Guy Gretty je već ležao onesviješten na tlu. Pobunjenici nisu za njega više marili.

Kapetan izda naredbu i mahne prema spremištu za kola.

John je još bio pri svijesti, ali mu se činilo kao da pliva u nečemu toplom i neprestano se vrti u krugu oko neke daleke, svijetle točke... sve brže i brže. Čuo je hućanje u ušima i istodobno pjevanje i smijeh; najednom kao da je sijevnula prema njemu vatra. Vjerovao je da će uspjeti podići ruke i zaštititi se, ali je već, ležeći nepomično na pijesku, tonuo u nesvijest.

Otvorivši oči, John Tilman se sjetio svega što se dogodilo. Opet je vidio svjetlo, ali ovaj put ne tako jarko i zasljepljujuće. O dugačku, tanku lancu visjela je sa stropa petrolejka i osvjetljavala spremište za kola. Kraj zidova se vidjelo nekoliko kotača, lanaca i jedno rudo.

Htjede se pomaknuti, ali ustanovi da su mu ruke svezane na leđima a noge sputane.

— Imaš vrlo čvrst san, šerife — progovori negdje u spremištu pustolov.

John se okrene na bok.

Gretty je sjedio kraj zida i naslanjao se na nj. I njemu bjehu ruke svezane na leđima.

Za stup koji je služio kao potporanj bio je privezan Ed Catto, čovjek kojeg su tražili kao iglu u platu sijena.

— Zinuo si od čuda, šerife? Evo, tu je momak kojeg si htio vidjeti, zar ne?

— Da, to je on.

Šerifov je pomoćnik promatrao razbojnika, čije se lukavo lice sjajilo zbog znoja.

John se iza sebe odupre rukama i uspije sjesti. Ubrzano dišući, nasloni se na zid. Lice, šija i prsa još su ga boljeli od grubih udaraca koje su mu zadali pobunjenici.

— Kako si dospio ovamo, Catto? — zapita.

— Što hoćete od mene?

— On je šerif iz Terlingue — objasni Gretty. — Zar ne znaš?

— Što se mene tiče šerif iz Terlingue? — promrsi kroz zube Catto.

Guy zakoluta očima.

— Dečko nema pojma ni o čemu, šerife — reče. — Što kažeš na to?

— Vidjeli su te, Catto — reče John. — Kočijaš te prepoznao dok si krao šesnaest tisuća dolara u poštanskoj stanici u Terlingui.

— Ja?!

— Da, ti.

— Gledaj, gledaj, kakvo nedužno lice ima! — uzvikne Gretty. — Vješto glumi, mora mu se priznati.

— Ne znam o čemu govorite. Pao sam u ruke pobunjeničkoj družbi, i to je sve.

John je ispitivački promatrao razbojnika.

— Znači li to da pobunjenici ne znaju ništa o zlatnicima, Ede? — upita Guy i zazviždi.

— Ma, o kakvim zlatnim dolarima?

— Onima iz poštanske postaje — odvratí John. — Sakrio si ih prije nego što su te pobunjenici šćepali?

— Dobro, ako je tako, najpametnije je da ovdje ne pričamo više o novcu — predloži Gretty — Inače će ih se htjeti i pobunjenici dočepati. To je sasvim razumljivo.

— Pojma nemam što hoćete — ustraje Ed Catto, gledajući ih.

— Pa, čuo si sve — odvratí Tilman. — No, upamti jedno, Catto: što se glupljim praviš, to ti manje vjerujemo. Jer nitko nas nije ošinuo mokrom krpom po glavi — doda Guy i odlučno kimne.

— Gdje su te pobunjenici uhvatili?

— Što se to vas tiče, do vraga?

John pomakne ruke i pokuša olabaviti spone. — Sjeverno odavde? — zapita. — U blizini jednoga ranča s kojeg se može vidjeti što se događa na cesti?

Guy iznenada zazviždi.

— Možda je to uznemirilo onog Meksikanca — promrmlja. — Zato je neprekidno brbljao da nema nikakve veze s time. Dabome, o tome je riječ, John!

— Nitkovi su me neočekivano napali kao da su pali s neba — reče Catto.

— No ipak si još imao vremena da baciš torbu s novcem u grmlje — nabači Guy — ili si je bacio među kaktuse? Možda si je sakrio među stijenje?

— Nemam ja veze ni sa kakvom pljačkom pošte, kažem vam već stoti put.

— Kočijaš te promatrao i prije nego što je kočija stigla u Terlinguu — na-

stavi Tilman. — Vidio je da se vrzmaš uokolo.

Neko su vrijeme sva trojica šutjela, onda Gretty upita:

— Da li si već čuo što hoće ovi klipani?

Da li su tek s tobom dojahali ovamo ili su već i prije bili u ovoj stanici?

— Ne znam. Kad su me počeli progoniti, samo ih je nekoliko bilo na vidiku.

— Ipak si još uspio odbaciti torbu, zar ne? — ustrajao je Guy.

Catto opsuje.

— Na pogrešnom ste putu, prokleta njuškala — progunda. Reći ću pobunjenicima da je on šerif.

— Tko zna bi li to njih zanimalo — dobaci John. — No, ako bi tebi bilo lakše, reci im sve.

I dalje je pokušavao olabaviti spone. Zaključio je da su mu ruke svežane kožnatom uzicom. Ako bude na nju kapao znoj, postepeno će se rastegnuti; potrebno je samo vrijeme i dovoljno upornosti.

— Čekaju nekog vladinog generala — reče Ed Catto. — To sam uspio čuti. Zato su napali stanicu i ubili oba čovjeka koji su tu živjeli. Osobno sam morao zakopati leševe u oboru. Nisu htjeli da se nad stanicom počnu skupljati lešinari i upozore generala da nešto nije u redu.

— Lukavo, vrlo lukavo — prizna Guy. — Znači, čekaju nekog generala. Žele ga uhvatiti?

— Da. A onda prodati. Za otkupninu.

— Aha! — Guy se naceri. — Zamisli samo kako bi pomahnitali kad bi čuli za onih šesnaest tisuća dolara u zlatu.

Cattove kletve nisu više bile onako uvjerljive kao maločas.

John je cijelo vrijeme šutio i nastojao rastegnuti uzicu.

— Pravo je čudo što smo još živi — promrmlja Catto. — No, možda se nadaju da će i na nama nešto zaraditi. Onaj Ernesto Reata pripada nekom generalu El Toru.

— Svi imaju vrlo zvučna imena, a zapravo su nitkovi i pomažu bogatašima — izusti Gretty.

Škripeći, otvore se vrata spremišta, i uđu dva Meksikanca. Oružje je zveckalo.

Tilman se hitro smiri i nasloni ramenima na zid.

Pobunjenici se približe, grubo odmaknu od zida najprije pustolova i pregledaju mu sponu, zatim učine to i s Johnom; bio je sretan što mu trud još nije urodio nikakvim vidljivim uspjehom.

Izišli su. Široka se vrata bučno zalupe.

John se postepeno odvuče opet do zida i sjedne.

— Ovo su neki drugi — reče Catto. — Nisu vas oni donijeli.

— To je znak da ne vjeruju jedan drugome. — I Guy opet sjedne.

— Moramo se nekako izvući odavde prije nego što se dočepaju generala i odluče s nama pozabaviti — nabaci John, ponovno nastojeći da rastrgne kožnatu uzicu.

— A kako to zamišljaš? — upita Guy. — Misliš da će nam izrasti krila?

— Kad je vlažna kožnata uzica, rastegne se ako se neprekidno nateže. Hajde, i vas dvojica malo uprite.

— Naravno. Kako se nisam toga sjetio? — I Guy također počne rastezati uzicu.

Malo zatim začuju se koraci pred vratima.

Zatočenici se odmah ukoče.

Netko protrči mimo. Koraci se udalje i utihnu, zatim približe, opet prođu i ponovo utihnu.

— Sada je pred vratima straža — promrmlja Guy. — Kako ćemo izići odavde, šerife?

— Što tiše i što brže — odgovori John. Doimao se kao da se nije nimalo pokolebao.

Trudeći se još više nego prije, napokon osjeti da uzica postepeno popušta.

Prolazilo je vrijeme, a stražar je pred vratima koračao amo-tamo, slijeva udesno i zdesna ulijevo. Tek vrlo rijetko utihnuli bi koraci. Stražar bi zastao i osluhnuo u noć, iz koje je trebalo da stigne kočija na koju su vrebali.

John iznenada rastegne uzicu, tako da je mogao izvući ruku.

— Slobodan sam — reče i pokaže obje ruke, pa žurno odveže sponu na nogama.

— Pomozi meni — dovikne pustolov.

John ustane, priđe mu i oslobodi ga.

— A ja? — upita Catto.

— Ne boj se, bez tebe ne bismo našli zlatnike — odvrati Guy.

— Nemam ja s tim nikakve veze!

— U redu, u redu. Pa, ipak ne vjerujem da bismo ih bez tebe pronašli. Povest ćemo te, ne brini. Gretty odveže Catta. Ed Catto je ustao kraj stupa i trljao pocrvenjele zglavke, a Tilman se prišunja vratima i kroz jednu pukotinu pogleda van.

Stražar je baš zastao pred spremištem. Od Johna su ga odvajala samo vrata.

Odjednom kao da iz daljine dopriješe neki zvukovi.

— Kapetane! — vikne stražar iz svega glasa.

— John pogleda preko ramena i opazi da ga pustolov i razbojnik upitno promatraju. Uistinu smo čudna trojka, pomisli. Udružilo ih je zarobljeništvo, pa moraju pomagati jedan drugome, kud puklo da puklo.

— Što je? — prošapće Guy.

— Kočija!

— Što?!

— Približuje se kočija.

John razabere još daleko pucketanje biča.

Vani najednom postade vrlo živahno.

Gledajući kroz pukotinu prema glavnoj zgradi, John ugleda pobunjenike. Kapetan je naređivao da osedlaju konje.

Guy i razbojnik se također približe vratima i kroz druge pukotine pogledaju van.

Konji su frktali i nestrpljivo kopkali kopitima. Daleki štopot kotača i pucketanje biča sada su se čuli jasno. Pobunjenici se popnu na konje. Kapetan i revolveraš. Amerikanac, također uzjašu. Svi su žurno punili puške.

Samozvani kapetan glasno izda naredbu i skupina izjaše iz osvijetljenog dvorišta.

Pred stanicom i pred spremištem kola stajao je po jedan stražar.

— Što sada? — zapita Guy. — Njih su dvojica, a mi nemamo oružja. Jedan stoji predaleko.

— Povucite se — zapovjedi John.

— Gretty pogleda razbojnika.

— Najbolje je da ga poslušamo, Catto — reče. — Ti ćeš nam još biti potreban kako bi nam pokazao skrovište, a ja sam još premlad da umrem.

Obojica se povuku.

John se zaleti u vrata i otvori ih. Udari njima stražara u leđa i sruši ga.

Uto nedaleko stanice prasn timer prvi hici.

Stražar pred stanicom opali na Johna, koji se bacio na zemlju i zgrabio pušku srušenog pobunjenika. Metak prozui iznad njega i uleti u spremište.

John opali, a stražar uskoči u kuću. Našavši se u hipu na nogama, Tilman povuče zatvarač, okine i opet povuče zatvarač.

Pobunjenik kojeg je srušio vratima ustane i izvuče revolver iz korica, no u tom je času već bio Gretty kraj njega. Trgne mu nož iz sari, a kad se pobunjenik naglo okrenuo, pogodi ga njime. Pobunjenik se zanjše. Nije stigao povući obarač. Spustivši ruku u kojoj je držao revolver, sruši se

Pucnjava postade žešća. Očito nije baš bilo lako dočepati se generala.

John potrči u stanicu, povuče zatvarač i opali u stražara, koji se pritajio iza stola.

Pobunjenik se trzne, zatetura natraške prema zidu i ispusti pušku.

— Osedlajmo konje — dovikne Guy iz dvorišta.

Tilman je čekao.

Za to se vrijeme pobunjenik, stojeći pred zidom, polako rušio. Pokušao se uhvatiti za daske i zadržati, no to mu nije pošlo za rukom i iznenada se stro-poštao.

John istrči iz zgrade i krene za ostalom dvojicom.

Južnije od njih sablasno je treperila kroz noć vatra. Konji su rzali, ljudi vikali.

— Gdje si, Guy? — dovikne Tilman kad je razabrao ogradu obora.

— Ovdje — javi se slijeva pustolov.

John produži uz ogradu, ugleda otvorena vrata i Guya i Eda kako sedlaju konje.

— Potrebno nam je naše oružje — promrmlija Gretty.

— Ja ću ga donijeti. No, nemoj mi pobjeći, Guy.

— Koješta. Zar sam ikada ikoga ostavio na cjedilu, šerife?

— Ne znam, Guy.

John se žurno vrati u stanicu i potraži svoje i Grettyjevo oružje.

Stražar je još ležao na podu, stenjući i grčeci se. John nađe oružje i opasače i odnese sve do vrata. Guy i razbojnik su upravo vodili tri osedlana konja.

— Okani se bilo kakvih gluposti, Edé, inače ću te bez krzmanja ustrijeliti — reče Guy — Vjeruj mi!

U ruci je držao revolver ubijenog stražara.

— Dobro, što vi zapravo želite od mene? — progund Catto. — Nisam ukras nikakvih šesnaest tisuća zlatnih dolara i nemam nikakve veze s pljačkom pošte u Terlingui. Kad ćete to napokon shvatiti?

— Neka ti vjeruje tko hoće — promrmlija Guy. — No moje je mišljenje da ti može vjerovati samo magarac.

— Bacio si nekamo novac kad su se pobunjenici približili — umiješa se John. — Sada nas odvedi do tog mjesta, pa ćemo se sva trojica vratiti u Teksas.

Pružio je Guyu oružje, preuzeo od njega svog konja i ujahao.

— Na jugu je pucnjava jenjala.

— Bježmo! — uzvikne Guy. — Hajde, Edé, kreni! Johné, prati ga s druge strane.

Razbojnik je bio između njih kad su u galopu napustili dvorište. Ubrzo ih proguta noć.

VI

U svitanje se nekoliko stotina metara južnije od poštanske stanice ukazao jeziv prizor. Na nebu je kružilo gusto jato lešinara. Poštanska je kočija ostala na cesti izbušena mecima. Uokolo su ležali leševi.

General za kojega su pobunjenici namjeravali ubrati otkupninu visio je napola kroz prozor. Ukočenim je i staklastim očima zurio u prazno.

Kapetan Ernesto Reata, kao i većina njegovih pobunjenika, nije se izvukao neozlijeđen, ali bile su to manje-više bezazlene rane. Jedan mu je metak okrznuo ruku, drugi sljepoočnicu, bluzo mu je bila poderana a lice pocrnjelo od dima baruta.

— Bez otkupnine naša će pobuna propasti — reče on, sjedeći na stolcu u stanici.

Vani su pobunjenici okupljali konje i vezali ih za ogradu obora.

Morgan Hill hodao je amo-tamo ispred dugačkog stola.

— Potrebne su nam puške i municija — pogunda kapetan — a njih možemo dobiti samo za novac.

— Zlatni dolari... — proštenje teško ranjeni stražar. Jagodične su mu kosti tako stršile kao da će probiti kožu.

Revolveraš ga nemarno pogleda, okrene se i žustro iziđe iz kuće.

Vrata spremišta za kola bila su otvorena. Nitko nije govorio o nestanku zarobljenika, iako to nije promaklo nijednom oku. Ti ih zarobljenici nisu osobito zanimali. Činili su im se sada još nevažnijima nego prije. Imali su drugih briga.

— Koliko nas je još? — upita revolveraš jednog pobunjenika koji se upravo vraćao iz obora.

— Četrnaest, s tobom i kapetanom, Morgane.

Hill se vrati u kuću.

— Što ćeš sada? — upita zamišljeno. Činilo se da ni on ne zna nikakav dobar odgovor.

— Bez novca nema pušaka — promrmlja Reata. — A bez pušaka našoj je pobuni odzvonilo. Ne smijemo se praznih ruku pojaviti u štabu u Sierra Madre, amigo.

Ranjenik se u međuvremenu podigao na laktove.

— Zar ne možeš umrijeti, ili nećeš? — progunda Hill gledajući ga. — Prije ili poslije svakome kućne smrtni čas. To se zna od početka.

— Šesnaest... šesnaest tisuća — izusti tiho nemoćni ranjenik.

— Što je sa šesnaest tisuća? — Morgan Hill mu se približi. — O kakvim tisućama govoriš?

— Dolara!

— Šesnaest tisuća dolara? — Revolveraš čučne. — Što je s njima?

I kapetan najednom načuli uho. Ustane i zaobide stol.

— Grin... gringos! — proštenje ranjenik — Pljačka... pošte. Jedan. od njih... — mucao je teškom mukom.

— Pričaj, hidalgo — reče kapetan Reata i klekne na prijavi pod. — Što si doznao od Amerikanaca? Hajde, reci mi brzo, prije nego što umreš.

— Vo... vode.

— Donesi mi vode, Morgane!

Revolveraš hitno iziđe, odgurne pobunjenika koji mu se našao na putu i pritrči bunaru. Žurno podigne vedricu, otkači je s užeta i odnese u kuću.

Ranjenik je još bio živ. Hill natoči čašu vode i dađe mu je. Oči su mu utonule duboko u duplje i na licu su mu se jasno vidjeli predznaci smrti. Ipak, činilo se da će izdržati još nekoliko minuta i uspjati kapetanu Ernestu Reati reći ono što bi moglo spasiti pobunu.

x x x

U isto su vrijeme John Tilman, Guy Gretty i Ed Catto zastali na rubu planine jugozapadno od poštanske stanice.

— Ovdje su me otkrili — reče Catto. — No, samo polovina njihove družine. Vjerojatno su dobili zadatak da izvide što se zbiva na sjeveru.

— I, gdje ti je ono? — zapita John.

— Što?

— Dozlogrdiše mi već tvoja glupa pitanja — prigovori Guy. — Još pričamo o onim lijepim dolarima koje si odnio iz Terlingue.

— Nemam ja s tim nikakve veze — reče Catto tko zna koji put.

John skrene ulijevo i sjaše u sjeni jedne velike stijene. Omota uzde oko zglavka i nasloni se leđima na hladan kamen.

— Što ćemo s tim tvrdoglavecem? — upita Guy pridruživši mu se i nagnuvši se malo iz sedla.

— Najbolje je da ga pustimo da pobjegne.

— Što si to rekao?

— Drugačije nećemo ništa postići.

John se umorno osmjehe, skine šešir i prođe prstima kroz kosu.

Ostaviš posve sam na ulazu u klanac, pedesetak metara udaljen od ostale dvojice, Catto odluči da iskoristi povoljan trenutak i odmah potjera konja.

Gretty htjede krenuti za njim, ali ga John zadrži.

— Pusti ga.

— Ma, pobjeći će nam! — uzvikne Guy. — Ovdje nije naišao na pobunjenike, mogao bih se kladiti. Dogodilo se to negdje na cesti.

— Znam, Guy. No dobrovoljno nas neće odvesti do pravog mjesta. Želi nas namamiti u planine i ondje nas se zauvijek otarasiti. Zato predlažem da produžimo prema istoku i pričekamo da se ponovo pojavi.

— To je, rekao bih, pravo pravcoto kockanje.

— Znam.

Ležeći konju na vratu, razbojnik nestane među strmim stijenama.

— Dakle, provjerimo da li smo u pravu, Guy. — John ustane i popne se u sedlo. — Valjda nisi izgubio volju?

— Niti govora. — Gretty se nasmiješi.

John popije ostatak vode iz čuture i krene duž podnožja planine prema istoku. Vjerovao je da će se Catto opet pojaviti negdje ispred njih i skrenuti prema jugu, kako bi uzeo plijen što je otet u Terlingue. Ne pojavi li se, morat će osobno tražiti taj novac, pomisli John, a to neće biti ni lako ni zabavno.

Uskoro se posve razdanilo, izašlo je sunce i počela je nepodnošljiva vrućina.

Guy, koji je jahao kraj Tilmana odjednom ugleda južnije od njih oblak prašine, ispred kojeg se na tlu micalo nešto tamno. Zauzvavi konja i zгледа su u tu točku koja se ubrzo povećala.

— Pojest ću svoj šešir ako to nisu opet oni pobunjenici. Što ti misliš?

— Nećeš pojesti šešir. Uostalom, potreban ti je na suncu, Guy.

— Dabome, to su oni. Vidiš li ono svjetlucanje?

— Vidim.

— To je Reatino zlato na bluzi. Jašu po našem tragu.

— Osim toga, vraški žure, Guy.

— Ali, zašto? Zar su ipak nešto saznali?

— Ne vjerujem. Bili bi iscijedili Eda kao limun da su bili što naslutili. Oh, sada mi je palo nešto na um: Onaj stražar u kući bio je još živ, kad smo odjahali.

— Sto mu gromova! — Guy se osvrne i počeo po šiji. — Na sreću, ovdje se više ne vide tragovi naših konja.

— Oni jašu u planine i tamo će tražiti za nama. Dokle se god ne dočepamo novca i vratimo u Terlinguu, prijetit će nam od njih opasnost, Guy.

— Zašto me tako gledaš?

— Htio sam samo reći da bi bilo opasno pomišljati na bilo što drugo osim na to kako ćemo se spasiti. Produžimo!

U blizini sivih stijena jahači u daljini nisu ih mogli vidjeti. Osim toga, pobunjenici bijahu mnogo zapadnije.

Malo zatim Tilman i Gretty zastadoše u zaklonu jedne litice i sjašu.

Jahači su još bili daleko na jugu. Približavali su se polako. John, Guy i Catto jahali su pola noći da bi od onog mjesta na obzoru gdje su se pojavili pobunjenici stigli do bregova.

Sunce se penjalo po nebu, a vrućina je bila sve neugodnija. Nije se osjećao ni dašak vjetra. Jahači su ostavljali iza sebe dugačak oblak prašine nad svjetlucavim pijeskom; taj je oblak obavio grmlje, kaktuse i stijene i nije se razilazio.

Prošlo je dva sata dok su pobunjenici stigli nadomak planini.

— Ovo postaje vrlo napeto — progundao Guy. — Što misliš, da li bi krenuli za nama i u Teksas?

— Vjerujem da su spremni na sve kad je riječ o novcu. Jer, novac im je prijeko potreban. Generala se, očito, nisu dočepali, barem ne živog.

Pobunjenici se više nisu vidjeli, odavala ih je još samo uzvitlana prašina.

Prolazilo je vrijeme.

Sunce se napokon nađe okomito nad stijenama, i dokle se god pogled pružao treperio je nad tlom vrući zrak stvarajući opet dojam da je riječ o golemim vodenim površinama.

— Eno ga — iznenada progovori Guy i gurne laktom Tilmana.

Istočno od njih pojavio se konjanik. Bio je udaljen oko dva kilometra. Zastao je i podigao se u stremenima.

Pritajili su se u zaklonu kraj stijene, koja je skrivala i konje. Johnu ispadne iz džepa zvijezda i zasvjetluca na zemlji kao zrcalo. Žurno ju je digao i spustio u bisagu.

Jahač u daljini sjedne na sedlo i krene na jug.

— On zaista misli da smo šupljoglavci — reče Guy.

— Samo, što ćemo sada? Budemo li ga progonili, opazit će nas. To je jasno.

— E, pa, nećemo ga progoniti. Pričekat ćemo da nestane. Sada imamo njegov trag, a kad zanoći, neće nas vidjeti. Tada ne smijemo nipošto izgubiti trag.

— Poludjet ću od bijesa ako nam umakne s tim novcem — proštenje Guy.

Jahač je često zaustavljao i pogledavao iza sebe, pa su morali ostati kraj stijene, iako tu nije bilo nikakva hladna a kamen je sada isijavao vrućinu poput peći.

Kad je Ed Catto napokon nestao u treperavu zraku na obzorju, bilo je već popodne.

Pobunjenicima nigdje ni traga ni glasa. Zacijelo su u brdima izgubili Cattov trag.

— Vrijeme je da krenemo — reče John, uzjaše i koso se uputi prema tragu koji se jasno razabirao.

Guy ga je slijedio. Jahali su na jug i pazili da se ne pojave u vidokrugu progonjenoga.

Kad se smračilo, stigli su već do ceste i približili se opet poštanskoj postaji koju su bili zauzeli pobunjenici. Opaziše da je na jednom grmu polomljeno granje. Na tlu nešto zasvjetluca.

Gretty odmah skoči s konja, zavuče se u grm i pokaže sjajan kovani novac.

— Deset dolara! — izusti iznenađeno.

— Spremi taj novac u ime troškova — odvrati John.

Guy je dugo promatrao zlatnik onda ga istrlja rukavom i opet se zagleda u nj. Oči su mu se ljeskale, John u njima ugleda pohlepu.

— Vladaš se kao da još nikad nisi vidio kovanih deset dolara, Guy.

Gretty spremi novac i potraži tragove.

— Odjahao je ovuda — dobaci John, skrenuvši već ulijevo i pokazujući prema istoku.

Zbog mraka su jahali sporo. John se bojao da će izgubiti trag i da ga više neće pronaći. To se nipošto ne smije dogoditi.

— Zar nemaš više ništa što bi se moglo prigristi? — upita Gretty nakon nekog vremena.

— Nemam.

— Dakle, glad je preblag izraz za one što osjećam.

— Mogu zamisliti. No, ni Catto se ne osjeća bolje. Potražiti će ljude, uvjeren da nas je uspješno nasamario i pobjeгао nam.

Guy se povremeno još osvrtao i osluškivao, ali pobunjenici kao da su propali u zemlju.

Približavala se već ponoć kad su pred sobom ugledali svjetla i zaustavili se na jednom brdašcu.

— Koje li je to mjestance? Zar opet La Mula? — promrmlja Guy i pogleda Johna.

— Niti govora. La Mula je mnogo sjevernije. Uostalom, nije ni važno. Bitno je da nas lupež kojeg tražimo čeka tu dolje.

VII

Konji su polako i gotovo nečujno koračali kroz usnuli gradić. Gotovo su svjetla bila pogašena prije nego što su John i Guy stigli do prvih kuća. Svi su pošli na spavanje. Jedino je u krčmi još gorjelo svjetlo i čuo se zvonak djevojački glas što je pjevao.

Zastali su u sjeni na rubu trga i zagledali se prema osvijetljenoj površini pred krčmom. Za prečku je bio privezan osedlan konj i povremeno je kopkao lijevim prednjim kopitom.

— Još je tu — prošapće Guy. — Što sada?

— Čekaj ovdje i čuvaj mi konja. Započne li pucnjava, odmah kreni.

— Kamo?

— Prema vratima. Morat ćemo pobje-

ći prije nego što se svi razbude. Inače će novac opet nestati.

— Dobro, šerife. No, zar misliš da još imaš nekakvu zakonsku moć?

— Baš me briga za to, Guy. Želim vratiti opljačkani novac u Teksas, i, da bih to učinio, spreman sam na štošta. Evo ti uzde.

Guy Gretty preuzme uzde.

— Jedno ti se mora priznati, šerife: kao da ne znaš što je strah. — Kad je John već htio krenuti, doda: — Dobro, a što će biti s mojim želucem?

— Morat će pričekati do slijedećeg naselja. Neka se tješi time da je i moja glad neopisiva. Pojeo bih već i čizmu.

John Tilman zaobiđe bunar na trgu i popne se na trijem, koji tiho zaškripi pod njegovim koracima.

Pjevanje utihnu, i djevojka se naklašje.

— Podmaži grlo, srce! — progovori Catto. — Hajde, popij ovo!

— Za danas bi bilo dosta — progundā neki pospan glas, vjerojatno krčmarov.

Gledajući iznad zaklopnih vrata, John ugleda pred tezgom Catta i mladu nježnu Meksikanku dugačke crne kose u haljini s dubokim izrezom. Zastao je i namjestio kolt u koricama, jer je vidio da i Catto ima revolver. Bez sumnje, razbojnik je u gradiću vrlo lako nabavio oružje, kad je bio pun novca.

Pred Cattom bijaše izlizana bisaga, kraj koje mu je neprekidno počivala lijeva ruka.

Djevojka posegne za visokom, punom čašom i počne piti u malim gutljajima.

— Pošteno potegni, srce! Piće će te zagrijati i više te ništa neće škakljati u grlu.

John udari nogom o jedno krilo zaklopnih vrata; ono udari o zid.

Djevojci se od zaprepaštenja otvori šaka. Čaša ispadne i razbije se.

Krčmar, koji je stajao za tezgom, zabezeknuto zine, a Catto se naglo okrene.

John korakne u krčmu i zastane, malo se raskoračivši.

— Dakle, opet smo se sreli, Catto.

— Kako si me pronašao? — promuća pljačkaš, vidljivo se trudeći da savlada iznenađenje i strah i dobije vremena.

— Pa, nije bilo baš osobito teško.

— Gdje je drugi?

— Negdje.

John je promatrao sve troje, pazio je na svaki njihov pokret.

— I što, sada? — upita razbojnik.

— Plati, još nešto duguješ, Catto, jer krećemo.

— Da li još nešto dugujem? — Catto letimično pogleda preko ramena.

— Sedam pezosa, senor — izjavi krčmar.

— Nemam pezose.

Catto otvori bisagu i baci na tezgu jedan zlatnik.

Krčmar posegne za njim.

— Daj maloj ostatak — naredi Catto. Pogleda opet Johna, čekajući svoju priliku. — Namjerno si me pustio da ti pobjegnem?

— Recimo da je tako, Catto. Morao sam ti nekako pružiti priliku da uzmeš novac. Mene novac zanima mnogo više nego ti, znaj to.

— Aha! — Catto zakopča bisagu i uzme je u ruku. Pa, evo ti novac!

Dobaci šerifovu pomoćniku bisagu, ali ga nije mogao prevariti.

John i ne pokuša uhvatiti bisagu. Vidio je da Catto poseže za revolverom i izvlači ga iz korica. U istom je času i njegova ruka dodirnula revolverski držak.

Baš zbog svoje brzine i sigurnosti ruke postao je šerifov pomoćnik i nadmašio ostale suparnike. Međutim, Catto to nije mogao znati. John munjevit potegne drugom rukom kokot.

Odjekne pucanj od kojeg je zadrhtala krčma, plamen lizne prema Cattu. Djevojka vrisne. Sve se zbilo u istom trenu.

Tada se Ed trzne i malo skvrči, udari leđima o šank i ispusti revolver, koji je upravo htio uperiti.

Dim se baruta dizao prema svjetiljci. Krčmar se bješe sakrio iza tezge i tek sada izviri. Djevojka blijeda kao kreč, piljila je u Catta, koji se jedva držao za rub tezge i stenjao.

John podigne s poda bisagu. Izvana se čuo topot kopita i rzanje. Istodobno odjeknu u gradu nekoliko povika, iako se činilo da već svi spavaju.

Ed Catto pusti šank, zatetura prema Tilmanu i sruši se.

Djevojka opet vrisne.

John se hitro okrene i istrči na ulicu, gdje ga je Guy već čekao s konjima.

— Senor! Senor! — vikao je krčmar.

Preko trga su trčali ljudi u dugim, bijelim noćnim košuljama, nalik duhovima, činilo se kao da nemaju noge i kao da lebde.

— Požuri, šerife, inače će nam biti gusto — dovikne Guy.

John skoči u sedlo, uzme uzde i podbode mamuzama konja, koji zarže i odmah jurne.

— Zaustavite ih! — vikne netko.

Odjekne hitac. Metak fijukne iznad jahača.

— Opa, postaje opasno! — uzvikne Gretty. — Ne gubimo vrijeme, šerife!

Kuće su se bjelasale mimo njih, dok su galopirali iz grada.

Iza njih se još neko vrijeme pucalo, ali nitko nije krenuo za njima.

Uskoro su mogli jahati sporije, pa John iskoristi priliku i provjeri što je u bisagi. Još je bila puna zlatnika.

— Znaš li kako se zove to mjestance? — zapita ga Guy.

— Ne znam. Uostalom, nije ni važno.

— A što je s Edom?

— Bio je mnogo sporiji nego što sam mislio.

x x x

Ed Catto je bio jahao u tako velikom luku da su, slijedeći stare tragove, tek u svitanje stigli opet do planine. Ujahali su u dubok klanac i stigli do potoka u kojem je usprkos vrućini bilo još vode. Napojili su konje, zatim klekli na obali, oprali prašnjave ruke i lice i napili se hladne vode iz šesira.

— John! — uzvikne iznenada Guy i baci se u stranu.

Klancem odjekne hitac i stotine se puta odbije od strmih stijena. Metak okrzne liticu i udari u vodu tako da je štrcnula uvis.

Konji zaržu i uznemire se u sjeni izbočene stijene.

Pojavivši se iznenada na jednom grebenu, pobunjenici obasuše Johna i Guya kišom metaka. Pa ipak, obojica su se uspjela zakloniti kraj stijene.

— Što sada? — zapita Guy. — U lijevoj smo klopci, nema sumnje.

— To se ne može poreći. — John izvuče iz navlake na sedlu pušku i nogom odbaci jedan kamen.

Puške opet zapucaju odmah a meci izbrazdaju zemlju pred njima.

John iskoči iz zaklona, opali prema grebenu i hitro se povuče do stijene.

Odozgo se začuje prodoran krik. Jedan od pobunjenika surva se s litice i padne u potok; njegovo tijelo postade neka vrsta brane, i odmah se počeo skupljati vođa.

Pobunjenici zapucaše žešće, ali zbog izbočene stijene nisu mogli pogoditi protivnike.

Nakon nekoliko sekundi bjesomučna paljba utihnu.

John i Guy razabraše prema zvukovima da je barem jedan dio pobunjenika napustio greben.

— Moramo odatve, John!

Tilman opet odbaci nogom jedan kamen, ali ovaj put ne prasnu hici. Pogledavši naviše, opazi na grebenu još nekoliko pobunjenika.

Čim su ga ugledali, uperili su puške i počeli pucati.

Priljubio se opet uz stijenu. Odbijeni su meci zviždali kroz klanac.

John opet baci jedan kamen, a onda stavi na puščanu cijev šešir i isturi ga iz zaklona.

Pobunjenici su pucali dok nisu ispraznili puške, a onda Tilman vikne:

— Sada bježimo! Hajde, Guy, ne spavaj!

Skočili su u sedla i izjurili iz zaklona kao da im gori pod petama. U divljem galopu krenuše kroz klanac.

Nekoliko se sekundi ništa ne dogodi, a onda počеше pobunjenici pucati iz revolvera. No udaljenost je već bila prevelika i meci nisu mogli pogoditi.

John i Guy su jahali u veliku luku, jer je klanac postepeno skretao na zapad. Potom usporiše iscrpljene i prestrašene konje.

x x x

Prošlo je nekoliko sati, a onda se planine na sjeveru napokon otvore i bijegunci ugledaju guštaru blizu obale Rio Grandea.

— Što? Već smo na granici? — začuđeno prozbori Gretty.

— Naravno. Ed Catto je jahao u luku.

Izišli su iz planina i uputili se prema grmlju. Iako su se osvrnuli nisu vidjeli progonitelje. Pa ipak, John se još nije osjećao sigurnim. U pitanju bijaše prevelika svota novca.

Uskoro stigoše do gustiša. Ujašu u raslinje i ubrzo ugledaju Rio Grande. Stigli su do rijeke mnogo zapadnije od onog mjesta na kojem su je prvi put prešli.

Kad su je pregazili i našli se opet na teksaškom tlu, kao da su im porasla krila.

— Ako se ne varam, vrlo sam blizu kolibe u kojoj živi jedan stari Komančero — izjavi John. — Kod njega ćemo, bez sumnje, dobiti nešto za pojesti.

— Ne pričaj mi o jelu dok ga ne ugledam. Želudac mi neumorno zavlja.

— Još samo dva kilometra, Guy.

John se zaustavi na obali i pogleda iza sebe.

Na drugoj strani rijeke ništa se nije micalo.

— Koliko ima do grada u kojem si šerifov pomoćnik? — zapita Gretty.

— Ne znam točno, ali ima najmanje trideset kilometara.

— O, još toliko?

— Da. — John očjenjivački pogleda pustolova. — Zatražit ću da ti daju nagradu. Mnogo si mi pomogao.

Gretty pogleda, smješkajući se, izlizanu bisagu o Johnovu sedlu, zatim šerifova pomoćnika koji je još skrivao zvijezdu u drugoj bisagi.

— Dobio bih nekoliko dolara, zar ne? — reče. — Malu napojnicu od bogataša na Istoku.

— Zar još priželjkuješ sav novac, Guy?

— Pa, što, ako priželjkujem? — Gretty se još šire osmjehne. — Novac je nestao u Meksiku, i ti si ga se, iskreno rečeno, nezakonito dočepao.

— Ne brbljaj gluposti. Opet smo u Teksasu, Guy, imaj to na umu.

— Ne plači, šerife — naruga se Gretty i, cmoknuvši jezikom, potjera konja.

Jahali su duž obale i ušli u šikaru.

Nije prošlo dugo i oni ugledaše Komančerovu kolibu. Starac se nasla-

njao na jedan hrast i držao pod rukom pušku.

— Ne spominji novac — promrmlja John.

— Misliš da bi i on poludio za njim?

— Ne samo da mislim, nego i znam.

VIII

Uvečer su obalno grmlje i Meksiko bili već daleko iza njih. Zaustavili su se kraj riječice što je tiho zuboreći tekla na jug.

John Tilman sjaše, pusti uzde i nagne se nad vodu kako bi umočio u nju ruku.

— Bljutavo je topla, Guy — promrmlja kad se uspravio, brišući ruku o prašnjave hlače.

— Dobro, što bi se dogodilo kad bi ispričao upravitelju pošte da u Meksiku više nisi mogao pronaći novac? Ili, ako bi rekao da je razbojnik pobjegao preko rijeke i da ga kao šerif nisi smio slijediti? Što bi se tada dogodilo, John? Hajde, reci mi!

— Vjerojatno ništa, pogotovo zato što se Ed Catto više ne može pojaviti i ispričati nešto drugo. Osim ako...

— Što?

— Pa, osim ako bi te jednog dana uhvatili i našli u tebe ostatak plijena.

— Mene bi uhvatili? — Gretty se nadmoćno nasmiješi. — Odakle ti takva pomisao? Pa, mene nitko ne može uhvatiti!

— Dabome, i neće te uhvatiti. — John ponovno uzjaše. — Naprosto zato što nećeš uzeti taj novac, Guy. No, kao što rekoh, zatražit ću za tebe nagradu.

— Koju mi neće dati, ili će mi dati sitniji. Ne trudi se, takva me nagrada ne zanima.

Jahali su kroz preriju, prolazili kraj vulkanskog stijenja, ulazili u guste šikare. Potpuno se smračilo.

Kad su ponovno naišli na rječicu, zaustavili su se, sjahali i rasedlali konje. John sveže jedne uzde za druge.

— Morat ćemo naizmjenice stražariti. Guy. Sutra uvečer bit ćemo u Terlingui — reče.

Bio je tako umoran da mu se činilo da ne bi mogao još jednu noć jahati.

Istodobno je, međutim, znao da se Guyu pruža jedinstvena prilika da se dočepa zlatnog blaga i pobjegne bez traga.

— Zašto me tako gledaš, šerife?

— Pitam se koliko se još mogu pouzdati u tebe, Guy.

— Nimalo, šerife, ako misliš na novac koji je već bio u Meksiku.

— Imaš čudne poglede kad je o tome riječ, Guy. Vjerojatno bi bilo najbolje da produžimo.

— Možeš li izdržati još jednu noć?

— Izdržiš li ti neću ni ja klonuti.

— Ja smijem povremeno i zadržemati a da mi se ništa ne dogodi. No, ako se tebi sklope oči, tu bi već moglo biti svašta, šerife.

Guy se nasmije, iznenada se stvori iza Johna i udari ga bridom dlana po šiji.

Tilman to nije očekivao. Neletio je na svog konja, dobio još jedan udarac i srušio se na pijesak.

— Laku noć, šerife — promrmlja Guy. — Ne ljuti se previše zbog ovoga. Bogataši na Istoku neće plakati zbog dolara što su nestali u Meksiku.

Te riječi John nije čuo. Ležao je potrbuške na toplom pijesku, dok je Gretty opet sedlao konje.

Uskoro pustolov odjaše. Zasuškalo je grmlje, onda se topot kopita pomiješa sa žuborom rječice, zatim utihnu.

Poslije nekoliko minuta John se pomakne i okrene na leđa. Trepćući, otvori oči i ugleda tamni nebeski svod, na kojem su treperile zvijezde.

Mjesec još nije izišao.

— Prokleti nitkov! — promrmlja, sjedne i protrlja glavu i šiju, koja ga je boljela. Osloni se na lijevu ruku i ustane.

Uzalud je naprezao oči. Guya Grettyja i konja nije bilo više na vidiku.

Pride riječici, klekne i opere lice i vrat; bol i mučnina popustiše, i osjetio se bolje. Potom pretraži okolicu, ali ustanovi da mu Guy nije ostavio ništa.

— Podlaci!

Krene na sjever, prođe kraj grmlja i malo dalje ugleda na pijesku tragove. Noge su mu bile teške kao da je u njima clovo.

x x x

Dva je sata sljedio trag, a onda su ga zaboljela stopala. Nije bio naviknut na pješaćenje, a ni čizme s visokom potpeticom nisu bile nimalo prikladne za hodanje.

Sjeo je na obalu, umočio ruke u vodu i popio nekoliko gutljaja. Zatim legne na leđa i ispruži noge. To mu je godilo. Odmah su ga prestala boljeti stopala.

— Cekaj samo — izusti tiho. — Ne možeš odjahati tako daleko da te ne bih pronašao.

Farmer kraj rječice Devils izide iz kolibe, puškom pod rukom i zagleda se u jahača koji se s dva konja približavao s juga.

— To je neki šerif — progovori u kolibi June Miller, farmerova žena.

— Pravi šerif!? — uzvikne Joe, njihov dvanaestogodišnji sin.

Majka kojoj je bilo gotovo pedeset godina, zadrži momčića kad je htio proći mimo nje.

— Polako, Joe! — reče mu. — Pričekaj!

Stari je farmer držao pušku o boku, i stišnuvši oči, gledao konjanika. Na jutarnjem se suncu jahač činio višim nego što je mogao biti.

Približavao se, polako, nije nimalo žurio. Povremeno bi kad bi se uspravio; zvijezda na njegovoj bluzi bljesnula na suncu.

Brad Miller spusti pušku i prođe lijevom rukom kroz prorijeđenu, sjedu kosu.

— Da, to je šerif — opet će žena. — Sada ga jasno razabirem.

— No, mi ga još nikada nismo vidjeli.

— A koga smo uopće vidjeli u posljednje vrijeme, Brade? Kako dugo nismo već bili u Presidiju?

— Ah, prestani s tim tvojim starim zalopojkama, June!

Farmer je promatrao jahača, koji je već stigao do kukuruznog polja i jahač uz njegov rub. Kukuruz je izgledao loše, i očito je bilo da će se osušiti ako najdulje za tjedan dana ne padne kiša. A koliko se moglo ocijeniti prema nebu, kiši nije bilo još ni traga.

Vruć vjehar iznenada uskovitla pijesak i obaviye njime jahača i konje.

Mršava je stoka u oboru pružala glave prema pustinjskom vjetru, što je puhao iz Llana Estacada i donosio pijesak u suho korito rječice Devils.

Guy Gretty projaše kraj polja i obora i zaustavi konja pred kolibom. Do dirne kažiprstom obod šešira u znak pozdrava, gledajući tri lica pred kolibom i u njoj.

— Vi ste šerif? — zapita žena, pojavivši se s dječakom na pragu.

— Jesam, gospođo.

— Odakle?

— Iz Pecosa. Da li ste ikada bili ondje?

— Jesam.

Žena iziđe s dječakom iz kuće, ali ga je još držala čvrsto kao da se boji da bi joj mogao pobjeći.

— Zapravo, provezli smo se jednom kroz Pecos — doda. — O, kako je to davno bilo!

— Prije koliko vremena? —

Guy sjaše i ljubazno joj se nasmiješi. Nije zaboravio obrisati zvijezdu, kao da želi svratiti pažnju na nju. Drago mu je bilo što je John Tilman u Meksiku spremio zvijezdu u bisagu; sjetio se da je tamo kad je onesvjestio šerifova pomoćnika i ostavio ga.

— Prije petnaest godina — odvrati namršteni farmer. — Te nam godine nisu ništa donijele, šerife. Pogledajte polje. Ako se kukuruz osuši, ne znam kako ćemo preživjeti sljedeću zimu.

Gretty se osvrne prema kukuruzištu.

— Vrlo mi je žao — promrmlja. — A kako se zovete?

— Miller. Brad Miller. Skuhaj kavu za šerifa, June.

Joe će se pobrinuti za vaše konje, šerife. Kako to da imate dva osedlana konja?

Žena, koja je ipak pustila sina i krenula u kuću, zastane na pragu i pogleda preko ramena, kao da napeto očekuje strančev odgovor.

— Progonio sam jednog momka, ali sam uspio uhvatiti samo njegova konja. Guy se osmijehne. — Eto, ni šerifi nisu svemoćni.

— Nitko nije svemoćan niti može uspjeti u svemu — progundla Miller i nasloni pušku na zid.

— A što je s razbojnikom kojeg ste progonili? — zapita žena.

— Zar sam rekao da je riječ o razbojniku? — začudi se Guy.

— Ne, niste — odvrati farmer. — Rekli ste da ste progonili nekog momka.

— Tako je. Ne, nije riječ o razbojniku, u uobičajenom smislu, gospođo. Prije bi se moglo reći da je litalica, skitnica. Nije vičan poštenu radu, zapravo ga izbjegava. Zacijelo me razumijete, zar ne?

— Još ne znam zašto ste ga progonili, šerife — odvrati žena.

Guy navuče šešir na čelo, kako bi sakrio smijeh, počese se po šiji i okrene lice u stranu.

— Znae — reče — U El Pasu živi jedna djevojka, gospođo.

— Da? — žena postade znatiželjna.

— Dakle, najprije je obećao toj djevojci da će je oženiti, a onda je nestao. — Guy gurne šešir na potiljak. — A Kate... Ovaj... djevojka će dobiti dijete.

— Kakva hulja! — gnjevno usklikne žena.

— Ne bih se nimalo začudio ako bi prošao ovuda — promrmlja Guy, gledajući prema jugu. — Štoviše, mogao bi doći ravno ovamo.

— K nama? — I June Miller se zagleda na jug. — Pa zar nije pobjegao u Meksiko?

— Nestao je u šikari na obali Rio Grandea, gospođo. Nisam ga mogao pronaći, premda sam uhvatio njegova konja. No, nesumnjivo je da neće živjeti u Meksiku. Prema tome, ako se pojavi ovdje...

— Dode li ovamo, ja ću se pobrinuti za njega — prekine farmer odlučno Grettyja. — Znamo mi kako se postupa s takvim ništarijama, šerife.

— To je vrlo ljubazno od vas. — Guy se prijateljski osmijehne. — Ima još samo jedan revolver i vjerojatno neće biti opasan. Pa ipak, budite oprezni. Takvi su ljudi premazani svim mastima.

— Da, znamo to. — Žena važno kimne.

— Ja moram odjahati u Presidio obavijestiti ondje šerifova pomoćnika — nastavi Gretty. — Vjerujem da ću se za četiri, pet dana vratiti. Ako ga uhvatite, odvest ću ga sa sobom.

— Jedno ipak ne shvaćam — promrmlja polako i zamišljeno farmer.

— Što?

Guy se malo ukoči, a ruka mu se nehotice približi revolveru.

— Govorite o djevojci iz El Pasa, a vi ste iz Pecosa. Kako se to može spojiti?

— A to vas je zbunilo — Guy odahne, i ruka mu se opet udalji od revolverskog drška. — Dakle, ta djevojka iz El Pasa živi već neko vrijeme u Pecosu. To i jest ono najbolnije, Milleru. Djevojci je tek sedamnaest godina, potpuno je sama i nema nikakvih prijatelja ni rođaka u stranom gradu.

— Kakva podlost! — izusti ogorčeno June Miller i uđe u kuću.

— Najbolje je da vam ostavim njegova konja — nastavi Guy. — Ako se ne pojavi ovdje, konj je vaš.

— Udimo! — Farmer se okrene, uzme pušku i prekorači prag.

Gretty odvede konje do korita s vodom. Joe, koji ga je pratio u stopu, preuzme uzde.

— Pazi da ti ne pobjegnu! — reče Guy i ode u kolibu.

— Sjednite ovamo, šerife. — Farmer privuče jednu stolicu. — Recite, zašto mislite da će se taj klippan pojaviti ovdje?

— Možda slijedi tragove i nada se da će se ponovno dočepati svog konja, Milleru.

— Da, moglo bi biti tako.

— Guy samo kimne, istrlja zvijezdu tako da se blistala i stavi na stol jedan zlatnik.

Farmeru se rašire oči.

— To je za vas — izjavi Gretty.

Stojeći kraj štednjaka, June se okrene i zagleda u zlatnik kao i njezin muž.

— Ali, ne možemo primiti novac — reče žena. — Ako vam pomognem, samo obavljamo što nam je dužnost, šerife.

— Svaki rad valja nagraditi, gospođo. Uzmite novac mirne duše. Možda vam pomogne da lakše prezimate ako se kukuruz osuši.

— Da, kukuruz će vjerojatno propasti. — Farmer uzdahne. — Hvala vam šerife.

— Nema na čemu.

June sjedne na stolčić, stavi mlinac za mljevenje kave između koljena i počne mljeti.

— Dobro, kad bi mogao stići ovamo taj klippan? — zapita farmer.

— Neće prije večeri, Milleru, Uostalom, oko Rio Grande vrzmaju se i meksički pobunjenici.

— Zar su se opet pojavili?

— Jesu. Budite oprezni.

— Bili su ovdje već nekoliko puta — umiješa se žena.

— Nas ne diraju — nastavi farmer. — A što bi nam i mogli uzeti? Ta, nemamo baš ništa. Nastavi li se ova suša, past ćemo na prosjački štap.

— Tako je. — Žena ustane i istrese samljevenu kavu na komad papira. — Kava će biti brzo gotova, šerife.

IX

John se probijao kroz prašinu i vrućinu. Vrući pustinjski vjetar bockao mu je lice pješčanim zrcima. Vjetar je prekrrio pijeskom tragove konja i već satima nije znao da li je još na pravom tragu ili je Gretty negdje skrenuo.

Sunce je još bilo visoko na zapadu, donekle zamućeno prašinom koju je nosio vjetar. Ipak, njegove su zrake pekle kao vatra.

John je još vjerovao da će uspjeti. Htio je pobjeći iz te pustoši i pronaći Guya; činilo mu se da ima još dovoljno snage.

Začuvši iznenada topot, zastane i okrene se.

Na jugozapadu su se pojavili jahači, prilično mutni usred oblaka prašine.

Vidio je velika slamnata sombrera i prljavu platnenu odjeću. Oružje je zveckalo.

Hitro se bacio na tlo i otpuzao iza jednog pješačnog humka. Pojavili su se tako neočekivano da su ga umalo iznenadili. No jahali su zapadnije od njega, jedan za drugim, povremeno vidljivi a povremeno zaklonjeni uzvitlanim pustinjskim pijeskom.

Nestadoše iznenada, kao što su se i pojavili.

Tilman klekne i obriše pijesak s lica. Vrući je vjetar fujkao, savijao grmlje suho poput slame i gomilao iza njega hrpe pijeska.

Jahači se više ne pojaviše.

John ustane i potrči. Tabani su ga pekli kao da gazi po žeravici, a i žed ga je nepodnošljivo mučila. No, gori od svega bio je pijesak, koji je lebdio zrakom i ograničavao vidljivost na samo nekoliko metara. Stoga mu se moglo lako dogoditi da prođe kraj neke lokve ili kuće a da ih ne opazi.

x x x

— Ne, ovdje nisu bila nikakva dva jahača — reče farmer revolverašu Amerikancu, koji je sjedio na konju kraj gorostasnog Meksikanca u poderažnoj i krvavoj uniformi ukrašenoj zlatom.

Morgan Hill pogleda Ernesta Reatu i sliježe ramenima.

Farmerova je žena stajala na kućnom pragu i objema rukama držala za ramena dječaka što je stajao pred njom.

— Ipak, negdje moraju biti — progundā na engleskom kapetan.

— Ne, ovdje nisu bila dva jahača — ponovi uporno farmer.

— Da li je tko drugi navratio?

— Samo šerif iz Pecosā.

— Ah, šerif! — pobunjenički kapetan nezadovoljno odmahne rukom.

— Možda su jahali mnogo zapadnije — nabaci zamišljeno revolveraš.

— Zašto bi jahali?

— New Mexico nije daleko, a katkad je bolje prijeći nekoliko granica.

Reata bijesno opsuje i naredi svojim ljudima da napune čuture. Poslušno su stajali i potrčali prema bunaru.

— Ako si nam lažao, vratit ćemo se i zavrnuti ti vrat — obeća revolveraš i pljune na zemlju.

— Ovdje nisu bila nikakva dva jahača — ponovi farmer još jednom.

Reata okrene konja na zapad i mahne svojoj družini. Ubrzo su svi izjahali iz dvorišta.

Farmer, njegova žena i sin gledali su za njima. Budući da je vjetar malo popustio, mogli su još neko vrijeme vidjeti konjanike, a onda ih je sakrila pješćana koprena.

— Zašto traže dva jahača? — zapita dječak oca.

— To nisu objasnili, Joe.

— Zašto ih nisi pitao?

— Takvim se ljudima ne smiju postavljati pitanja, Joe — odrješito će June.

— Oni su zli, zar ne?

— Ne misli više na to. — Majka ugru- ra sina u kuću. — Više neće doći ovamo, Joe.

— Ali zašto traže dva čovjeka, a ne kažu zbog čega ih traže?

Zbunjen dječakovom upornošću, farmer samo zatrese glavom.

— Ne znamo ništa o tome, Joe — reče žena i uđe u kuću. — Evo, popij kozje mlijeko. Ono je zdravo.

U kolibu uđe i farmer, stavi pušku na dasku iznad vrata i sjedne kraj sina uz stol.

Dječak je pio kozje mlijeko iz gline- na vrča. Iznenada reče:

— Kad odrastem, i ja ću biti šerif, tata.

— Tako?

— Dabome, Vidjet ćeš.

— Da, Joe, vjerujem ti.

— Tada ću pohvatati sve razboj- nika na svijetu. I svugdje ću davati zlat- nika. Baš kao onaj šerif koji je danas bio u nas.

— Onda će svi imati o tebi dobro mišljenje, Joe. — Miller pogladi dječakovu čupavu kosu.

June je kuhala juhu, a njen muž izi- de i nahrani stoku u oboru. Nakon toga su jeli i popili hladan čaj, koji je žena još ujutro pripremila.

Vjetar je postepeno jenjao, a praši- na se slijegala. Sunce je, sada mnogo jasnije, tonulo prema zapadnom obzor- ju, a sjene su postojale sve duže.

— Brade! — uzvikne iznenada June Miller, stojeći pred kolibom.

Farmer ustane, iziđe i malo se pogu- ri.

Na jugu se pojavio neki čovjek, koji je teturao po svjetlucavom pijesku.

— To je on — prošapće žena.

Iz kuće istrči i Joe, pa se i on zagle- da prema jugu.

— Razbojnik! Razbojnik! — vikao je.

— Uđi, Joe — naredi farmer. — Čekaj u sobi i ne miči se odande!

— Zašto? Hoću biti prisutan kad ga zarobiš, tata. Hoću to vidjeti!

— Uđi kad ti je to otac rekao — Vi-
kne strogo majka. — I budi tih!

— Nikada ne smijem biti prisutan
kad se nešto događa — progovori dje-
čak, gurne ruke u džepove izlizanih
hlaća i uđe u kuću.

Čovjek se približavao posrćući. Če-
sto se činilo kao da će skrenuti s puta
i produžiti u drugom smjeru. Pa ipak
približavao se kući.

Brad Miller uzme pušku i dađe ženi
revolver, koji mu je bio zataknut za
pojas hlaća.

Iscrpljeni se čovjek vrlo polako pri-
bližavao farmi, polako ali nezaustavljivi-
vo. Kad je napokon zastao blizu kuku-
ruzišta i podigao glavu, Millerovi su
opazili da mu je lice prašnjavo i izmu-
čeno žegom.

— Gotov je — Promrmlja Brad Mil-
ler. — Neće nam zadati nikakve teško-
će, June.

— Ja ću sve pripremiti, tako da ga
možemo odmah svezati — odvratila
žena, spremi revolver u veliki džep na
pregači i uđe u kolibu.

Čovjek je, teturajući, prošao kraj
kukuruznog polja, stigao do kraja obo-
ra i načas se naslonio na klimavu
ogradu. Koza u oboru zamekeće, dok
su goveda tupo buljila.

June se vratio u dvorište i izvadi iz
džepa revolver.

— Tako, sada može dobiti ono što je
zaslužio — reče zadovoljno.

— Kad samo pomislim koliko je pre-
šao po ovakvoj vrućini.... — Miller za-
čudenno zatrese glavom. — To je pravi
pravcati pothvat, June.

— Na kraju ćeš mu se još i diviti.
Takvi ste vi, muškarci!

Brad Miller progundala nešto nerazgo-
vijetno.

Čovjek se odvojio od ograde obora i
dotetura do bunara. Posegne za kutla-
čom i drhtavom rukom zagrabi vode
iz vedrice.

— Ne može se više ni maknuti — pri-
šapne farmer ženi. Podigne malo puš-
ku i korak po korak krene prema bu-
naru.

Dok je pio John Tilman je imao do-
jam da mu već polumrtvim tijelom
struji nov život.

Pogleda farmera i, budući da su mu
oči još bile zaslijepljene blještavim
pijeskom, ne opazi nikakvu prijetnju.

— Dobar dan! Izusti promuklo. —
Mislio sam već... mislio sam da sam u
paklu.

— U paklu nisi — odvratila Brad Mil-
ler — ali ćeš dospjeti onamo Tamo ti i
jeste mjesto, huljo!

Prije nego što je mogao shvatiti te
riječi, Johna udari u rame puščani
kundak. Izgubio je ravnotežu, srušio
se i lupio glavom o zid oko bunara.

Stenjući, izvrnuo se na trbuh. Pri-
tome mu je ušao pijesak u usta, tako
da mu se činilo da će se ugušiti.

— Udari ga još jednom, inače će
ustati — reče žena, koja kao da je bila
vrlo daleka.

Poslije drugog udarca John Tilman
izgubi svijest.

x x x

— Vi ste ljudi, potpuno ljudi!

John je trzao spona, ali se nije mo-
gao osloboditi.

Ležao je na drvenoj klupi, a ruke i
noge bile su mu sputane. No, budući da
su mu ruke svezali sprijeda, mogao je
barem ležati na leđima.

Svo troje stajalo je oko njega. Farmer
i njegova žena promatrali su ga hlad-
nokrvno, dok je dječak pokazivao zna-
tiželju i uzbuđenje što napokon vidi
pred sobom pravog razbojnika.

— Kad budem šerif, i ja ću progoni-
ti razbojnika — reče Joe. Podigne obje
ruke kao da drži pušku i vikne: —
Paf, paf! Sve ću ih pobiti.

— Prestani Joe! — žena odlučno lupi
nogom o pod. — Idi u sobu i legni.

— Neću!

Majka ga uhvati i na silu odvuče iz
prostorije.

— Ludi ste — reče opet John. — nije
riječ ni o kakvoj djevojci niti je onaj
klipan šerif. Nosil moju zvijezdu. Pris-
vojio ju je.

— Mogu ti i začepiti usta, nagurati
u njih krpu, ako ne zašutiš — progun-
dala farmer.

John polako izdahne zrak i sklopi
oči. Guy ga je lijepo nasamario. Zvi-
jezda je bila sasvim dovoljna da ti pri-
prosti ljudi povjeruju u sve izmišljotine
koje im je ispričao.

— On će se vratiti i odvesti te u Pe-
cos — progovori farmer.

— Ni ne pomišljaj da se još jednom
pojavi ovdje. Odjahat će s ukradenim

novcem u New Mexico, kako ne bi pao u ruke teksaškim vlastima. — John opet otvori oči. — Oteo je plijen... sve što je opljačkano iz poštanske stanice u Terlingui.

Miller zatrese glavom. To što mu je pričao John zvučalo je tako neobično da nije mogao povjerovati ni jednu jedinu riječ. Na njegovo uvjerenje nije djelovao ni zlatnik koji je dobio i o kojem je mudro šutio.

— Šerif će se vratiti i odvesti te. Mi te samo čuvamo za njega.

— Mali je sav izvan sebe otkad nas je šerif posjetio — reče žena koja je opet ušla. — Ne vjerujem da će noćas zaspati.

— Zaspat će, ne brini, June. Znaš li što je ovaj upravo ispričao?

— Ovaj? — June Miller prozirno pogleda Johna.

— Pa, ovaj.

— Ne zanima me, Brade. Takvi ljudi lažu čim zinu.

— Dabome, to je istina. — Brad Miller važno kimne. — Nadajmo se da će se šerif uskoro vratiti i odvesti ga u Pecos.

— Da, nadajmo se.

— To nećete dočekati! — uzvikne John.

— Evo, čuješ ga, June? Kaže da se šerif više neće pojaviti ovdje.

— Laže!

— Naravno, June, laže.

— Da ga privežemo za stup? Ili ćeš cijelu noć bdjeti uz njega? Mogao bi odvezati noge ako nitko ne bude pazio na njega.

— Ja ću bdjeti, June.

— Nećeš zaspati?

— Neću, ne brini. Pa danju ne radimo gotovo ništa. — Farmer sjedne za stol i stavi na nj revolver. — Možeš mirne duše leći.

— Ako te počne hvatati umor, probudi me, Brade, I ja bih ga mogla čuvati nekoliko sati.

— Dobro, hoću, ženo.

June Miller prijeđe pogledom s muža na Johna, koji je odustao od pokušaja da olabavi spone. Nisu to bile kožnate uzice kao u onoj poštanskoj stanici što su je zauzeli pobunjenici, pa nije postojala gotovo nikakva vjerojatnost da će se konopac rastegnuti.

— Dobro, odoh onda na spavanje.

— Laku noć, June.

Žena ode iz dnevne sobe, a farmer se nagne natrag.

Svjetiljka je treperila, i po zidovima su poskakivale sjene. Plamičak je bio vrlo malen. Očito je Brad Miller štedio petrolej.

John se još osjećao vrlo iscrpljenim. Zažmiri, kako bi zaspao i prikupio snagu. Proći će dani i dani prije nego što ovi priprosti ljudi shvate istinu. Do tada bi Guy Gretty mogao biti već tako daleko da ga više neće pronaći. Taj je pustolov pravi lisac, nevjerovatno domišljat, i zaista zna kako se može najlakše otarasiti progonitelja. Baš ovdje je to dokazao.

John ponovno otvori oči i učini mu se kao da u kolibi vidi Grettyjevo nasmiješeno lice. Bilo je to, naravno samo priviđenje.

Farmer pogleda prema drvenoj klupi, a petrolejka zatrepće još jače.

— Jednog ćete dana uvidjeti kako ste bili glupi — reče mu Tilman.

— Već sam te opomenuo. Ne budeš li šutio, začepit ću ti usta, vraže!

— Dobro.

John opet zažmiri i dopusti umoru da potpuno ovlada njime.

x x x

Kad se ponovno probudio, bila je duboka noć i vladala je potpuna tišina. Otvorivši oči, ugleda srebrnastu traku. Mjesečina je kroz prozor prodirala u kuću i dosežala do stola, na kojem se petrolejka već odavno ugasila.

Brad Miller je sjedio za stolom, nagnut natrag i brade naslonjene na prsa. Spavao je.

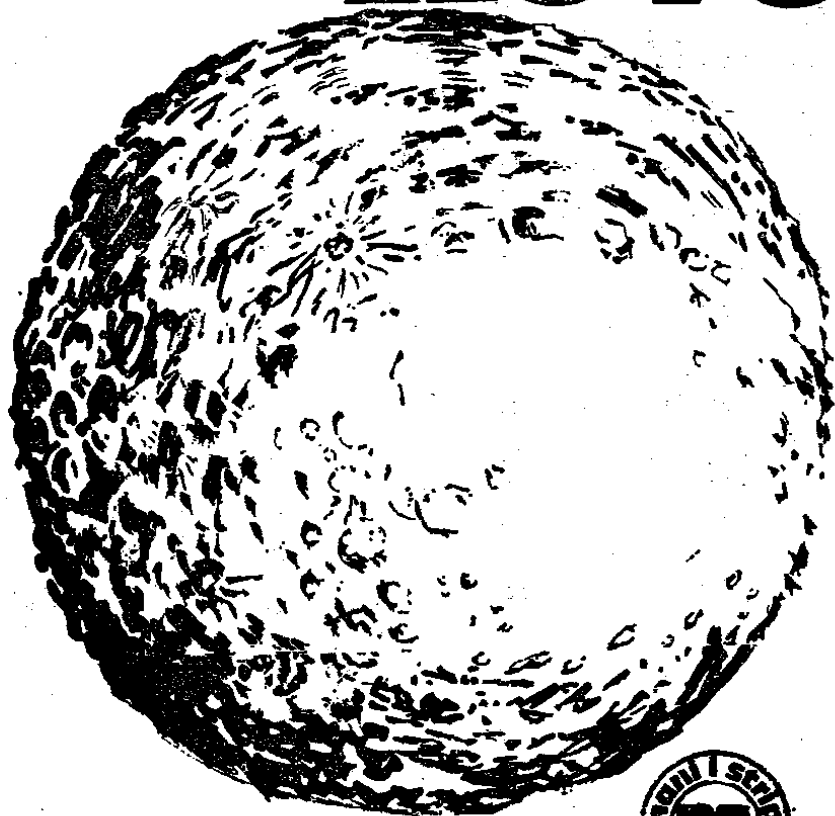
Tilman se osjećao bolje. Zacijelo je odspavao nekoliko sati. Polako skvrči noge i svezanim rukama napipa spone na gležnjevima.

Millerovi su bili uistinu priprosti i suviše naivni. Vjerovali su da im ne može pobjeći nitko kome svežu ruke i noge.

Lako je i sasvim nečujno odvezao čvor i odložio debeli konopac na klupu. Ruke na žalost nije mogao osloboditi.

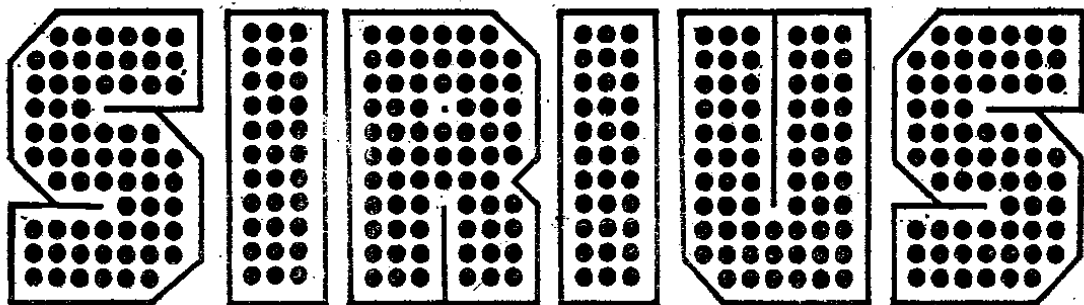
Ustane. Stopala ga više nisu pekla, no tek se poslije nekoliko minuta usudio napraviti prve nesigurne korake.

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

U mraku je nejasno razabirao kuhinjski ormar od grubih dasaka, u koji je žena sinóć spremila oprane noževe.

Osvrnuvši se, zamijeti da Miller još spava. Tada produži oprezno, pipajući u tami, stigne do ormara i otvori gornju ladicu.

Noževi su mutno zasjali na mjeseci-ni.

Izvadi jedan i ponovno se osvrne.

Stari farmer uzdahne. Znatno je precijenio svoju snagu. Zaboravio je već kako se osjeća onaj tko sam satima sjedi u mračnoj sobi. Prevario se i zapao protiv volje.

Tilman opet posegne u ladicu, izvadi jedan oštar, dugačak nož i zabije ga u vrata ormara. Pritisne prstima držak, pa počne konopcem kojim su mu ruke bile svezane strugati o oštricu.

Bješe slobodan. Ostavi nož zabijen u ormar i okrene se.

Farmerovo se tijelo polako naginjalo prema stolu. Vidjelo se da će uskoro klonuti na nj.

John mu se korak po korak približi. Uzme najprije revolver sa stola i spremi ga u korice, zatim makne pušku u stranu i zastane kraj farmera.

Duboko uzdahnuvši, Brad Miller klonu na stol. Iznenada se trzne i probudi, a onda prestraši.

John Tilman ga bridom dlana udari po vratu, uhvati ga kad se počeo rušiti u stranu i tiho spusti na pod.

Tada naleti na stolac, koji bučno zaškripi.

Zastane i osluhne.

Koliba je škripala na vjetru, ali u susjednoj se prostoriji nije ništa micalo.

Zaobiđe stolac i krene prema vratima. Pod nogama mu zaškripi jedna daska. Opet se ukoči i osluhnu da li su se žena ili dječak probudili.

Produži. Budući da nije čuo ništa sumnjivo položi ruku na kvaku i polako je pritisne. Nije mogao izbjeći struganje metala o metal. Kad je otvorio vrata, šarke tiho zacvile.

Zurno izide iz kuće i otrči prema oboru. Otvori vrata, uzme laso i uhvati svog konja. Dok ga je kraj ograde sedlao, neprekidno mu je tiho govorio kako bi ga smirio.

Tek što ga je osedlao, vrata kolibe se naglo otvore i tresnu o zid.

— Stani! — naredi strogo farmer. — Ruke uvis, vražji stvore!

— Baš je tvrdoglav, a i dobro podnosi udarce — progunda John i skoči u sedlo.

— Stoj! — vikne Brad Miller.

Puška opali. Kroz mjesecinom obasjanu noć bljesne plamen. Metak udari u dasku na ogradi i rascijepi je. Životinje u oboru se prestraše i izbezumljeno potrče.

John Tilman se ispružio konju uz vrat i potjerao ga, a odmorena je životinja trčala što je brže mogla. Tlo je promicalo pod kopitima što su bubnjala, dok se prema kući lelujala prašina.

— Stoj! — vikne opet farmer i još jednom opali ali metak fujukne kroz oblak prašine i ne pogodi metu.

Jahač se više nije vidio.

x x x

John Tilman je jahao bez odmora, jer je samo tako mogao nadoknaditi Guyevu prednost.

Kad je na putu za El Paso stigao do poštanske stanice, bilo je već kasno popodne. Zastao je u dvorištu i kliznuo sa sedla.

— Zaboga, kako izgleda konj! — uzvikne upravitelj stanice, sumnjičavo pogledavajući Johna. — Nisam li vas već negdje vidio?

— Ja sam šerifov pomoćnik iz Terlingue.

— Tako je, šerife! Dobro, zašto ste tako izmučili svog konja?

— Progonim jednog čovjeka. Vrlo je važno. Da li je danas netko bio ovdje?

— Poveća skupina meksičkih pobunjenika. Vjerujte, zavezalo me oko srca. No raspitivali su se samo o dvojici jahača. Ja sam, međutim, prije toga vidio samo jednog jahača.

— Gdje?

— Malo južnije. Jahao je prema Presidiju. Stekao sam dojam kako ne želi da ga vidim, šerife.

— Kada ste ga vidjeli?

— Malo prije izlaska sunca, šerife. Opazio sam ga sasvim slučajno.

John Tilman zaškilji prema suncu. Bilo je već predvečer. Prema tome, pustolov ima znatnu prednost. No, ako se u Presidiju bude osjećao koliko-toli-

ko sigurnim, zaustavit će se ondje i ostati malo duže.

— A kamo su odjahali pobunjenici? upita.

— Također na zapad. Mahnito traže dva čovjeka. No, nisu mi rekli zašto.

— Tko zna što ih zanima — odvratil John, vladajući se kao da ni o čemu nema pojma.

Sjahao je i poveo konja prema koritu s vodom. Mora izbjegavati pobunjenike. Ako ga Meksikanci spaže, neće više tražiti dvojicu jahača.

— Hajdemo u kuću, unutra je ugodno, šerife — predloži upravitelj stanice.

Tilman pogleda prema oboru, u kojem je stajalo petnaestak konja.

— Zar ne bih mogao od vas posuditi jednog konja? — upita. — Vratit ću vam ga.

— Posudit ću vam ga, ako vam je baš prijeko potreban. — Upravitelj siježe ramenima. — Zar vam se tako žuri?

— Da, prilično mi se žuri. Za koliko bih vremena mogao stići u Presidio?

— Ako veoma žurite, još i prije mraka. Čekajte, imam jednog vrlo izdržljivog konja — doda upravitelj.

X

Guyev smijeh dopirao je čak na ulicu. Zastavši u mraku pred krčmom, John kroz prozor ugleda pustolova. Stajao je kraj tezge, zajedno s četiri djevojke. Sve je bilo gotovo kao u La Muli, samo što je Gretty ovaj put imao mnogo novca kojim se razbacivao.

— Dojahao je oko podneva — reče šerifov pomoćnik u Presidiju, pedesetogodišnjak, koji je Johna poznavao samo letimično. — Kladim se da je spiskao već četrdeset ili pedeset dolara.

John premjesti uzde posuđenog konja iz desne u lijevu ruku.

— A što je s njim? — upita ga predstavnik zakona u Presidiju.

— Ah, nekoliko puta mi je pomogao.

— Tako? Pomislio sam već...

— Pa sad, u određenom me smislu i nasamario. Znafe, on zapravo nije loš momak, ali mu se iznenada našla u rukama takva hrpa novca da je poludio.

— Opljačkao je novac?

Tilman pogleda postarijeg kolegu i zaniječe glavom.

— Ne, nije. Mislim, ne bi se to moglo baš tako nazvati. Hoćete li mi učiniti jednu uslugu?

— Vrlo rado.

— Uhvatit ću ga, a vi ga pritvorite na dva, tri dana i tada pustite bez ikakva objašnjenja. U međuvremenu ću se ja već vratiti u Terlinguu.

Djevojke u krčmi vrištavo su se smijale. Čaše su zveckale, a Gretty je glasno nagovarao sve da piju dok im viski ne bude izlazio na nos.

Osim djevojaka pustolov je okupio oko sebe i osam muškaraca, koji su se svojski trudili da što više popiju. Kako bi što više zlatnih dolara prešlo iz izlizane bisage u krčmarovu blagajnu.

— Dakle, ako mi ne želite više ništa reći, pođite po njega. Ja ću se pobrinuti da ostali budu mirni — reče mjesni šerif.

— Da li bih mogao najprije vidjeti njegova konja?

— Zašto?

— Nedostaje mi još nešto. Konj je u javnoj konjušnici?

— Da.

John se okrene i povede svog konja prema staji.

Kraj jedne suše stajao je, pritajivši se, neki Meksikanac, kojega Tilman nije opazio. Sjenka se nečujno povuče i nestane u tami.

John uvede konja u staju. Na zidu bješe obješeno meksikansko sedlo. Priđe mu, pretraži bisagu i nađe svoju zvijezdu. Odmah je prikvači na kožnatu bluzu.

— Hm, čini mi se da tu štošta nije kako treba, čovječe — promrmlja mjesni šerif, koji je zastao na vratima i gledao Johna. — Rekao bih da mi pokušavate nešto zatajiti.

— Ne razmišljajte o tome.

Tilman je znao da bez Grettyjeve pomoći ne bi uspio vratiti novac u Teksas, pa mu je stoga htio pružiti priliku, zaslužio je on ili ne.

Pošto je privezao konja, krene opet prema krčmi. Stariji ga je kolega uporno pratio.

Iz krčme se čuo smijeh. Iznad zaklopnih se vrata lelujao dim od cigareta i izlazio u crnu noć.

Oba predstavnika zakona se popnu uz tri stube na trijem. John gurne vrata i korakne u krčmu.

Jedna je djevojka stajala na tezgi i budalasto se cerekala. Svi su već bili tako pripiti da se polijevala viskijem. Činilo se da će od smijeha prsnuti stakla na prozorima. Johna Tilmana nisu opazili, ili se nisu obazirali na njega.

On odgurne nekoliko ljudi u stranu i zastane iza Grettyja, koji je, ako je još uopće mislio na njega, zacijelo vjerovao da je u pouzdanim rukama na farmi.

Guy Gretty se smijao gromko kao i ostali dok je djevojci koja je već bila prilično nesigurna na nogama, curio viski kroz kosu. Potpuno je upropastila frizuru.

— Tvoje su šale sve gluplje i gluplje — reče John.

Okrenut leđima Gretty zanijem. Polako spusti čašu na tezgu. Pogledavši mimo njega, i krčmar se ukoči. Jedan za drugim i svi ostali gosti shvatiše da se nešto izmijenilo.

U krčmi odjednom bješe posve tiho.

— Pa, što vam je... hik... odjednom? — zapita djevojka na tezgi.

Nitko joj nije odgovorio.

Gretty se okrene. Prije nego što je mogao progovoriti ili se pripremiti za obranu, John mu za onaj podmukli napad blizu granice zahvali aperkatom u bradu.

Djevojke vrisnu, a Gretty tresne leđima o tezgu. Htjede uzvratiti udarce, ali John zaustavi njegovu šaku i obaspe ga takvom kišom udaraca da je pripiti pustolov bio potpuno nemoćan. Teturao je i uhvatio se jednom rukom za rub tezge, a onda je dobio udarce po vratu i po glavi, polako se stropoštao i ostao ležati potrbuške.

U krčmi se čulo prijeteće gundanje.

No, na vratima je stajao čuvar zakona u Presidiju. Napeo je revolver i mahnuo njime, pa rekao:

— Najbolje je da se sada svi razide-te. Veselica je završena.

— Svi su ga zapanjeno promatrali.

— Hajde, krenite već jednom! — Mahnuo je revolverom prema vratima. — Življe, življe!

Pošto su gosti otišli a djevojke se povukle u jedan polumračan kut, John Tilman uzme izlisanu bisagu i strpa u nju zlatne dolare što su ležali uokolo. Bisaga je još bila puna; Guy Gretty je imao premalo vremena.

John uhvati pustolova za ovratnik i izvuče ga iz krčme.

Djevojke i krčmar gledali su zabezeknuto; još se nisu mogli oporaviti od iznenađenja. Sve je počelo vrlo lijepo, činilo se da će pijanka potrajati cijelu noć, a onda se pojavio taj stranac i sve pokvario.

Šerif u Presidiju pođe za Tilmanom, prestigne ga na ulici i otvori vrata svog ureda.

Nad stolom je gorjela petrolejka obješena na zidu. Ured se gotovo nimalo nije razlikovao od Johnova ureda u Terlingui; možda je bio samo malo duži.

John odvuče Guya u ćeliju i ostavi na drvenom ležaju, a čuvar zakona u Presidiju zaključa vrata ćelije.

Nakon nekog vremena Gretty se okrene na bok, zastenje i, trepćući, otvori oči.

— Dobro, odakle si... tako iznenađa...

Zašuti i protrlja bradu, koja ga je još boljela.

— Imao sam sreću što vjetar nije ojačao i pretvorio se u pješčanu oluju — odvrati John. — Tako sam uspio pronaći farmerovu kolibu. Možda sasvim slučajno. Jer sam tragove već odavno izgubio.

Gretty sjedne i opet protrlja bradu. Zatim opipa jedno mjesto i iskrivi lice kao da ga jako boli. Tada se ljubazno osmjehne.

— Neće grom u koprive, šerife. Ti si kriv. Spremio si zvijezdu u bisagu, tako da je bilo dovoljno samo posegnuti za njom. Tko bi odolio takvu iskušenju?

— Kako to da je nisi i ovdje pokazao?

— Bojao sam se da on poznaje sve predstavnike zakona iz okolice — odgovori Gretty, pogledavši šerifa u Presidiju. — Dobro sam i slutio. Sada ćeš me ostaviti da trunem u ovom zatvoru, John?

VESNOV

KVIZ

KAN

0 D 2 3. II

K V I Z

E X T R A

- P R I L O G

K V I Z A

1 6

S T R A N A

E N I G M A T S K E

Z A B A V E

V I S E

16 NOVIH STRANICA
12 SKANDINAVKIVISE
KRIMIPRIČAS PITANJEM
MATEMATIČKITEST
ENIGMATSKI STRIP
NOVEŠAHRUBRIKE
POČETNIČKI POLIGON-
STRANICANOVIH SURADNIKA

KVIZ EXTRA ZNANJE IZABAVA!

— Trebalo bi da te odvedem k nekom sucu.

— Zašto? Pa, mi smo prijatelji, šerife. Dobro znaš da sam ti nekoliko puta prilekao u pomoć i da bi već odavno gledao travu odozdo da nije bilo mene, tvog prijatelja!

— Natjerat ćeš mi suze na oči, Guy. Slušaj me dobro. Ovdje ćeš neko vrijeme imati besplatnu hranu i krov nad glavom, a nakon toga me izbjegavaj. Sretnemo li se opet, ozbiljno ćemo se sukobiti. Shvatio si?

Gretty ustane. Još je oprezno opipavao bradu.

— Čini mi se da si sve pogrešno shvatio, šerife — reče. — Htio sam samo odnijeti novac u El Paso.

— Ma, nemoj mi reći! Zar nisi prilično skrenuo s puta za El Paso?

— Ne, nisam, koliko ja znam. Dabome, jašem od grada do grada. — Guy Gretty se nakesi. — Zbog vrućine. Tako mi je potrebno nekoliko dana više, ali zar je to važno? Slušaj, ne možeš me zbog toga zatočiti. Ta, što će poslije o meni tvoj vremenjski kolega?

— On već ionako misli da si obična ništarija, Guy. Vjerojatno nije baš u velikoj zabludi. Dakle, ne zaboravi da te više ne želim vidjeti — reče odlučno John i žustrim koracima krene prema vratima.

Čuvar zakona u Presidiju isprati ga do praga i okrene pustolovu leđa.

— Svijet je pun nepravdi — progundava Gretty, pipajući opet lijevu stranu čeljusti.

— Pazite da vas ne zaskoči — reče John starijem kolegu.

— Ne brinite, Tilmane. Imam bogato iskustvo.

— Znam, ali on je premazan svim mastima.

— Mene ne može više nitko nasamariti. Znam ja sve trikove. Mirno spavajte.

— Dobro. Onda još vam jednom zahvaljujem na ljubaznoj pomoći.

— Bilo mi je zadovoljstvo. Tilmane I, pozdravite okružnog šerifa, ako ga susretnete prije nego ja.

John pažljivije pogleda kolegu, jer mu se učinilo da u tim riječima lebdi nekakva sumnjičavost. Možda zamiš-

ljam sve suviše jednostavno, pomisli. Možda neću moći zataškati ono što je učinio Gretty kao da se nije baš ništa dogodilo.

Međutim, stari se šerifov pomoćnik već okrenuo i vratio u ured.

John hitro ode prema konjušnici i prikvači izlisanu bisagu s novcem o sedlo. Napeto je gledao na sve strane, ali osim konjušara, koji je stajao na otvorenim vratima, nije vidio nikoga.

Odveže uzde, podigne se u sedlo i odjaše kroz grad prema istoku. Iako je bio vrlo umoran, htio je odjahati barem do one poštanske stanice u kojoj je ostavio svog konja.

Jašući mimo ureda, vidio je iza rešetke zatvorenika. Gretty je rukama obuhvatio dvije prečke i gledao kroz prozor. Šerifov je pomoćnik sjedio za stolom.

Tilman produži. U mraku pod izbočenim krovovima stajalo je nekoliko ljudi. Učinilo mu se da im se ljeskaju oči i da ga pažljivo promatraju. No, nitko mu se ne obrati.

Možda su to pijanci koji su iznenađeno morali ostaviti pune čaše i kojima još nije bilo jasno zašto se sve to zbilo?

Nadao se da nikada ni neće doznati pravi razlog.

*

Ležeći na drvenom ležaju kraj zida u ćeliji, Guy Gretty opipa bradu i počne glasno jaukati.

Šerifov se pomoćnik u početku nije obazirao na njega, ali kad zatočenik ni poslije nekoliko minuta nije utihnulo, ustao je i prišao rešetki.

Pustolov se pravio kao da ga i ne vidi. Zurio je u strop, lijevom se rukom držao za obraz i jaukao sve glasnije, tako da se šerifovu pomoćniku činilo da bi se već i kamen smekšao.

— Hej, prestani, dangubo! — vikne.

Gretty kao da ga nije čuo. Jaukao je, povremeno prodorno kriknuo, pa je šerif već povjerovao da ga doista muči nepodnošljiva bol.

— Dobro, što je? — upita osorno, izvuče revolver i udari njime o jednu prečku.

Gretty malo okrene glavu, tako da ga je mogao vidjeti jednim okom.

— Čeljust! — uzvikne i opet glasno jaukne. — Vjerojatno je slomljena.

— Najednom se slomila, ha? To ti je prekasno palo na um, mangupe! Mene nešeš prevariti.

Guy se opet zagleda u strop i, ne pokolebavši se, nastavi jaukati. Stavi prst u usta i zagriže ga kao da više ne može izdržati bolove.

Čuvar zakona se vidljivo zbuni. Slomljena kost može neko vrijeme ostati u prvobitnom položaju a onda se zbog nekakva razloga pomakne i razdvoji. Pa, pomisli, kost se ne mora pomaknuti odmah. Osim toga, vidio je najednom tanak mlaz krvi na zatvorenikovoj bradi, a nije opazio da je Gretty prije toga zagrizao prst do krvi.

— Pozvat ću brijača. Ali, jao tebi ako si me povukao za nos. Slijedeće ćeš dane provesti u podrumu. Imamo jedan gadan podrum u Presidiju. Čuješ li me, mangupe?

Gretty je stenjao i jaukao i činilo se da ništa ne čuje.

Tiho opsovavši, šerifov pomoćnik izađe iz ureda.

Ulica je bila pusta. Kad je zatvorio vrata, zatvorenikovo se jaukanje gotovo više nije čulo.

Šerif ode do druge kuće i pokuca na prozor, iza kojeg je gorjelo svjetlo.

Pojavi se bradato lice. Brijač je nosio naočale okruglih stakala i metalna okvira; treptao je očima kao da, usprkos jakim staklima, ne može vidjeti čovjeka koji je vani.

— To sam ja: šerifov zamjenik.

— Što je Owene? — Brijač otvori prozor.

— Moraš poći sa mnom, Gregore. Imam u ćeliji nekog momka koji tako jauče da bi se i zidovi rasplakali. Hajde, požuri!

— Imaš zatvorenika? Pa, o tome ništa ne znam.

— Sve ću ti objasniti.

— Dobro, idem s tobom.

Brijač zatvori prozor, a ubrzo se ugasi i svjetlo.

Kad su obojica ušla u ured, Gretty je kao i prije ležao i jaukao.

— Ali, kako to da mu je slomljena vilica? — zapita zbunjeno brijač.

— Hja, dobio je nekoliko poštenih udaraca u bradu. Onaj mladi šerifov

pomoćnik ima čvrste šake, kao što sam ih ja imao u svojim najboljim godinama.

— Aha, takva je to priča! Sada mi je sve jasnije. Otvori ćeliju.

Šerifov pomoćnik izvuče revolver iz korica i tek tada otključa vrata.

— Mani se bilo kakvih podvala, Gretty — promrmlja — inače ćeš dospjeti u podrum!

Guy nastavi stenjati i jaukati.

— Čini mi se da ga doista muči paklenska bol — reče brijač, uđe u ćeliju i spusti na pod torbu s instrumentima. Skine naočale, puhne, u njih i obriše stakla o raskopčanu košulju. Tada ih stavi opet na nos i polako se približi pustolovu.

Šerifov pomoćnik korakne u ćeliju, držeći uperen revolver. Pazio je da se brijač ne nađe između njega i zatvorenika. Znatiželjno se smješкао, jer sada će se pokazati da li ga je taj mangup htio nasamariti ili nije.

— Ako je to podvala, dobit ćeš metak u glavu — promrmlja. — Ili ću te strpati u podrum. U hladan i mračan podrumčić, druškane.

— Da vidim ćeljast — zatraži brijač.

Grettyjevi se jauci stišaju i pretvore u stenjanje kad je poslušno otvorio usta. Vidio je da kratkovidni brijač trepće očima. Sjećao ga se još iz krčme. Brijač je bio u krčmi kad je on došao, ali ubrzo je otišao. Gretty ga je naročito upamtio zato što kratkovidni brijač nije vidio krčmarovu ruku koja mu je pružila sitniš

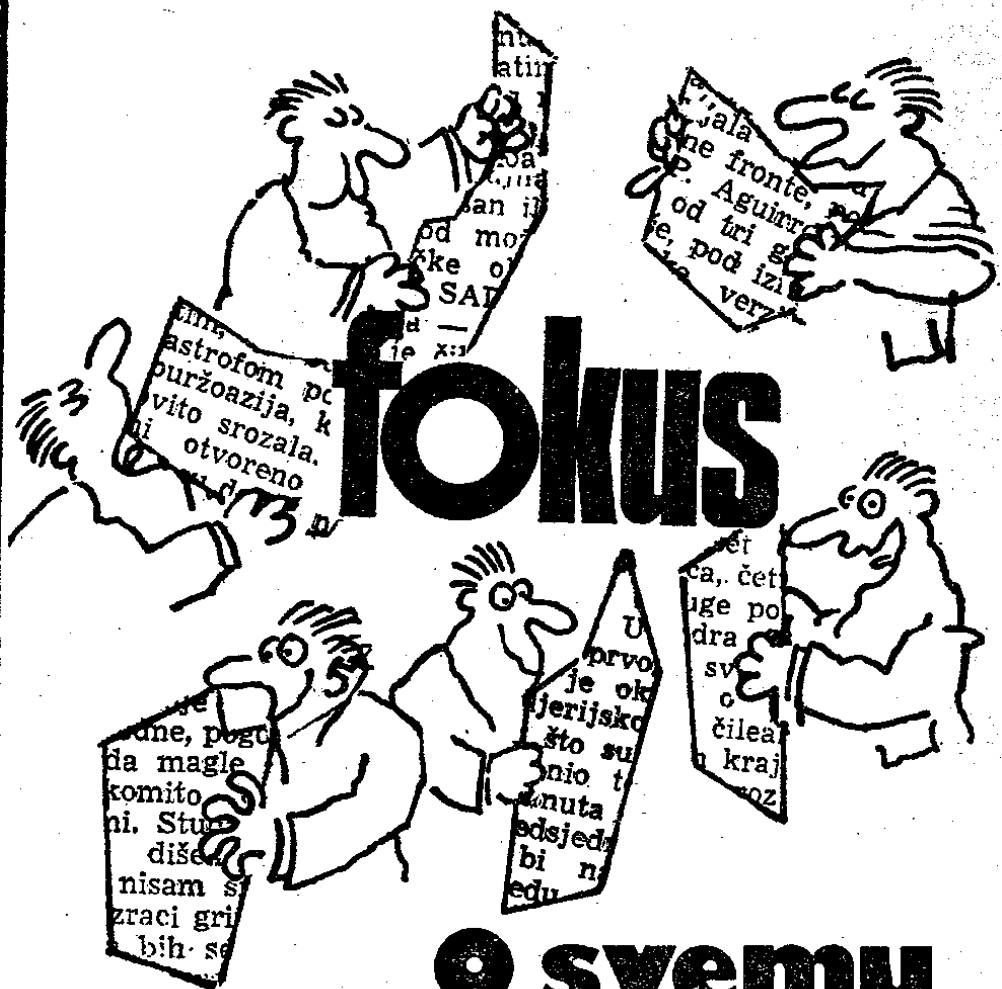
Sada je namjeravao iskoristiti tu brijačevu kratkovidnost; nastojao je tako držati glavu da mu usta budu u sjeni.

— Gdje je slomljeno? Gdje te boli? — ispitivao je brijač.

— Gretty opet jaukne iz svega glasa.

— Da, da, moglo bi tu biti. Do vrata, Owene, daj petrolejku! Ovdje je mračno kao u podrumu o kojem brbljaš.

Šerifov pomoćnik izađe iz ćelije i htjede skinuti sa zida petrolejku. Pri tom mu je revolver smetao, pa ga zatakne za pojas.

o svemu
što
uzbudi je

Kad se s petrolejkom vratio u ćeliju, u uzbuđenju je zaboravio da mu je kolt još za pojasom.

— Osvijetli s druge strane. Ovako ništa ne vidim. — naredi brijač i gurne šerifova pomoćnika iza sebe.

Čuvar je zakona sada stajao s druge strane i držao petrolejku nad Grettyjem.

— Spusti je još malo, šerife! Zaboga, kako si danas nespretn!

Brijač je upravljao Owenovim rukama, koje su držale petrolejku.

Najednom su im obojici bile glave nad pustolovom, jedna kraj druge, jer je i šerifov pomoćnik pokušavao zaviriti u Grettyjeva usta i otkriti gdje je čeljust slomljena.

U tom času Guy munjevito podigne ruke i svom snagom im udari glave jednu o drugu.

Petrolejka padne na pod i razbije se. Svjetlo se ugasi, a prostorijom se raširi miris petroleja.

Oba su muškarca, onesviještena, pala na Grettyja. On ih odgurne u stranu i promrmlja:

— Eh, baš ste glupi!

Ustane, iziđe iz ćelije i potraži revolver.

Kad je koraknuo na ulicu, Presidio je bio potpuno tih. U noći nitko nije ništa opazio.

Potrči duž zida, hitro prijeđe preko ulaza u jednu uličicu i, saginjući se ispod prozora, neopažen stigne do javne konjušnice. Unutra je gorjelo svjetlo. Prišunja se otvorenim vratima i zaviri unutra.

Konjušar nije bio u staji.

Uđe, osedla konja i izvede ga u dvorište.

Konjušara još nije bilo, možda negdje spava ili je otišao u krčmu.

Pustolov uzjaše i krene duž stražnje strane obora.

— Hajde, pokaži što možeš! — Pljesne konja po vratu i pedbode ga mamuzama.

Iznenada kroz noć dopre iz daljine prasak.

Guy naglo povuče uzde.

Ponovo zapraše hici.

— Do vraga, to su pobunjenici — progunda. — Na njih smo već potpuno zaboravili. Hajde!

Kad su mu mamuze dodirnule bokove konj zarže i jurne kao strijela.

XI

Prvi je metak tek zamalo promašio Johna Tilmana. Kad su odjeknuli slijedeći hici, ležao je već na zemlji, a konj je pobjegao prema stijenju uz rub ceste.

Podmukli su napadači pucali iz grmlja. John je slušao zujanje metaka, koje je zvučalo kao da se oko njega vrti velik roj osa.

Imao je sreću što je prvi hitac bio ispaljen prerano.

Skoči na noge, nekoliko puta opali iz revolvera prema grmlju i potrči prema stijenju, u zaklonu kojega je stajao usplahireni konj.

Jedan mu metak okrzne nogu i razdere hlače, a drugi opeče vrat.

Ipak je stigao do stijenja.

Teško dišući, napunio je revolver, nagnuo se naprijed i opalio prema grmlju.

Zaučuje se odrješita naredna na španjolskom jeziku. Konji zaržu.

Tilman se približi konju i iz navlake na sedlu izvuče svoju vinčesterku 66. Provjeri da li je puna i zatim se, držeći je o boku, vrati na prijašnje mjesto.

Zemlja zadršće od toptanja kopita. Napadači su se poklicima nabrili kao Indijanci. Izjurili su iz grmlja pucajući. Kroz zrak poletješe grančice. Pobunjeničku družinu obaviye prašina.

Meci su pogađali stijene i fujkali kroz noć.

John je neumorno pucao. Jedan se konj sruši. Jahač krikne i padne, drugoga zbaci prestrašeni konj.

Tilman nastavi pucati u skupinu napadača, i njegovi meci kao da je raspršiše. Jahači skrenuše na tri strane i nestadoše u uskovitlanom pljesku.

Vratiše se prije nego što je John mogao i pomisliti na bijeg.

Pucao je što je brže mogao. Puška je već bila vruća. Uskoro će biti prazna. Sto onda?

Meci su udarali oko njega u stijenje, otkidali krhotine i odbijali se, zviždućući.

A onda jedno tane pogodi Tilmana u ruku. Kao da ga je prikovalo uz stijenju. Tijelom mu prostruji bol, natjera mu suze na oči. Ruke kao da su mu najednom bile oduzete.

Stisne zube i ispuca iz puške i posljednji metak. Zilavo se boreći za život, opet je rastjerao pobunjenike.

Na pijesku su se, usred uzvitanje prašine, vidjeli poginuli pobunjenici i ubijeni konji.

Tilmanu je niz ruku tekla krv. Bolovi su se pojačali. Znao je da najprije mora napuniti pušku. Kretanje su mu pri tom bile nespretne, pa mu je nekoliko metaka ispalo. Dok ih je dizao sa zemlje, krv mu je jurnula u glavu i zabubnjala u sljepoočicama. Jedva se jedvice održao na nogama.

Htio je prebrojiti poginule, ali je usprkos mjesecini bilo pretamno. Vjerojatno ih je na tlu ležalo šest, možda čak sedam. No, barem toliko ih je još živih, koji se svakako žele dočepati zlatnika. Slutio je da su ga pratili već u Presidiju.

Da se nije ondje pojavio, bili bi napali Grettyja, čim bi izjahao iz grada. Bila je to prava ironija. Guye je smjestio u zatvorsku ćeliju, na sigurno mjesto, a on je upao u pakao. Pustolov će za nekoliko dana bezbrižno odjahati živ i zdrav, i opet nešto pokušati. Tko zna što će mu ovaj put pasti na um!

Izenada tišinu prekinu poklici. Ponovno se zanjše grmlje i iz njega izjуре pobunjenici.

John je zgrčena lica i stisnutih usnica držao pušku objema rukama i pucao. Ali više nije pogađao.

Najednom odjekne pucnjava i na sjeveru. Hitac za hicem... praskala je neka puška.

Iz noći zatim izroni sjenka nekog jahača. Njegova je puška rigala plamen.

Zbunjeni, pobunjenici obuzdaju konje. Više nisu znali na koju bi stranu pucali.

I Johnova paljba postane opet žešća; htio je još više smesti napadače.

Jahač na sjeveru pokazao se kao vrstan strijelac. Njegovi su hici bili ubitačni.

Ernesto Reata i Morgan Hill se sruše. Vidjevši da su vođa i Amerikanac mrtvi, preostala tri pobunjenika naglo okrenuše konje i odgalopiraju na jug.

Guy je zastao i pucao za njima dokle god nisu nestali u noći; tada su na konjima ostala još samo dvojica.

John je osjećao kako mu topla krv curi niz podlakticu. Nasloni pušku kraj sebe, razdere rukav i previje ruku.

— Dakle, opet je bilo gusto, šerife, zar ne? — progovori Guy Gretty gledajući ga.

— Uvijek se stvoriš u pravom trenutku, Guy. To ti se mora priznati. Zar si ipak uspio nadmudriti mog kolegu?

— Izazivao me svojom samouvjerenošću. — Guy se osmijehne. — Pravo se važan, a nije mi bio dorastao protivnik. Lakovjeran je kao dijete.

John posegne za puškom i laktom pritisne kundak uz bok.

— Zapravo, krenuo sam već na zapad — promrmlja Gretty, promatrajući poginule — kad sam začuo žestoku pucnjavu.

— Vrlo sam ti zahvalan, Guy. No ako pomišljaš na bilo kakvu nagradu, moram ti reći da si je već uzeo. Rasi-pao si novac u onoj krčmi.

— Aha! Sada bi mi mogao dati još samo metak, ako bi baš bilo potrebno. Nije li tako, šerife?

— Tako je, Guy. — John malo podigne puščanu cijev. — Ipak, nadam se da ne očekuješ kakav dodatak.

Pustolov je nekoliko časaka šutio i gledao pred sebe.

— Ne, šerife — promrmlja — nemam takvih želja. Štavije, moram ti reći da mi je vrlo drago što se sve završilo baš ovako.

— Kako to... najednom?

— Ah, nije baš najednom. Ubrzo sam se pokajao što sam te onako grubo onesvijestio. Uistinu je mogla započeti pješčana oluja i tada bi se ti našao u smrtnoj opasnosti. No, pošto sam te udario, smatrao sam da sam već tako pretjerao da nema povratka.

— Aha!

John je gledao pustolova, koji ga je opet spasio, a kojem ipak nije smio vjerovati.

— Gdje li su konji? — promrmlja Guy i ogleda se. — Zacijelo nisu svi pobijeni!

— Vjerojatno su otrčali za onom dvojicom koji su uspjeli pobjeći, Guy.

— Rado bih ih uhvatio i prodao u Fort Blissu. Hja, neće me sreća.

John je šutio i čekao što će Gretty reći. No, pustolov je šutio.

— Htio bi mi još nešto reći, Guy? — zapita ga napokon.

— Ne šerife, ništa više. — Gretty se nasmiješi. — Odjahat ću u New Mexico. Vjerujem da se nećemo tako skoro vidjeti. Želim ti sreću!

— John je gledao kako okreće konja. Pustolov dodirne prstom šešir i krene na zapad, u susret tami koja kao da je jedva čekala da ga proguta.

— I ja tebi želim sreću, Guy, mangupe stari — promrmlja John — I... mnogo ti hvala, prijatelju!

Jahač na zapadu više nije čuo te riječi. Bio je sretan što je na vrijeme uspio pobjeći iz zatvorske ćelije u Presidiju i umiješati se u borbu kad su se ponovo pojavili pobunjenici. Vjerovao je da se tako oslobodio tereta krivnje i da će mu se time možda izmijeniti cijela budućnost. John Tilman mu je postao uzor, premda to ne bi priznao nikome na svijetu. Bila je to njegova mala tajna.

*

John Tilman je odjahao kroz noć na drugu stranu. Nosio je zlatnike u Terlinguu, zadovoljan što je obavio zadatak i što mu se nitko neće smijuljiti iza leđa.

Osim toga, nadao se da će ono što se dogodilo pomoći Guyu. Njih su dvojica bili prijatelji i neprijatelji na tom dugom i nemilosrdnom putu, no jedan bez drugoga ne bi preživjeli.

Novac koji su spasili neće pripasti njima, ali mnogo je važnije da je pred njima još čitav život, pun neočekivanih radosti i iznenađenja.

K R A J

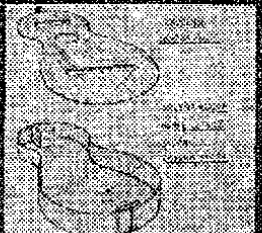
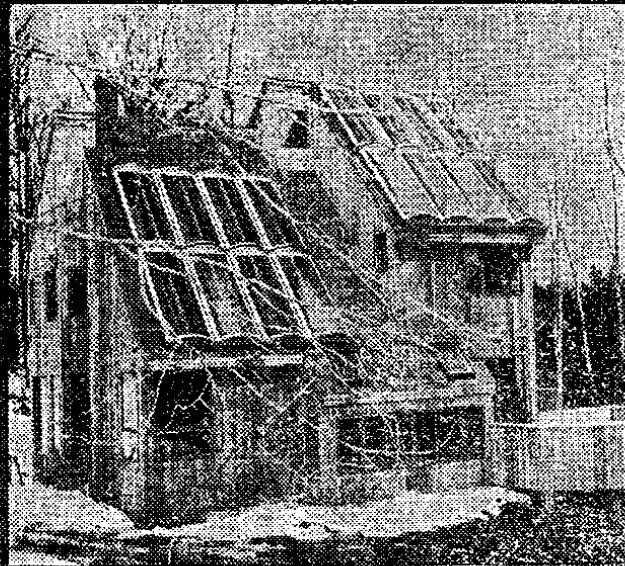
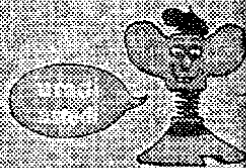
SAM

SVOJ MAJSTOR

br. 3 77.

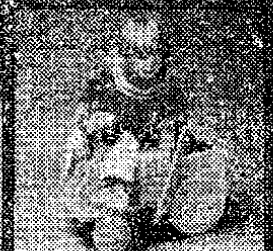
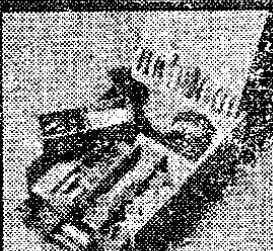
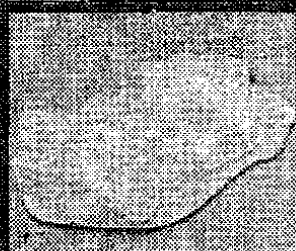
ozujak/mart

Cijena 20 dinara

Gradnja gitare

**Dovedite
suncevu
energiju
u vaš dom**

gipsani odlijevi Lijepa kutija za slike

Drveni traktor

**U NOVOM BROJU MAGAZINA »SAM«:
KAKO SE UGRAĐUJU GIPSKARTONSKE PLOČE
VRIJEDNE NAGRADE ČITAOCIMA
ZAŠTITITE I PRIPREMITE ČAMAC ZA LJETO
KOLIKO VRIJEDI »DIANA 6«
GRADNJA SIGURNA OD POTRESA
OTKRIVAMO VAM TAJNE ZANATA**

BRET HARTE

ZLATNO DOBA »TRUBE CALAVERASA«

Soba urednika lista »Truba Calaverasa« nalazila se pored slagarnice, dok se sa suprotne strane pružao pogled na veći dio područja Calaveras. Zgrada mjesnih novina nalazila se na rubu naselja, a kako je bila na vrhu strmog obronka, visoki borovi u blagoj su se liniji protezali sve do ispod prozora urednikove sobe do široke doline South Fork, pa i dalje. Malena drvena zgrada savršeno se uklapala u ljepotu prirode. Danju i noću ispunjavao ju je šum borova i njihov opojan miris. Vjeverice su veselo skakutale po krovu, a njihovu igru ponekad bi ometale žune svojim glasnim bubnjanjem u visoka borova stabla; neki slagar jednom je čak opazio kako je plava šojka, koja je gradila gnijezdo, kroz prozor uletjela u slagarnicu, zalepršala ispred ormara s ljevanim slovima, odlučno kljunom uhvatila jedno slovo i s njim odletjela napolje.

Usred te šumske ljepote u svom je uredu sjedio tadašnji odgovorni urednik »Trube« i čitao otiske uvodnog članka. Budući da je zapravo samo zamjenjivao glavnog urednika i vlasnika, za vrijeme njegovog šestotjednog

odsustva, određenom se bojazni i posebnom pažnjom zadubio u članak. Neki građani objasnili su mu, naime, da »Truba« mora voditi određenu i čvrstu politiku prema zakonskom prijedlogu o putevima prema South Forku, što ga je donijela zakonodavna skupština. Pojedine zastupnike obmanuli su građani konkurentskog naselja Liberty Hill, pa je potrebno oštro rasrinkavanje i javno žigosanje takvih metoda. Pored toga, potrebno je štititi interese vlastitog grada. Sve su to novom uredniku građani Calaverasa, posebno naglasili i on se s njima suglasio, iako je s rezervom prihvatio navedene činjenice. Plašio se stoga da čitajući svoj članak više pažnje posveti njegovoj probojnosti nego suglasnosti vlastitim uvjerenjima. No, usprkos svestu, to ga nije toliko zaokupljalo da bi ostao ravnodušan prema šumu borova što je dopirao izvana, prema gotovo netaknutoj divljoj prirodi i razgovoru dvojice svojih suradnika — slagara i tiskara — u susjednoj prostoriji:

— Do vraga, još jednom! Uvijek sam govorio da se čovjek u novinskoj redakciji može obraniti protiv svakog

nasrtljivca koji želi biti drzak ili napasti redakciju! Tu su kalupi, tiskarsko crnilo i valjak! Neprekidno se govori o snazi tiska, no ja ti kažem da ti sve to poznaješ tek djelomično! Ha, kad je još stari Colonel Fish izdavao »Siera-Banner«, za njim je u redakciju upao jedan od momaka koje je Colonel u listu žestoko izgrdio. Ušao u slagarnicu i sve htio uništiti, zgaziti sva slova. No, Spoffrel... poznaješ li Spoffrela, niskog ridokosog momka? On je tada bio slagar. Valjkom je odbio napadača, odmjerenim udarcem pogodio ga u čelo, među oči, i zasljepio ga, a potom odgurnuo prema tiskarskom stroju — jednostavnom uređaju što se pokretao ručicom — u kojem se još nalazio tiskarski kalup za uzorak unutarne stranice lista. Spoffrel je uljeza munjevito odbacio prema stroju. Momak je rukom potražio oslonac, htio se uhvatiti za kalup, no Spoffrel je kalup i napadačevu ruku gurnuo ispod stroja, ručicu pritisnuo prema dolje i uljez je ostao čvrsto priklješten u stroju! Kad je napokon počeo kukati a Spoffrel ga oslobodio, pola pogrdnog članka zbog kojega je bio došao bilo je otisnuto na koži njegove ruke. Istina je, a slova više nije mogao skinuti...! — raspričao se slagar.

— Moj bože, to bih volio vidjeti! — odvrati tiskar. — Ne vjerujem, međutim, da bismo nešto slično mogli doživjeti ovdje. Gaza ne želi preuzeti rizik da nekoga grdi, a ni onaj tamo prije — urednik je znao da je nevidljivi govornik vidljivim znakom pokazao na njega — nije takav!

— Nikada se ne može reći — napomene slagar značajno — što se sve još može dogoditi. Poznavao sam urednike koji su se razbjesnili samo zato što je konkurentskim listovima išlo bolje nego njihovim vlastitim. Ponekad su se ljutili već i zbog jedne tiskarske pogreške. Stari Prichard iz »Argusa« silno se naljutio samo zato što je njegov slagar govor Colonelu Starbottlea nazvao »glupom« obranom, dok je starac napisao »dosjetljiva« obrana.

Urednik prekine sa čitanjem. Upravo je stigao do rečenice: »Ne možemo Liberty Hillu — s obzirom na njegov viši

položaj — poželjeti sreću zbog glupote — šutnje zastupnika Calaverasa pri donošenju sramotnoga zakonskog prijedloga.« Potom se ponovno posveti članku. Da! On je uistinu napisao »glup«, tako su mu, naime, savjetovali građani. No, kako može biti siguran da su oni u pravu? Prisjetio se da je zastupnik na kojeg su se uglavnom odnosile rečenice iz uvodnika, senator Bradley, pobijedio već u dva dvoboja i da je veoma brz i odlučan strijelac! Možda bi riječ »glup« trebalo zamijeniti riječju »nerazumljiv«; to bi zvučalo mnogo blaže, no tu je i slagar koji bi zacijelo otkrio promjenu! Urednik stoga odluči pročitati cijeli članak, nadajući se da će mu sinuti neko prikladno rješenje. Zadubljen u svoj posao, nije obraćao pažnju na ono što se događalo u susjednoj prostoriji, sve dok ne osjeti da tamo vlada neobična tišina. Odjednom začuje tiho šaputanje, pa kucanje na vratima svoje sobe, na kojima se trenutak poslije pojavi slagar i reče:

— Napolju je neki čovjek koji želi razgovarati s izdavačem.

— Uvedite ga — kratko odvrati urednik. Zamijetio je odmah da je slagar svojim držanjem želio izraziti nešto posebno, a otkrio je i to da ga tiskar čudno promatra preko slagarovog ramena.

— Momak ima pušku i gotovo je dvostruko viši od vas — reče slagar, naglašavajući svaku riječ.

Urednik se na brzinu prisjeti svog kratkog boravka u redakciji »Trube«; bio je uvjeren da za to vrijeme nije učinio nikakvu grešku.

— Možda došliak želi razgovarati s kapetanom Brushom — napomene oprezno i pokuša se osmjehnuti.

— To sam ga već pitao — uzvratila slagar ljutito. — Rekao je da želi razgovarati s dežurnim urednikom!

Premda je uredniku srce od straha gotovo skočilo u petu, nije to želio otvoreno pokazati.

— Uvedite tog čovjeka — otresito naredi.

— Mogli bismo ga zadržati napolju — predložila slagar, oklijevajući. — Ja i on — pri tom pokaže na tiskara, koji je stajao iza njega i očekivao razvoj doga-

ŽIVOT

ljubavni
roman izlazi
svakog tjedna
(u utorak)
cijena
5 dinara

LASO

vestern roman
izlazi
svakog tjedna
(u petak)
cijena 5 dinara

TRAG

biblioteka
kriminalističkih
romana izlazi
svakih 14 dana
cijena 10 dinara

POPAJ

strip-zabavnik
izlazi svakih
14 dana
(u ponedjeljak)
cijena 5 dinara

SIRIUS

biblioteka
znanstvene
fantastike
izlazi svakog 5.
u mjesecu
cijena 10 dinara

ALAN FORD

super strip
izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 6 dinara

TOM I JERRY

Vrtrep-strip
za djecu izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 5 dinara

đaja — bili bismo dovoljni da to učinimo!

— Uvedite ga — još jednom odlučno ponovi urednik.

Slagar i tiskar se povuku. Urednik sjedne za stol i ponovo se zadubi u svoj članak. Riječ »glup« zadavala mu je glavobolju; izraz je ipak preoštara. Upravo je htio precrtati tu riječ, kad začuje kako se približavaju teški koraci njegovog posjetitelja. Iznenada ga obuzme borbeno raspoloženje i on odlučno odloži olovku.

Uđe snažan muškarac. Došljak biješe odjeven poput kopača zlata, no po građi tijela i izgledu silno se razlikovao od mještana. Dio lica ispod i iznad usnica bio mu je svježije obrijan, a ostali dio prekriven gustom bradom. U jednoj ruci neznanac je nosio maleni zavežljaj umotan u svilenu maramu, a u drugoj pušku, otponac koje biješe opasno zategnut. Ušavši u uredničku sobu, došljak odloži zavežljaj i mirno za sobom zatvori vrata. Potom privuče slobodnu stolicu, zavalio se u nju i pušku položi preko koljena.

Uredniku je srce snažno lupalo, prijeteci da mu iskoči, no ipak posve mirno pruži došljaku ruku i upita:

— Mogu li vas privremeno osloboditi tereta vaše puške?

— Hvala lijepa, momče, nije potrebno. Zgodnije je da je držim pored sebe. Osim toga, opasno je postupati s puškom ako je otponac zategnut. Zato je i nisam ostavio napolju na konju.

Prizvuk došljakovoga glasa i narječje kojim je govorio izazovu u uredniku olakšanje. Prisjetio se, naime, da otprilike dvadeset milja od njegovog ureda u nepreglednoj ravnici leži naselje kopača zlata, doseljenika sa sjevera Velike Britanije. Ti su doseljenici primili običaje pa čak i govor stanovnika Kalifornije, ali su istodobno zadržali mnoge prirodne osobine. Držanje puške na koljenima zacijelo je jedan od pokušaja stranca da oponaša stanovnike Zapada.

— Mogu li učiniti nešto za vas? — upita.

— Svakako. Došao sam k vama da objavite nešto o mojoj ženi.

— Ja... ne razumijem vas potpuno — oklijevajući napomene urednik i slabo se nasmiješi.

— Došao sam da u svojim novinama objavite opomenu, poruku mojoj ženi: ako se u roku od četiri tjedna ne vrati kući, ne želim je više vidjeti ni imati s njom posla.

— Oh, vi želite predati oglas? — uzdahom olakšanja i potpuno miran uzvratiti urednik. — To je posao slagara. Odmah ću ga pozvati. Ustane ali stranac položi tešku ruku na njegovo rame i prisili ga da ponovno sjedne.

— Ne momče! Ne želim da to preuzme neki slagar ili bilo koji drugi službenik, želio sam razgovarati s vama. Jasno? Prije šest mjeseci moja žena je otišla od kuće. Nismo se baš najbolje slagali, no ona je pobjegla iz moje kuće. Želim je pošteno opomenuti i dati joj do znanja da poslije te obavijesti neću primati njene dugove niti ću je poslije četiri tjedna primiti u kuću!

— Razumijem — uljudno napomene urednik. — Kako se zove vaša žena?

— Eliza Jane Dimmidge.

— Dobro! — Urednik zapiše nešto na papiru što je ležao pred njim. — Da napišemo možda nešto ovako: »Kako je moja žena Eliza Jane Dimmidge bez razloga napustila zajednički stol i krevet moje kuće, ovim objavljujem da ne preuzimam nikakvu odgovornost za bilo kakve zahtjeve iz njezinih poslovnih ugovora.

— Vi mora da ste odvjetnik — začudi se gospodin Dimmidge.

Taj oblik oglasa bio je već prilično uobičajen i primjedba gospodina Dimmidgea jasno je ukazivala da on nije starosjedilac u ovom kraju. Urednik se blagonaklono nasmiješi i nastavi:

— Nadalje, objavljujem da ću — ako se ne vrati u roku od četiri tjedna, računajući od današnjeg dana — poduzeti sve korake za rastavu braka što ih predviđa zakon.

— Stani, momče, to nisam rekao! — uzbudi se došljak.

— Pa, rekli ste da nećete primiti svoju ženu.

— To sam rekao!

— A to ne možete bez sudskog postupka! Ona je ipak vaša žena! Te kora-

ke uistinu ne morate poduzimati, shvaćate li? To je samo opomena!

— Da, tako je. — Gospodin Dimmidge odobravajući klimne.

— Vi biste željeli da to objavljujemo četiri tjedna?

— Možda i dulje, momče.

Urednik na rubu novina pred sobom zapiše primjedbu »Dok oglas ne bude povučen« i nasmiješi se.

— Kako će biti velik oglas? — htio je znati gospodin Dimmidge.

Urednik dohvati primjerak »Trube« i pokaže površinu od otprilike 8 kvadratnih centimetara. Gospodin Dimmidge kiselo razvuče lice.

— Ali je želim veći oglas i velikim slovima, poput onih na igraćim kartama. Ne želim da opomena bude objavljena na tako malenom prostoru.

— Ako želite, možete dobiti pola stupca ili čak cijeli — odmah ga umiri urednik.

— Uzet ću cijeli stupac — jednostavno objasni gospodin Dimmidge.

— Što?! Ali, to stoji stotinu dolara!

— Uzimam cijeli stupac.

— Ali — dostojanstveno doda urednik, dajući došljaku priliku da razmisli — isti oglas na manjem prostoru jednako bi poslužio svrsi i bio isto tako pravovaljan.

— Ne brinite o tome. Važan je oblik oglasa, a cijena nije u pitanju. Uzet ću cijeli stupac.

Mladi urednik pozove tiskara i pokaže mu novine.

— Možete li ovaj tekst rasporediti tako da zauzme cijeli stupac?

Tiskar odmah shvati da je u pitanju unosan posao.

— Da — napomene zamišljeno — masnim slovima mislim da bih uspio.

Lice gospodina Dimmidgea se razvedri. Izraz »masnim slovima« silno mu se svidio.

— To je ono pravo! Rekao sam vam. Zelio bih je opomenuti na velikom dijelu novina!

— Mogao bih umetnuti i drvorez — predloži tiskar strancu, uvjeren da on neće žaliti novac — možda nešto ovako... — Pri tom iz ormara izvadi drvorez vrijedan pažnje. Bijase to, zapravo

drvorez što se do sredine devetnaestog stoljeća često mogao naći u novinskim uredima na jugozapadu. Drvorez je prikazivao crnkinju u trku. Preko ramena nosila je na štapu zavežljaj u koji je zavezala svoju imovinu. Zacijelo je ta slika prikazivala »odbjeglu robinju«.

Oči gospodina Dimmidgea zasjaše.

— Tako je! Uzet ću i to! Nije, doduše, baš zgodno za gospodu Dimmidge, no poslužit će svrsi. A sada naprijed, momče! — zapovijedi tiskaru, mirno ga izgura iz ureda i zatvori vrata. Potom se okrene iznenađenom uredniku i nastavi: — Želim u vašim novinama objaviti još jednu obavijest, no to mora ostati među nama. Ni riječi onima napolju. — Prstom pokaže u smjeru kojim je izgurao tiskara. — Jasno? Želio bih da to objavite u nekom drugom dijelu novina, gotovo neprimjetno, razumijete. — Iz džepa izvuče sivi novčanik, izvadi iz njega papirić i dostojanstveno pročita: »R. B. Ako ovo pročitaš, pričuvaj se M.J.D., On ti je na tragu. Kad pročitaš ovo, napiši obavijest za E.J.D., na poštanski ured u Elktownu.« — Želio bih da tu obavijest objavite u rubrici »Osobne vijesti«. Jasno? Kao u velikim novinama u San Franciscu.

— Dobro. — Urednik uzme papirić i stavi ga na stranu. — To ćemo objaviti u istom izdanju novina, samo u nekom drugom stupcu.

Gospodin Dimmidge, koji je zacijelo očekivao nešto više od tog odgovora, poslije kraćeg oklijevanja značajno se nasmiješi i zapita:

— Vama nije jasno, što to znači..?

— Ne — iskreno odvrati urednik — no mislim da će R.B. shvatiti smisao, a posve je svejedno kako će to shvatiti netko drugi.

— Možda je tako, a možda i nije — napomene gospodin Dimmidge, a licem mu preleti izraz samozadovoljstva. — Iako to nije bitno, mogu vam u povjerenju reći kako sumnjam da je upravo R.B. imao prste pri bijegu moje žene. Vidite, ako on bude pisao E.J.D. u Elktown... vjerujem kako ste shvatili da su to inicijali moje žene... doče-

pat ću se tog pisma i napokon saznati istinu.

— No, pretpostavimo da će vaša žena prije stići onamo, ili nekoga poslati?

— U tom slučaju uhvatit ću nju ili njenog glasnika.

Urednik nije kadar protivurječiti tom vrlo jednostavnom zaključku.

Gospodin Dimmidge dogovori s tiskarom cijenu oglasa, upozori urednika na najstrože čuvanje tajne što se tiče naručioca oglasa u rubrici »Osobne vijesti«, dohvati pušku i izide.

Novine su, kao i uvijek, izašle iz tiska slijedećeg jutra, no ovaj puta s velikim oglasom preko cijelog stupca, s »Osobnom vijesti« i važnim uvodnikom o gradnji ceste. Potražnja za listom bila je izvanredno velika i naklada je brzo razgrabljena. To je uredniku laskalo, premda ga je pomalo iznenadilo, jer nije očekivao ni pohvalu ni prigovor svojih čitalaca. No, još prije večeri saznao je nešto što ga je silno iznenadilo: neobično uzbuđenje građana nije izazvao njegov članak, već oglas preko cijelog stupca.

Nitko nije poznao gospodina Dimmidgea ni čuo za nesreću što ga je zadesila, a urednik i tiskar izbjegavali su raznovrsna pitanja i odlučili se za posvemašnju šutnju.

Od dana kad je u »Trubi« objavljen članak o »Odboru sigurnosti« u San Franciscu nikada još građani nisu tako opsjedali redakciju. Urednika, tiskara, pa čak i naučnika ljudi su salijetali sa svih strana, pa čak i častili ih u gostionici. Međutim, bez uspjeha. Jedino su saznali da je riječ o ozbiljnom oglasu, naručilac kojega je platio stotinu dolara! Bilo je žućnih razgovora i oprečnih mišljenja opravdavaju li vrijednost žene ili strah supruge da je izgubi tako velik izdatak i razmetanje. Neki su odbjegli ženu zamišljali kao ljepoticu, drugi da je smatrali vješticom. Za kratko vrijeme gospodin Dimmidge je nazvan slabićem koji je podložan svojoj supruzi i koji je svoj imetak spiskao na »ništariju« koja ne mari za njega; ubrzo, pak, smatrali su ga šenutim papučarom koji pod svaku cijenu želi sačuvati mir u kući. Zacijelo još nikada jedan oglas nije tako

djelovao na čitaoce, niti je bio jeftiniji u odnosu na veliki promet novina. Pretiskan je, naime, gotovo u svim mjestima uz obalu Pacifika; veliki i bogati listovi u San Franciscu opisali su njegovu veličinu i kičenu opremu pod privlačnim naslovom: »Kako se u ordinama traži odbjegla žena!« I u novinama na istočnoj obali pojavio se članak o neobičnom oglasu, pod naslovom: »Procvat novina na divljem Zapadu«. Čak se smatralo da je oglas dospio i do Velike Britanije, kao primjer za »prekomorsku okrutnost«. Izdavač »Trube« jednog se jutra probudio u San Franciscu i ustanovio da su njegove novine prekonoc postale slavne. Ljudi su se prosto otimali za mjesto na oglasnim stranicama novina i izdavač je odmah povišio cijenu oglasa. Građani su kupovali nova izdanja, da bi se neprestano mogli diviti tom veličanstvenom primjeru svojeglavosti. Jedinственu misao, koja je pak novinama trebala donijeti daljnji procvat, izrekao je neki dosjetljivi kritičar u salunu »Eureka«.

— Ja mislim, gospodo, da je cijela ta stvar samo obmana! Ne postoji nikakav gospodin Dimmidge, nema nikakve gospode Dimmidge, niti je bilo bježanja! Cijeli taj prokleti slučaj samo je dobra reklama! Vidjet ćete da se žena ... ako slučajno postoji ... neće vratiti prije nego joj suprug kupi neki mirisni sapun, ili kakvo fino specijalno naškrobljeno rublje, ili neki poseban lijek! Upamtite što sam vam rekao ...

To mišljenje zvučalo je uvjerljivo i uznemirilo trgovce. Najmoćniji od njih, opskrbljivač logora kopača zlata u okolici, odmah se slijedećeg jutra pojavio u redakciji »Trube«.

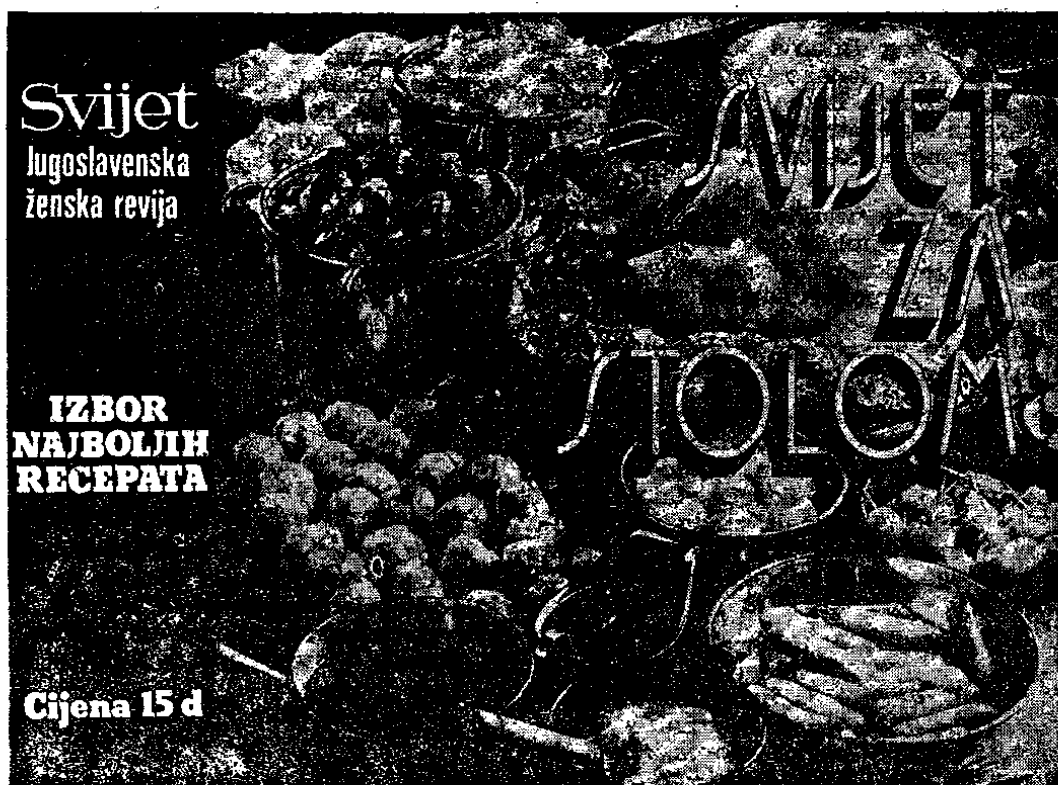
— Biste li mogli ovaj oglas objaviti u stupcu odmah do Dimmidgeova oglasa? — zapitao je urednika.

Mladi urednik pogleda tekst oglasa i potom mudro i vješto objasni trgovcu kako bi drugi naručitelj mogao pomisliti da novi oglas dovodi u sumnju njegove vlastite poštene namjere, pa bi mogao povući svoj oglas.

— Ako je tako, voljan sam vas osigurati od gubitka i udvostručiti cijenu

NOVO!

**Najjeftinija pouzdana kuharska knjiga u nas kod vašeg
prodavača novina**

Svijet
jugoslavenska
ženska revija

**IZBOR
NAJBOLJIH
RECEPATA**

**SVIJET
ZA
STOLOM**

Cijena 15 d

za stupac! — uporno je navaljivao trgovac.

— To mora odlučiti izdavač i vlasnik novina u San Franciscu — odvratila je novinarka, koji je bio samo zamjenik i dodao da će poslati brzojav. To je učinio, a odgovor je izdavača glasio: »Primite oglas!«

U slijedećem izdanju »Trube«, pored neprekidno ponavljane opomene gospodina Dimmidgea, u jednako velikom stupcu pojavio se oglas u kojem je velikim slovima pisalo:

»MI nismo izgubili ženu, ali MI smo voljni prodati vam slijedeću robu po cijenama znatno nižim od bilo kojeg trgovca u okolini! Slijedio je uobičajeni popis cijena za pojedinu robu.

Poslije tog izdanja »Trube« još je više porasla ionako velika potražnja za novinama. »Truba« je tako jednim udarcem stekla ugled spretnog ponudča oglasnog prostora i humorističkog lista.

Urednik je nekoliko dana zabrinuto čekao na Dimmidgeov prigovor, ali ništa nije došlo. Nikada nije saznao da li je gospodin Dimmidge spoznao kako je novi oglas privukao dodatnu pažnju njegovom vlastitom, ili je već bio na tragu odbjegloj ženi.

Nekoliko znatizeljnih građana Calaverasa, koji su se u prvom uzbuđenju zanimali za novosti u dvadeset milja udaljenom naselju kopača zlata iz Velike Britanije, saznali su da je gospodin Dimmidge nestao i da gospođa Dimmidge tamo nikada nije s njim živjela!

Prošlo je šest tjedana. Vrijeme za objavljivanje Dimmidgeova oglasa je isteklo i, budući da narudžba nije obnovljena, nestao je sa stranica »Trube«, a s njim i oglas trgovca u susjednom stupcu. Uzbuđenje se stišalo, premda se utjecaj oglasa i nadalje osjećao u potražnji za »Trubom« i popularnosti njenih oglasa. Mladom uredniku također se približavalo vrijeme završetka rada u redakciji »Trube«; no, on je od spretnog poslovnog uspjeha novina imao mnogo koristi, jer je primio ponudu za namještenje od poznatog dnevnika u San Franciscu.

Bila je topla noć. Urednik je sjedio sâm u svom uredu, a u preostalom, neosvijetljenom dijelu zgrade nije bilo nikoga; samo je svjetlo iz urednikove sobe kroz otvoren prozor padalo na obližnje borove i gubilo se na tamnom obronku. Urednik je u ured ušao od stražnje strane, kroz vrata što ih je ostavio otvorenim, kako bi uživao u svježem mirisnom zraku. To ni najmanje nije smetalo njegovoj sabranosti; naprotiv, mir velikih šuma kao da je prodirao kroz ta vrata, zato da bi ga zaogrнула svojom zaštitnom osamom. Ponekad bi tišinu noći narušio slabi »pip« u kratkim žljebovima na krovu, »tap-tap« što je u preplašenom bijegu prelazio preko krova, ili spori udarac teškog krila ptice dolje u tami. Ti slabi šumovi, međutim, nipošto nisu smetali uredniku u njegovom poslu oko uvodnog članka »Istinski zadaci oblasnih novina«, kojima je bio zaokupljen.

Odjednom njegovu pažnju zaokupila glasnije šuštanje u ovećem grmlju kupina pokraj vrata. Odmah potom začuje tiho tapkanje pored kućnog zida. Lecne se i brzo okrene prema otvorenim vratima, s kojih su do šumskog tla vodile dvije stube. Na donjoj stajala je neka žena. Gornji dio njenog tijela obasjavalo je svjetlo što je prodiralo kroz vrata i jasno ga isticalo na tamnoj pozadini borova. Ženino lice nije bilo poznato uredniku, no bilo je lijepo i pokazivalo odlučnost.

— Smijem li ući? — zapitala je žena tiho.

— Svakako. Radim ovdje posve sâm, jer nigdje nije tako tiho kao u ovoj kući. — Vjerovao je da bi time ako se sâm raspriča mogao neznanku privoljeti da mu odmah objasni zašto je došla.

— To je upravo i razlog zašto sam došla ovamo — reče došljakinja i blago se nasmiješi.

Potom zakorači na slijedeću stubu, pa uđe u sobu. Bila je odjevena jednostavno ali lijepo; u vunenu jahaču haljinu. U rukama, na kojima je imala pamučne rukavice, držala je bič od neštavljenе kože. Žena prihvati ponudnu stolicu i postrance sjedne na nju; rukom kojom je držala bič podigne haljinu i urednik opazi čistu, bijelu

podstuknju i lijepe, dobro izrađene čiz-mice.

— Ne sjećam se da sam već imao zadovoljstvo vidjeti vas u Calaverasu — oprezno ispitujući urednik započne razgovor.

— Nikada još nisam bila ovdje — mirno odgovori žena — no vjerujem da ste već dovoljno čuli o meni. Ja sam, naime, gospođa Dimmidge. — Položi potom ruku na naslon stolice i bičem počne lupkati po podu.

Urednik protrne. Gospođa Dimmidge! Oglas, dakle, nije bila obmana! Odmah mu je upala u oči neobična sličnost u njenom držanju s bičem i ponašanju njenog supruga s puškom prije šest tjedana i to ga pomalo uplaš.

— Vi ste se, dakle, vratili svome mužu? — zapita, oklijevajući.

— Nipošto! — uzvratila žena i lagano razvuče usnice.

— Zacijelo ste pročitali njegov oglas?

— Vidjela sam taj besmisleni stupac u vašim novinama ... ako na to mislite — objasni žena žustro — ali nisam došla ovamo da bih sreća svog muža već vas!

Urednik pogleda došljakinju i pokušava se nasmiješiti. Naslućivao je zlo. Bio je sâm u noći u napuštenom dijelu naselja sa snažnom, samouvjerenom ženom duboka glasa, koja je u ruci držala bič, a osim toga ... tom se dojmu nije mogao oteti ... imala očigledan razlog da se žali.

— Da biste mene sreli? — ponovio je i odmah nastavio, pokušavajući biti što ljubezniji: — Time ste mi uistinu polaskali ...

— Ako vam kažem da sam od Kansasa do Calaverasa prošla bez zadržavanja tri tisuće milja, onda to možete shvatiti kao laskanje — odlučno odvratila žena.

— Tri tisuće milja?!

— Da, tri tisuće milja od kuće mojih roditelja u Kansasu, gdje sam se prije šest godina udala za Micaha Dimmidgea, doseljenika iz Velike Britanije. On je oca i mene prevario, rekavši nam da je izučeni rudar i da je još od mladih dana živio u rudnicima. Budu-

ći da se otac i ja nismo razumjeli u rudarstvo, a oca je zahvatila zlatna groznica, udala sam se za tog čovjeka i doputovala ovamo, u Kaliforniju. Kao muškarac Micah Dimmidge je bio privlačan, ali već nakon tri mjeseca uvidjela sam da ženu ne smatra nimalo vrednijom od robinje, a sebe samog gospodarom. To mi je otvorilo oči; no, kako nije pio, ni kartao, ni psovao, a osim toga dobro zarađivao i bio štedljiv, izdržala sam nekako s njim. Prve godine pošli smo u Sonoru, u blizini Red Doga, gdje nije bilo nijedne druge žene. Bila sam robinja, nikamo nisam odlazila iz naselja, nikada nisam vidjela neki drugi grad ili nekoliko pristojnih ljudi ... a on je glumio gospodara i učitelja! Prošle su dvije godine i svega mi je bilo dosta. Kad je neposljetku rekao da želi poći u Elktown Hill, gdje radi mnogo njegovih zemljaka, i da će me samu ostaviti u Red Dogu, pobunila sam se. Najprije sam ga opomenula, a onda učinila što i mnoge druge robinje ... naprosto sam pobjegla!

Urednik se trgne prisjetivši se drvoreza što ga je gospodin Dimmidge izabrao i što je trebalo simbolizirati njegovu odbjeglu ženu; taj drvorez pojavio se sada pred njegovim očima u posve novom svjetlu. No, možda žena nije vidjela sliku i samo je pročitala otisak oglasa. Što ona želi? »Truba Calaverasa« bijaše doduše, utočište i »Predstraža na visinama slobode« kad su bili u pitanju kolski putovi, no nije bila posrednik u rješavanju bračnih razmirica ... ako se izuzmu stupci oglasnog dijela. Slijedeće ženine riječi pojačale su urednikovo nagađanje.

— Došla sam ovamo da predam oglas u vaše novine.

— Ah, svakako. — Urednik uzdahne s olakšanjem. — Za to je, međutim, nadležno drugo odjeljenje naših novina, a tiskari su već otišli kući. Dodite, molim vas, ujutro!

— Sutra ujutro bit ću već miljama daleko — objasni žena odlučno — i želim to odmah srediti! Ne želim vidjeti nikakvog tiskara, niti želim da bilo tko sazna da sam vas posjetila. Zato sam i došla noću i cijeli put od posta-

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

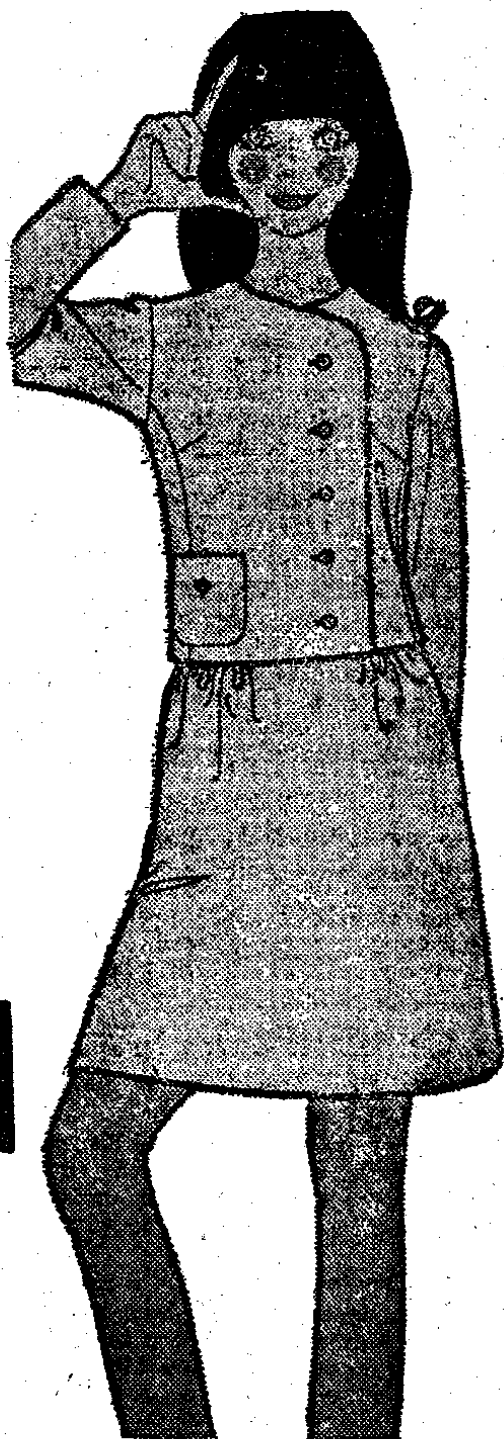
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ŽENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

je Sawyers sam projahala a nisam uzela kočiju. Kad se dogovorimo o oglasu, uzjahat ću svoga konja, kojeg sam ostavila u grmlju, i nestati iz naselja.

— Lijepo — napomene urednik pomirivši se s onim što ga čeka. — Vaš ću oglas predati slagaru, a onda ... Koliko sam shvatio, vi u rubrici »Osobne vijesti« želite javiti svom suprugu da ste se vratili?

— Ni govora! — odvrati gospođa Dimmidge hladno. — Želim ga osramotiti, kao što je i on mene. Ovdje sam zapisala tekst.

Iz džepa izvadi savinuti list papira, razmota ga na urednikovom stolu i s određenim ponosom na ono što je napisala pročita slijedeće rečenice:

»Kako je moj muž Micah J. Dimmidge proširio lažne glasine kako sam ja napustila njegovu kuću, stol i njegov krevet... zapravo, ništa drugo osim drvenog ležaja u brvnari i tri obroka svinjskog mesa dnevno... i budući da je objavio kako neće plaćati moje dugove... što bi mu bilo mnogo lakše nego plaćati vlastite, jer ja dugova nemam... ovim objavljujem da ću, ako se on u roku od tjedan dana iz Elktown Hilla ne vrati u svoj pravi dom u Sonori i ne plati troškove ovog oglasa, znati pravi razlog za to.

Eliza Jane Dimmidge.«

— Da — nastavi, duboko uzdahnivši — tiskajte to u »Trubi« na jednako velikom stupcu kao što je bio posljednji oglas, a potom čekajte. To je sve što od vas želim.

— Cijeli stupac?! Znadete li da je to silno skupo? Mogao bih to smjestiti i na manjem prostoru.

— Mislim da mogu platiti isto toliko koliko i gospodin Dimmidge za svoj oglas — odvrati žena samosvjesno. — Ja, doduše, nisam vidjela vaše novine, no list koji je o tome izvijestio... je dan od najvećih dnevnika u New Yorku... pisao je da u »Trubi« oglasi zauzimaju cijeli stupac.

Uredniku je sada bilo već mnogo lakše; žena nije vidjela zlobni drvorez, što ga je izabrao njezin muž. Istog trenutka spopadne ga težnja za izmirenjem, pravednosti i izjednačenjem.

— Želite li... — zapita oklijevajući — da oglas ukrasimo nekim drvorezom?

— Kakve drvoreze imate?

— Sačekajte trenutak, pokazat ću vam nešto!

Pošao je u slagarnicu, upalio svijeću i pretražio ladicu ispunjenu starinskim, galvanoplastičnim oglasnim znakovima različitih trgovačkih udruženja. Izabравši jedan znak, donese ga gospođi Dimmidge. Znak je predstavljao голу snažnu ruku koja maše velikim čekićem; dotad je upotrebljavan uz oglase kovača, zlatara i klesara.

— Vaš muž je rudar, možda bi ovo bilo dobro?

Žena bolje pogleda znak.

— Izgleda pomalo kao Micahova ruka — napomene razmišljajući. — Dobro, možete to staviti!

Urednik bijaše toliko zadovoljan svojim uspjehom, da je osjetio potrebu predložiti ženi još nešto.

— Pretpostavljam da nećete odgovoriti na »Osobnu vijest«?

— »Osobnu vijest«? — ponovi žena brzo. — Što to znači? Nisam vidjela nikakvu »Osobnu vijest«!

Urednik odmah shvati da je prenaudio. Žena, dakako, nije vidjela vješto umetnutu vijest gospodina Dimmidgea; ni veliki dnevniči to nisu primjetili ni pretiskali. No, sada je bilo prekasno za uzmicanje. Urednik donese primjerak »Trube«, škarama izreže spomenuti mali oglas i položi ga pred gospođu Dimmidge.

Nabраниh obrva i smrknuta lica žena se zagleda u oglas.

— I to je stajalo u istim novinama? Moj muž je dao to objaviti?! — zapita gotovo bez daha.

Urednik shvati da mora biti oprezan.

— Da... — promuća, no već slijedećeg trenutka se umiri.

Sa ženinog lica nestanu sitni nabori, a umjesto njih pojavi se nekoliko jamica i odlučna, samosvjesna gospođa Dimmidge veoma se raspoloži. Udari u glasan smijeh od kojeg je zgrada podrhtavala, tako da se naposljetku i urednik počeo smijati.

— Moj bože! — istisne žena napokon, hvatajući zrak i brišući od smijeha

vlažne oči. — To nikada ne bih očekivala...!

— Ne — napomene urednik smiješeći se — dakako da niste mogli... Vidite, novine što su tiskale naš veliki oglas nisu otkrile taj maleni; ako su ga i primijetile, nisu ta dva oglasa dovodile u vezu.

— Oh, nije u tome stvar — objasni gospođa Dimmidge neprekidno se smijući i pokušavajući savladati smijeh. — Riječ je o dragom, starom glupanu Dimmidgeu... na njega mislim. Gotovo sam sve upropastila, no sada mi je mnogo toga jasnije. Ali, zaboga to nikada ne bih mislila o njemu! Oh, to je previše za mene! — Ponovno je sponadne napadaj smijeha.

— Pretpostavljam, dakle, da na to nećete odgovoriti.

Gospođa Dimmidge odmah se prestane smijati.

— Mislite li? — upita, a na njezinom licu ponovno se pojavi ona prijašnja, samosvjesna odlučnost. — Mladi čovječe, upravo je to ono što želim učiniti! Pogledajte bolje što on kaže — nastavi, uzme izrezak s oglasom i još ga jednom pročita. Trenutak je napeto razmišljala, a onda odlučno doda: — Umetnite slijedeće...

Urednik dohvati olovku.

»Gospodinu M. J. Dimmidgeu! Nadam se da si i nadalje na tragu R. B. Samo nastavi! — E. J. D!«

Urednik zapiše što mu je žena rekla i, budući da se prisjetio slobodnog tumačenja »Osobne vijesti« gospodina Dimmidgea, s određenim je pouzdanjem očekivao istu otvorenost od gospođe Dimmidge. No prevario se.

— Vi, dakle, vjerujete da će taj R. B. ili gospodin Dimmidge to razumjeti? — zapita znatiželjno. — Hoće li to biti dovoljno?

— Potpuno — uzvratila gospođa Dimmidge značajno. Potom iz džepa izvadi svežanj novčanica, odvoji novčanice od stotinu i pet dolara i položi ih pred urednika.

— Mladi čovječe — objasni mu određenim dostojanstvom — mnogo ste mi pomogli. Nikad dosad nisam svoj novac davala s više zadovoljstva kao ovaj sada. O moći tiska, kako se to kaže, nikada nisam imala osobito mišljenje. No, moj posjet vašoj redakciji

uistinu je bio ugodan i veseli me što sam vas zatekla samog. Zacijelo shvaćate kako želim da moj posjet i moj identitet ostanu među nama?

— Moram, doduše, reći da je za oglašavanje ovlašten drugi. Ja sam samo službenik redakcije, vlasnik je odsutan.

— To bolje — uzvratila samouvjerena gospođa Dimmidge. — Recite samo da ste oglas zajedno s novcem našli na svom stolu, no nemojte me odati!

— Mogu vam obećati da će vaš posjet redakciji ostati tajnom. — Mladi urednik se nakloni kad je gospođa Dimmidge ustala sa stolice. — Dopustite da vas otpratim do vašeg konja — doda. — U šumi je veoma mračno.

— Vidim posve dobro i sama, a bit će najbolje da ne saznate ni kako ću nestati, ni kako sam došla. Dovoljno vam je da znate da ću biti već miljama daleko prije nego što vaše novine budu tiskane. Ostanite, dakle, na svojem mjestu!

Čvrsto stisnuvši mladom uredniku ruku, gospođa Dimmidge nabere svoju haljinu i natraške se povuče prema vratima. Trenutak poslije nestane u tami.

Slijedećeg jutra urednik preda tiskaru oglas gospođe Dimmidge i drvorez što ga je izabrao. Namjerno je u samo nekoliko riječi objasnio tiskaru što je u pitanju, da bi izbjegao pitanja i brzo se povukao natrag u svoju sobu. No, poslije nekoliko trenutaka na vratima njegove sobe pojavi se pomalo zbunjeni slagar.

— Oprostite mi što ću vam reći, gospodine — započne nekom posebnom mješavinom poniznosti i lukavosti. — Znam da me se to ne tiče, no mislim da bih vas morao upozoriti kako se to više ne isplati tiskati ... postalo je pomalo otrcano!

— Ne razumijem vas — odgovori urednik nadmoćno, no ipak s nekom zlom slutnjom u srcu. — Ne želite valjda reći da običan, važan oglas...

— Dakako, sve mi je to poznato — prekine ga slagar, značajno se nasmiješivši. — Voljan sam vam pomoći, kao i momak napolju, no to se ne isplati.

— Već se isplatilo sa stotinu i pet dolara. — Urednik, iz džepa izvadi nov-

čanice. — Savjetujem vam, dakle, da obavite što vam je dužnost i objavite oglas!

Izraz iznenađenja, popraćen laganim, gotovo samilosnim smiješkom, preleti slagarovim licem.

— Dakako, gospodine, to je sve u redu. Vi znate svoj posao. No, ako vjerujete da će taj novi oglas donijeti koliko i prvi, i pri tome potaknuti ostale zainteresirane da unajme još koji stupac, onda se varate! Oglas je već pomalo dosadan, nije više zanimljiv; štoviše, može se čak reći da je otrcan, u što ćete se i sami uvjeriti!

— Svoje savjete zadržite za sebe, a ja mislim da biste trebali voditi malo više računa o našim pretplatnicima i oglašivačima, u protivnom, »Truba« bi mogla biti prisiljena odreći se vaše pomoći!

— Ja nisam brbljavac — branio se uvrijeđeni slagar — i nemam namjeru kočiti posao, čak ako se i ne isplati. Mislio sam, međutim, da vam to moram reći, jer ovdašnje ljude poznajem bolje od vas!

Slagar je bio u pravu. Tek što se oglas pojavio, urednik je ustanovio kako mnogi građani smatraju to jedino sjajnom prilikom da »Truba« sebi osigura dobru zaradu. Ako su već sumnjali u postojanje gospodina Dimmidgea, među građanima je vladalo čvrsto uvjerenje da je gospođa Dimmidge izmišljena. Smatrali su to dobrom šalom, u koju nitko nije vjerovao. Mišljenje mnogih potkrijepilo je i pismo izdavača mladom uredniku:

»Dragi mladiću, znam da ste mislili dobro, no drugi oglas potpisan imenom Dimmidge bio je greška. Bili ste u velikoj zabludi što ste se dali zasljepiti novcem; poslat ću vam natrag vaših stotinu dolara i nadam se da to nikada više nećete učiniti. Stavite oglas u još dva izdanja lista, kao da je u pitanju prava narudžba. Na sreću, baš sada nemamo preveliku potražnju za prostorom na stupcima naših novina. Trebali ste ispričati neku bolju priču, a ne izblebetati da ste oglas

i stotinu dolara jednog jutra našli na svom stolu! Ta priča je tako naivna da se nimalo ne čudim što se slagar usprotivio objavljivanju oglasa.»

Mladi urednik bijaše očajan. Najprije je namjeravao pisati gospođi Dimmidge »poste restante« u Elktown i zamoliti je neka ga oslobodi svog zavjeta šutnje, no to mu nije dozvoljavao ponos. Kad bi se god susreo sa suradnicima, na njihovim bi licima pročitao kako se zabavljaju na njegov račun, ne pokazujući ni najmanje sažaljevanje; neki su pak tvrdili kako vjeruju u istinitost novog oglasa i postavljali o njemu nekoliko beznačajnih, površnih pitanja. Položaj mladog urednika postojao je sve težim i nije mu bilo ni najmanje žao što je rok njegovog zaposlenja u »Trubi« napokon istekao. Napustio je Calaveras i krenuo u San Francisco, da primi novo namještenje u tamošnjem dnevniku.

Upravo se nalazio u salonu parobroda »Sacramento« kad je odjednom na ramenu osjetio nečiju tešku ruku. Brzo se okrenuo i silno se začudio ugledavši bradato, nasmiješeno lice gospodina Dimmidgea i pored njega sjajno, okruglo lice gospođe Dimmidge. Prisjetivši se svojih posljednjih teških trenutaka, mladić se htio brzo okrenuti i poći, no srdačan stisak ruke gospođe Dimmidge i neizmijerna zahvalnost njenih očiju zadržali su ga.

— Upravo sam rekao Lizy Jane — započne gospodin Dimmidge žurno — kad bih barem još jednom mogao vidjeti mladića iz »Trube« koji nam je pomogao da ponovno budemo zajedno...

— Bio si čak spreman platiti mu četiri puta više nego što smo oboje već dali — prekine ga gospođa Dimmidge, smiješeći se.

— Da, vidite, mladiću — ispriča neuništivi gospodin Dimmidge — Lizy Jane i ja smo se pomalo ljutili jedno na drugo i našu glupu svađu objavili u vašim novinama, upoznajući tako s njom na tisuće ljudi! No, tada smo se osjećali tako glupo, postidjeli smo se. Naša ljutnja nam se učinila bezvrijed-

nim blebetanjem i tako nevažnom prema svoj toj graji što ju je izazvala, da smo se svako zasebno osjećali poput dvije razdvojene budale koje uistinu zajedno moraju ispaštati zbog svoje gluposti.

— I to još nije sve — nastavi gospođa Dimmidge, značajno pogledavši svog supruga — jer ja sam iz one

»Osobne vijesti«, što ste mi je pokazali, razabrala da je taj neobično čudan, stari glupan još i ljubomoran ... istinski ljubomoran!

— A onda? — zapita urednik nestrpljivo.

— Znala sam da me je sve vrijeme volio!

KRAJ

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Prvi broj u prodaji od 25. srpnja!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu –

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

152. Matt Chisholm: BORBA ZA ŽIVOT
153. G. F. Unger: CRNE SJENE
154. Matt Chisholm: POTJERA KROZ PUSTINJU
155. H. S. Sharon: ZLATO U KLANCU SMRTI
156. Louis L'Amour: PUTOVANJE NA ZAPAD
157. Matt Chisholm: McALISTEROVA OSVETA
158. Louis L'Amour: OSVETNIK
159. U. H. Wilken: KORACI U SMRT
160. Matt Chisholm: BORAC ZA MIR
161. G. F. Unger: PROGNAJICI
162. Peter Dawson: ZAMKA SE ZATVARA
163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
164. G. F. Unger: »TIGRICA«
165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
167. Louis L'Amour: KILLOE
168. G. F. Unger: POSLJEDNJI OBRACUN
169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU
173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA
174. Louis L'Amour: VATRENO KRŠTENJE
175. G. F. Unger: STUPICA ZA VUKOVE
176. G. F. Unger: ODMETNIK IZ DAKOTE
177. Scott F. Scott: BORI SE ZA SVOJ ŽIVOT, ČOVJEČE!
178. G. F. Unger: RIDOKOSA KARTAŠICA
179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
181. Louis L'Amour: KAZNA STIZE
182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAG
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LEŠINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Louis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAZI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!

U PRIPREMI:

200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ

Jeste li nabavili

cijena 20 dinara

LJETO

MAGAZIN

144 stranice

Ljubavne pripovijetke:

Alberto Moravia: LJUBOMORA
Brigitte Rielaw: RUŽE ZA PATTY
Ann Duffin: MOJ DJEVER CHARLES
Ana Žube: JEDNOG SUNČANOG JUTRA

Kriminalističke pripovijetke:

Alberto Avellano: RUTINSKA ISTRAGA
Neil Forsyth: UBOJSTVO U ZRCALU
Ivo Košutić: SJENKA PROŠLOSTI
Dorothy B. Bennett: RAZLOG ZA RASTAVU
Timothy Tatcher: NADNICA ZA HRABROST

Vestern pripovijetka:

Louis L'Amour: UDOVICA IZ DO-LINE SANTA ANA

SF pripovijetke:

Isaac Asimov: ZAJAMČENO ZA-DOVOLJSTVO
Isaac Asimov: MAMU TREBA SLUŠATI

Stripovi:

Modesty Blaise: OPAKI PATULJCI (kompletan kriminalistički strip)
Alan Ford: PONOVO BABY KATE (kompletna neobjavljena epizoda)
Serif Matt Dillon u kompletnoj western epizodi: OSVETA MALE SOVE
Pink Panther: DOSADNA SLOBODA, PUT DO SREĆE (kompletne epizode)
Tom i Jerry: RASTEZLJIVA RUKA (kompletna epizoda)
Popaj (četiri kompletne epizode)

VATROMET PRIPOVIJEDAKA I STRIPA!